

Allemaal opvoeders: inspirerende activiteiten

Van 2010 tot 2012 hebben elf pilotgemeenten binnen het project Allemaal Opvoeders gediend als proeftuinen in het versterken van de pedagogische civil society. Op deze pagina leest u wat dat aan ervaringen heeft opgeleverd. U vindt hier voorbeelden van verschillende manieren waarop burgers medeverantwoordelijkheid voor opvoeden kunnen nemen en hoe dit vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin of partnerorganisaties kan worden bevorderd. U vindt hier o.a. informatie over de verschillende aanpakken van de gemeenten en een reeks beschrijvingen van projectactiviteiten.

Dit document bevat een overzicht van activiteiten die tijdens het project 'Allemaal opvoeders' zijn uitgevoerd. Houdt er rekening mee dat contactgegevens inmiddels verouderd kunnen zijn.

Verschillende vormen van betrokkenheid

Informele sociale steun

Informele steun betekent dat ouders kunnen terugvallen op hun sociale omgeving wanneer daar behoefte aan is. Die omgeving kan emotionele steun geven, maar ook praktische hulp zoals oppassen of de kinderen naar school brengen. Ook het geven van informatie en het uitwisselen van ervaringen maakt deel uit van informele steun.

Informele sociale controle

Doordat mensen die met elkaar omgaan elkaar kennen en dezelfde sociale normen hebben, wordt het gedrag beïnvloed. Bekendheid met elkaar maakt het ook mogelijk dat mensen elkaar eerder kunnen aanspreken op gedrag.

Intergenerationeel contact

Hierbij gaat het om de contacten die kinderen en volwassenen (anderen dan de eigen ouders) onderling hebben. Volwassenen zijn rolmodellen voor kinderen en interacties met volwassenen dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen. In de 'pedagogische civil society' gaat het met name om contacten met buurtbewoners, maar ook met familieleden, ouders van klasgenoten, sporttrainers of scoutingleiders.

Dialogo over opvoeden

Omdat veel activiteiten tot doel hebben om de dialoog over opvoeden te stimuleren, is dit een vierde categorie van activiteiten.

Doelen behaald?

Bij elk van de beschrijvingen geven we aan op welke wijze deze naar verwachting bijdraagt aan de versterking van de pedagogische civil society. Hierbij maken we gebruik van de theoretische inzichten die door de Universiteit Utrecht zijn ontwikkeld in het kader het onderzoek naar Allemaal Opvoeders. Ook gebruiken we de uitkomsten van zogeheten doel-realisatiemetingen (DRM). Met die DRM's wordt bepaald in hoeverre de deelnemers en beroepskrachten ervaren dat de activiteit tegemoet komt aan bepaalde doelen van de activiteit. Hiermee kunnen we in beperkte mate uitspraken doen over het resultaat van de activiteiten.

Inspiratie

De voorbeelden zijn nadrukkelijk bedoeld ter inspiratie. Ze kunnen niet rechtstreeks worden overgenomen in andere lokale situaties. Dit betekent dat wanneer u met een voorbeeld aan de slag wilt, u vooraf zelf moet bepalen of die activiteit zal gaan werken in uw wijk of stad. Informatie over doelgroep, randvoorwaarden en actoren bij de voorbeelden kan helpen om dit in te schatten.

Activiteiten binnen het project Allemaal Opvoeders

Indeling per vorm van betrokkenheid

Informele sociale steun:

- Koffie-inloop - Sittard
- Moedercomité - Eindhoven
- Opvoeddebat - Eindhoven
- Ontmoetingsgroepen - Enschede
- Mammacafé - Enschede
- Opvoedshow Nanny's - Groningen
- Huiskamer - Groningen
- Opvoedparty's - Maastricht
- Kookclub Kookketel - Maastricht
- Keukentafel - Maastricht
- Ouder Kind Inloop - Haarlemmermeer
- Dialoog - Utrecht

- Columns opvoeden - Enschede

Informele sociale controle:

- Buurtbemiddeling Respect - Sittard
- Koffie-inloop - Sittard
- Opvoeddebat - Eindhoven
- Opvoedshow Nanny's - Groningen
- Huiskamer - Groningen
- Activiteitenweek Fladderen - Houten
- Pedagogische buurtschouw - Groningen
- Jubileumdag bewonersvereniging - Loon op Zand

Intergenerationeel contact:

- Buurtbemiddeling Respect - Sittard
- Activiteitenweek Fladderen - Houten
- Pedagogische buurtschouw - Groningen
- Jubileumdag bewonersvereniging - Loon op Zand

Dialog over opvoeden:

- Moedercomité - Eindhoven
- Opvoeddebat - Eindhoven
- Ontmoetingsgroepen - Enschede
- Mamacafé - Enschede
- Opvoedshow Nanny's - Groningen
- Kookclub Kookketel - Maastricht
- Keukentafel - Maastricht
- Dialoog - Utrecht
- Columns opvoeden - Enschede
- Pedagogische buurtschouw - Groningen
- Jubileumdag bewonersvereniging - Loon op Zand

Activiteitenweek Fladderen - Houten

De Stichting Fladderen Houten is een zelfstandige organisatie die voor kinderen van vier tot en met veertien jaar een vakantiefestijn organiseert. Dit vindt elk jaar plaats in de laatste week van de zomervakantie op elf verschillende locaties in en rond Houten. Doel van Fladderen is naast het plezier voor kinderen, het vergroten van onderlinge betrokkenheid van ouders en vrijwilligers uit de gemeente. Het festijn wordt elk jaar ingevuld aan de hand van een overkoepelend thema. Een voorbeeld van zo'n thema is 'het geluid van Houten'. Een bijbehorende activiteit voor een locatie kan zijn het maken van een rap voor de gezamenlijke afsluiting.

Aanleiding

Sinds 1976 wordt er jaarlijks door vrijwilligers een vakantiefestijn georganiseerd in de laatste week van de zomervakantie. De organisatie van dit festijn is ontstaan in 1975. Een activiteitencommissie werd toen opgericht om de activiteiten in het dorps huis op gang te brengen. Het leek deze commissie een goed idee om in de zomervakantie activiteiten te organiseren voor kinderen. De Vereniging Voor Samenlevingsopbouw in Bilthoven organiseerde op uitnodiging van de commissie twee dagen met activiteiten voor kinderen in Houten. Vanaf 1980 is er een terugkerende vakantiefestijn in Houten officieel Fladderen genoemd. Deze naam komt voort uit de vorm van de vier kernen van Houten, die er uitziet als de vier vleugels van een vlinder.

Fladderen is in de loop van de tijd steeds groter geworden. Er zijn steeds meer locaties bijgekomen en de doelgroep is uitgebreid. Zo was Fladderen in eerste instantie voor kinderen van tot en met twaalf jaar. In 2006 is dit uitgebreid naar veertien jaar. Deze uitbreiding heeft het gat opgevuld tussen kinderen die zelf niet meer mee mogen doen aan Fladderen omdat ze te oud zijn, maar nog te jong zijn om als vrijwilliger te kunnen helpen bij de organisatie. Inmiddels zijn er elk jaar ongeveer 1.250 kinderen en meer dan honderd vrijwilligers betrokken bij Fladderen.

Doel

Een aantal doelen van Fladderen zijn gerelateerd aan het versterken van de pedagogische civil society. Er zijn doelen op kind niveau, op ouder niveau en op maatschappelijk niveau.

- Voor kinderen wil Fladderen de mogelijkheid bieden om plezier te beleven aan een vakantiefestijn in de laatste week van de zomervakantie. Belangrijk hierbij is dat de ouderbijdrage laag wordt gehouden, zodat het festijn voor iedereen toegankelijk is.
- Voor ouders wil Fladderen bereiken dat de onderlinge betrokkenheid tussen hen en andere opvoeders wordt vergroot en versterkt.
- Op maatschappelijk niveau wil Fladderen bereiken dat de pedagogische civil society wordt versterkt, door de organisatie door vrijwilligers uit te laten voeren, onderlinge oudercontacten tot stand te brengen en te versterken en door jongeren onder meer bij Fladderen te betrekken met behulp van maatschappelijke stages.

Werkwijze/ aanpak

Fladderen vindt jaarlijks plaats in de laatste week van de zomervakantie. Voor kinderen van groep 1 tot en met 6 zijn er overdag activiteiten op negen locaties in Houten. Voor groep 7/8 en klas 1/2 vindt het festijn plaats op twee kamplocaties buiten Houten. Deze kampgroepen blijven ook slapen op de locatie. Fladderen begint op dinsdag en eindigt op donderdag. De kampgroep 12 Plus (klas 1 en 2) vertrekt in verband met de fietsafstand op maandag. Voor het hele festijn staat er elk jaar een ander thema centraal. Dit thema wordt gezamenlijk geïntroduceerd en afgesloten in het centrum van Houten. Per locatie wordt dit thema uitgewerkt voor de verschillende leeftijdsgroepen.

Om Fladderen te kunnen organiseren en uit te voeren zijn er tijdens de dagen ongeveer 380 vrijwilligers betrokken. Deze groep vrijwilligers is grofweg te verdelen in twee hoofdgroepen: Zo'n 130 vrijwilligers zijn betrokken bij de organisatie en de overige vrijwilligers (hulpouders en jongeren) die alleen betrokken zijn bij de uitvoering. Zo is er op elke locatie een groep vrijwilligers die de activiteiten voorbereiden en zijn er jongeren en hulpouders nodig om tijdens het festijn groepjes te begeleiden en bij spelactiviteiten te staan. Ook zijn er vrijwilligers die een meer overkoepelende taak hebben. Zij houden zich bijvoorbeeld bezig met het voorbereiden van het openingsfeest, de coördinatie tussen de verschillende groepen en de financiën. Het begin van het nieuwe Fladderjaar en de afsluiting van het oude Fladderjaar wordt gevierd met de Fladderhap. Dit is een feest voor de vaste groep

vrijwilligers die betrokken zijn bij de organisatie. Het oude jaar wordt geëvalueerd, er wordt afscheid genomen van vrijwilligers die stoppen en nieuwe vrijwilligers worden welkom geheten. Verder zijn er gedurende het hele jaar verschillende bijeenkomsten georganiseerd waar vrijwilligers vaardigheden kunnen leren die bij Fladderen van pas kunnen komen: EHBO, schminken en drama bijvoorbeeld. Vrijwilligers die bij Fladderen willen helpen hoeven niet over specifieke vaardigheden te beschikken. Wel moeten ze enthousiast zijn over Fladderen en graag met kinderen willen werken. Voor de kampeiding is verder een Verklaring Omtrent Gedrag nodig.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

Fladderen levert een bijdrage aan het versterken van informele sociale controle en intergenerationeel contact. Niet alleen tijdens de vakantieactiviteiten zelf, maar ook daarna. Intergenerationeel contact is het contact tussen kinderen en volwassenen, binnen en buiten de eigen familie. Volwassenen zijn rolmodellen voor kinderen en interacties met volwassenen dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen. De activiteiten tijdens Fladderen dragen direct bij aan intergenerationeel contact, door de rol van de vrijwillige begeleiders.

Informele sociale controle is het elkaar aanspreken op gedrag, 'de ogen op straat'. Deze informele sociale controle heeft bijvoorbeeld betrekking op het corrigeren van gedrag van kinderen. Mensen zullen dit eerder doen, wanneer ze elkaar en elkaars kinderen kennen. Door Fladderen kent een grote groep mensen van verschillende leeftijden uit Houten elkaar. Door betrokken te zijn bij de organisatie of door meerdere dagen met elkaar op een locatie te zijn leren kinderen, jongeren en volwassenen elkaar beter kennen. Dit verlaagt de drempel om kinderen op hun gedrag aan te spreken.

Bij Fladderen wordt het leren kennen van elkaar als belangrijk onderdeel van de activiteit beschouwt. Daar wordt op verschillende manier gericht op ingezet. Zo kiezen zij er bewust voor om de inschrijving van kinderen face-to-face te laten verlopen in plaats van via internet. Ook het inzetten van sociale contacten wordt hiermee gestimuleerd. Mensen spreken onderling met elkaar af wie er wanneer in de rij voor de inschrijving gaat staan, zodat de ander bijvoorbeeld even boodschappen kan gaan doen. Kinderen van wie de ouders als vrijwilliger actief zijn krijgen voorrang bij de inschrijving. Dit is een extra stimulans om als ouder vrijwilliger te worden.

Verder kiest Fladderen er bewust voor om alle organisatie en uitvoering door vrijwilligers te laten verlopen. Deze keuze benadrukt de kracht van de burgers. Ook de vertrouwenspersoon is een vrijwilliger. Wel kan er uiteraard een beroep worden gedaan op het CJG voor het geval dit nodig mocht zijn.

Ervaringen uit de praktijk

Fladderen is in Houten uitgegroeid tot groot evenement. Inmiddels doen er per jaar ongeveer 1.250 kinderen mee aan de activiteiten en zijn er meer dan 380 vrijwilligers betrokken bij de organisatie en uitvoering. Niet alleen kinderen beleven plezier aan de activiteit, maar ook de vrijwilligers hebben zowel tijdens de uitvoering als tijdens verschillende fases van de organisatie plezier met elkaar. Er worden ervaringen uitgewisseld, activiteiten georganiseerd waarin vrijwilligers vaardigheden leren en de maatschappelijke stage heeft een plek binnen Fladderen. Doordat de groep van vrijwilligers zo divers is en iedereen op zijn eigen manier een bijdrage kan leveren is er sprake van integratie. Integratie tussen verschillende leeftijdsgroepen, maar ook tussen verschillende soorten mensen. Eén van de krachtige bestanddelen van Fladderen is dat elke locatie anders is. Er wordt gedacht vanuit de kracht van de mensen per locatie.

Meer informatie

Stichting Fladderen

Projectleider Petra van den Kieboom

E-mail: petravandenkieboom@casema.nl

Buurtbemiddeling Respect - Sittard

Om de overlast van jongeren tegen te gaan, is vanaf 2010 in stadsdeel Born een aanpak ingezet waarbij jongeren en buurtbewoners gestimuleerd worden in dialoog met elkaar te gaan. Geen repressieve maatregelen door de lokale overheid, maar juist proberen begrip en tolerantie voor elkaar te vergroten. Buurtbewoners en jongeren bedenken tijdens buurtbijeenkomsten samen activiteiten die bij kunnen dragen aan deze doelstelling. Vervolgens voeren ze deze ook gezamenlijk uit.

Aanleiding

In verschillende wijken in stadsdeel Born is al jaren sprake van spanning en conflict tussen jongeren en buurtbewoners. Buurtbewoners ervaren ernstige overlast: jongeren die tot laat op straat hangen, in auto's door de straten scheuren, alcohol drinken of blowen. Op hun beurt ervaren de jongeren weinig begrip en tolerantie van de buurt.

Dit heeft de gemeente Sittard in 2010 doen besluiten om niet langer in te zetten op repressieve maatregelen. In plaats daarvan hebben zij gekozen om te investeren in de pedagogische kwaliteit en eigen kracht van de buurt. In het voorjaar van 2010 is het project Respect van start gegaan.

Doel en doelgroep

De voornaamste doelstelling van Respect is een toename van tolerantie en begrip tussen buurtbewoners en jongeren. Hierdoor zal de ervaren overlast afnemen. Daarnaast wordt gestreefd naar een grotere zelfredzaamheid van bewoners in de omgang met overlastgevendende groepen jongeren. Einddoel is dat de buurt leefbaarder wordt voor alle generaties en dat de pedagogische kracht van de buurt toeneemt.

Het project richt zich op alle buurtbewoners en jongeren in een wijk, zowel jongeren die in de wijk wonen, als jongeren die er regelmatig in hanggroepen verblijven.

Werkwijze/aanpak

In de eerste fase van het project werden jongeren en buurtbewoners persoonlijk uitgenodigd voor een buurtbijeenkomst. De opbouwwerker maakt een selectie van sleutelfiguren uit de wijk en benadert hen persoonlijk. Dit is belangrijk om commitment te krijgen van bewoners. Voor de eerste bijeenkomst worden ook andere organisaties uitgenodigd als de welzijnsorganisatie, politie, wijkplatforms en scholen. Hiermee werd het draagvlak voor het project vergroot.

De bijeenkomst werd geleid door een neutrale intermediair, zodat de bewoners zich veilig en gehoord voelden. Zeker in een buurt die zich kenmerkt door spanning en conflict is dit van belang. De kans dat bewoners enkel gaan 'klagen' is hierdoor ook minder groot. De gespreksleider probeerde enkel de dialoog op gang te houden. Tijdens de eerste buurtbijeenkomst is iedereen gevraagd naar zijn beleving van de situatie in de buurt: Wat zijn pluspunten en knelpunten in de buurt en hoe raakt dat iedereen? Ook is besproken wat men graag veranderd zou zien in de wijk? Er zijn afspraken gemaakt om dit te bereiken, zoals het groeten van elkaar in het voorbijgaan, de bereidheid om met elkaar in gesprek te gaan bij overlast, de afspraak om gezamenlijke activiteiten te organiseren en de afspraak om op zoek te gaan naar een ruimte voor jongeren om te verblijven.

Vervolgens zijn twee werkgroepen aan de slag gegaan om activiteiten in de buurt te organiseren. Daarbij bepaalden de bewoners zelf waar zij behoefte aan hadden. Na de twee door een externe partij begeleidde bijeenkomsten, zijn de twee werkgroepen samen met de opbouwwerker en jongerenwerker aan de slag gegaan en hebben een aantal activiteiten in de buurt georganiseerd. Na enige tijd zijn de twee werkgroepen samengevoegd tot één werkgroep. Deze heeft een buurtwandeling langs hangplekken georganiseerd, een speurtocht en een tweetal trefparty's.

Gedurende het hele proces zijn bewoners en jongeren ondersteund door een opbouwwerker van de gemeente. Deze bleef zoveel mogelijk op de achtergrond. De buurtbewoners en jongeren moeten vooral met elkaar aan de slag. Dat vraagt van de opbouwwerker dat hij aan de zijlijn blijft staan. Uiteindelijk is het de bedoeling dat bewoners het project volledig zelf gaan dragen. Iedereen, niet in de laatste plaats de bewoners, moet aan deze andere aanpak werken. De neiging van bewoners is toch snel om voor oplossingen naar de overheid te kijken.

Binnen Respect verandert de rol van de lokale overheid van oplossende overheid naar voorwaardenscheppende overheid. In plaats van het inzetten van middelen die overlast moeten tegengaan, faciliteren zij nu samenwerking tussen buurtbewoners. Wanneer echter blijkt dat de overlast niet afneemt of jongeren zich niet aan gemaakte afspraken houden, worden alsnog handhavinginstrumenten ingezet.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

Binnen Respect wordt intergenerationeel contact en informele sociale controle gestimuleerd. Het intergenerationeel contact tussen met name jongeren en oudere buurtbewoners wordt in de eerste instantie georganiseerd door de bijeenkomsten en de gezamenlijke activiteiten. De activiteiten hebben zelf ook weer intergenerationeel contact in de buurt tot gevolg. Waar men elkaar vroeger niet kende maar zich wel aan elkaar stoorde, leert men elkaar nu beter kennen. Ook neemt begrip voor elkaar en tolerantie toe. Daardoor neemt de informele sociale controle in de buurt toe, en wordt het makkelijker om elkaar op gedrag aan te spreken..

Ervaringen uit de praktijk

De eerste ervaringen met Respect zijn positief. De animo voor de bijeenkomsten is groot en jong en oud lijken nader tot elkaar te komen. Er zijn al verschillende activiteiten georganiseerd en ook deze werden goed bezocht (gemiddeld 20-30 deelnemers). Een aantal buurtbewoners blijft echter lastig te bereiken. Het betreft dan met name de 'notoire klagers' en de jongeren die het meest overlast geven. Desalniettemin zijn de overlastmeldingen met 30 procent afgenomen. De gemeente wil de werkwijze van Respect in alle wijken van Sittard Geleen gaan toepassen.

Het is nog te vroeg om definitieve uitspraken te doen over het succes van het project. Het herstellen van sociale relaties en het bevorderen van begrip en tolerantie tussen ouderen en jongeren kost tijd. Het is een proces waarin gedurende langere tijd geïnvesteerd moet worden. Daar komt bij dat niet zeker is dat het project uiteindelijk zonder ondersteuning zal voortbestaan. Tot nu toe is het de bewoners, ondanks inspanningen van de opbouwwerker, nog niet gelukt om zelfstandig gedragen initiatieven te ontplooiën.

Een andere kanttekening is dat de betrokken buurtbewoners en jongeren weliswaar erg positief zijn, maar dat overheid op zijn beurt niet altijd goed communiceert over de aangedragen oplossingen.

Meer informatie?

Het project Respect is ontwikkeld door Buro Civix en wordt in opdracht van de gemeente Sittard uitgevoerd door Partners in Welzijn.

Partners in Welzijn

Contactpersoon: Hans Zeegers
Postbus 110
6160 AC Geleen
Tel. 046 - 457 57 00
E-mail: hzeegers@piw.nl

Buro Civix

Robert Kuipers
Tel.: 06 - 22 92 17 85
E-mail: info@burocivix.nl

Columns opvoeden - Enschede

LOES Twente, waaronder ook het Centrum voor Jeugd en Gezin in Enschede valt, heeft een website waar ouders tips over opvoeden kunnen vinden, vragen kunnen stellen, en informatie kunnen vinden over activiteiten op het gebied van opvoeden en opgroeien. Op de website worden regelmatig columns geplaatst die worden geschreven door ouders, grootouders, buurvrouwen – kortom medeopvoeders. De columns gaan over alles wat met opvoeden en opgroeien te maken heeft vanuit de ervaring van de schrijvers zelf.

Aanleiding

Het idee voor de columns ontstond vanuit de wens om ouders en opvoeders te betrekken bij de website van LOES, en om hen de mogelijkheid te bieden ervaringen te delen. Een interactief forum bleek nog een stap te ver. Gekozen is toen voor de columns.

Werkwijze/aanpak

Ouders en opvoeders worden opgeroepen om een column te schrijven via de digitale nieuwsbrief, via twitter, en op bijeenkomsten van LOES. Ook worden wel eens mensen die een themabijeenkomst of lezing verzorgen, gevraagd om te schrijven. De onderwerpen voor de columns zijn vrij. Er wordt niet op inhoud geredigeerd, wel op structuur en lengte, spelling en taalgebruik.

De columns laten het opvoeden en opgroeien vanuit diverse invalshoeken zien. Centraal staat telkens de ervaring van de schrijver, diens overwegingen, twijfels, plezier. Daardoor gaan de columns niet alleen over kinderen, jeugdigen en opvoeden, maar ook over ouderschap en de rol als (mede)opvoeder. Wat doet het met je als vader om je kinderen zelfstandig te zien worden? Hoe kies je als adoptiemoeder een school voor een adoptiekind dat nog naar Nederland moet komen? Wat leer je als grootouder nog bij over opvoeden als je zo nu en dan een deel van de zorg voor je kleinkinderen op je neemt? Een deel van de columns heeft ook betrekking op de rol van de omgeving bij opvoeden en opgroeien: de verwachting die kersverse ouders voelen van hun omgeving en wat een opluchting het kan zijn om onder gelijkgestemden te zeggen dat het niet altijd meevalt om te wennen aan het ouderschap; of hoe je het – niet zo positieve- beeld van een kind kan veranderen als je het beter leert kennen door een keer op te passen.

De columns drukken uit dat opvoeden leuk maar soms ook lastig is en dat ook anderen dan alleen de eigen ouders er een rol in spelen. Door de column

wordt praten over opvoeden gewoner en gemakkelijker. Juist door plaatsing van de columns op de website, drukt LOES uit dat opvoeden niet iets is waarin professionals het laatste woord hebben.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

De columns leveren niet rechtstreeks een bijdrage aan het versterken van de pedagogische civil society. Ze leveren wel een bijdrage aan de voorwaarden waaronder een sterke pedagogische civil society tot ontwikkeling kan komen. Doordat ouders en andere opvoeders de columns zelf schrijven vanuit de eigen ervaringen met opvoeden, komen opvoeders automatisch centraal te staan. Welke vragen, dilemma's komen zij tegen, maar ook welke leuke en gekke belevenissen maken het ouderschap en opvoeden waardevol? Dat draagt bij aan een andere kijk op opvoeden waarin de vragen van ouders centraal staan. Ook draagt het bij aan het normaliseren van opvoeden en aan het bespreekbaar maken van opvoedingsvragen. Tot slot versterken de columns de gedeelde verantwoordelijkheid rond opvoeden, doordat niet alleen ouders over hun eigen kind schrijven, maar ook grootouders over hun kleinkinderen, en buurvrouwen verhalen over hun ervaringen met de kinderen waar ze even op passen.

Ervaringen uit de praktijk

De columns worden goed gelezen, al kan dit nog beter. Nu zit de column een beetje verstopt op de website, vindt men zelf. Meer lezers van de columns leidt immers ook weer tot nieuw aanbod. Van tijd tot tijd is daarnaast een nieuwe oproep voor het indienen van columns nodig.

Meer informatie

Keijzer communicatie

Ellen van Heek

E-mail: E.vanHeek@keijzercommunicatie.nl

Dialog - Utrecht

In de wijk Parkwijk (Leidsche Rijn) in Utrecht, hebben bewoners, professionals en vertegenwoordigers van particuliere initiatieven in twee avonden bepaald wat de buurt nodig heeft om een positieve omgeving en levendige gemeenschap voor opvoeden en opgroeien te worden. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) was initiatiefnemer, als spil in de buurt voor een positieve opvoedomgeving samen met de andere partijen. Doel was om ideeën te genereren waaraan gezamenlijk gewerkt kan worden.

Aanleiding

In de pilot Allemaal Opvoeders in Utrecht staat de wijk Parkwijk in Leidsche Rijn centraal. Een nieuwbouwwijk met veel tweeverdieners, maar ook lager opgeleide allochtone bewoners. De wijk kent geen sterke sociale samenhang en de gebouwde omgeving biedt weinig gelegenheid tot ontmoeting. Wel is er een aantal bewonersinitiatieven, een mamacafé, en diverse voorzieningen op het gebied van jeugd en welzijn zoals jongerenwerk, CJG, onderwijs, gezondheidscentrum. Al snel werd door de kwartiermaker CJG besloten dat Allemaal Opvoeders in Parkwijk door de buurt en diens bewoners gedragen zou moeten worden. Een aanbod vanuit voorzieningen ontwikkelen werkt niet, was de gedachte. Besloten werd om gezamenlijk te bekijken hoe bewoners hun wijk beleven en wat er in Parkwijk nodig is om te komen tot een positieve omgeving voor opvoeden en opgroeien, en wat eenieder daar aan wil bijdragen. Hiertoe zijn twee bijeenkomsten georganiseerd.

Doel

De bijeenkomsten hadden een tweeledig doel: Enerzijds initiatief in de wijk genereren, door ideeën en behoeften te inventariseren en te komen tot plannen voor uitvoering. Anderzijds was het doel om direct een eerste stap voor een meer levendige gemeenschap rond opvoeden te zetten, door de onderlinge ontmoeting en het gesprek over ieders bijdrage aan opvoeden in de wijk.

Werkwijze/aanpak

Er zijn twee bijeenkomsten gehouden die werden bijgewoond door vertegenwoordigers van welzijnsorganisaties, het CJG, onderwijs, het wijkservicepunt, het mamacafe en een praktijk voor babymassage (beide particulier initiatief), en bewoners, waaronder ook een aantal jongeren. Een deel van de bewoners was betrokken bij het particulier initiatief de Marokkaanse Ouderraad Leidsche Rijn. De twee bijeenkomsten in Parkwijk waren verschillend van opzet. De eerste bijeenkomst was vooral gericht op het vinden van antwoorden op de vraag: wat kunnen wij voor elkaar betekenen als het gaat om opvoeden en opgroeien in Parkwijk? Op deze vraag konden de aanwezigen deelthema's aandragen waarover in groepjes werd gebrainstormd. Voorbeelden van die thema's zijn:

- Is er genoeg speelplek centraal in de wijk voor de kleine peuter met zijn moeder?
- Sociale controle, is dat goed of niet en hoe bevorder je dit in positieve zin?
- Wat kan de woningbouwvereniging betekenen?
- Heeft de jeugd een verlangen om een bijdrage te leveren aan de wijk?

Tijdens de tweede avond was het doel meer om te komen tot concrete plannen. Tijdens de eerste bijeenkomst waren drie centrale thema's benoemd. De deelnemers aan de avond konden zich aansluiten bij een van deze drie thema's om ideeën uit te werken. De thema's waren:

- Hoe kan ik de kracht van ouders herkennen en ondersteunen?
- Er is behoefte aan meer contacten in de buurt. Hoe kunnen we elkaar ontmoeten en elkaar leren kennen?
- Jongeren willen graag iets betekenen voor de buurt. Hoe kunnen we ze daarbij helpen?

In de groepjes werden ideeën uitgewisseld, maar er werd ook bekeken wat de wijk allemaal al te bieden heeft. Naast het (jeugd)welzijnswerk dat bijdraagt aan ontmoeting en participatie door zowel ouders als jongeren, zijn er bijvoorbeeld door Marokkaanse ouders georganiseerde activiteiten en doet een kerkgemeenschap veel voor jongeren. Ook is gekeken naar de kansen die festiviteiten als het Leidsche Rijn Festival of de burendag bieden. Uit deze tweede bijeenkomst zijn drie werkgroepen voortgekomen om verder aan de slag te gaan met de ideeën. Ook deze werkgroepen bestonden uit vertegenwoordigers van voorzieningen, buurtbewoners en jongeren.

De rol van het CJG was in dit geval die van initiatiefnemer en het bijeenbrengen van alle partijen. Ook het toezien op vervolg en op gang houden van het proces hoorde bij de rol van het CJG in deze. Er was een extern gespreksleider om de avonden te begeleiden. De bijeenkomsten werden gehouden op (semi)publieke plekken in de wijk: een grand café en een school voor voortgezet onderwijs.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

Deze twee avonden zijn niet rechtstreeks gericht op het versterken van de pedagogische civil society. De aanpak heeft tot gevolg dat beroepskrachten en bewoners initiatieven samen gaan ontwikkelen, die de pedagogische civil society versterken. Uitgangspunt was aan te sluiten bij de eigen kracht van mensen en hen te ondersteunen bij het nadenken over hun eigen rol. Tegelijkertijd kan de aanpak zelf ook bijdragen aan

ontmoeting en informele steun.

Ervaringen uit de praktijk

De bijeenkomsten zijn zeer positief ervaren door de initiatiefnemers en de deelnemers. Er ontstonden waardevolle contacten. Er kwam meer zicht op wat er leeft in de wijk, welke behoeften en ideeën er zijn en ook wat de wijk al te bieden heeft voor (mede)opvoeders en jeugdigen. Zo bleken een aantal aannames over de wijk ook niet te kloppen. De sociale samenhang binnen de Marokkaanse gemeenschap is sterk. Men kent elkaar, zoekt elkaar op en organiseert activiteiten voor kinderen. Hier bestaat een grote onderlinge betrokkenheid bij opvoeden en opgroeien. De Marokkaanse buurtvaders spreken kinderen die op straat hangen aan en verwijzen hen ook naar het jongerenwerk. Dit waren verrassende uitkomsten van de bijeenkomst. Anderzijds bleken hoger opgeleide moeders vaker het Mammacafé te bezoeken. Hier blijkt eenzaamheid een probleem.

Meer informatie

- Nederlands Jeugdinstituut, Moniek van Dijk, m.vandijk@nji.nl
- Alleato, Ellen Visser, ellen.visser@alleato.nl

Huiskamer - Groningen

De huiskamer in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Beijum is een plek waar ouders elkaar kunnen ontmoeten en met elkaar kunnen praten over hun kinderen en opvoeden en opgroeien. De CJG consulente draait, samen met enkele vrijwilligers en stagiaires deze huiskamer. De rol van de professional is voornamelijk het faciliteren en ondersteunen van de huiskamer. De rest wordt aan de ouders zelf overgelaten. De huiskamer is vrijblijvend en laagdrempelig en bedoeld voor alle ouders uit Beijum en de omliggende wijken.

Aanleiding

Beijum is een kinderrijke wijk met veel activiteiten voor ouders en kinderen. Om aanvullend aanbod te bepalen, is een enquête gehouden onder de ouders. Hieruit bleek de behoefte van ouders aan een ontmoetingsruimte. De wachtkamer van het consultatiebureau (nu onderdeel van het CJG) werd de ontmoetingsplek, omdat veel ouders hier naartoe komen met hun kinderen. De CJG consulente bracht ouders met elkaar in contact. Dit deed ze door een leuke aankleding van de ruimte (een tafel met koffie/thee/tijdschriften) en door een gesprekje te beginnen met de ouders. Hierdoor raakten ouders ook met elkaar in gesprek (terwijl er eerst geen interactie was tussen de ouders). Daarnaast kregen de kinderen een plek om te spelen, zodat ouders ook langer wilden blijven voor hun kinderen.

Doel en doelgroep

De huiskamer in het CJG in Beijum kent de volgende doelen:

- Ontmoeting tussen ouders stimuleren;
- De eigen kracht van ouders versterken;
- Preventie: ouders extra ondersteunen vanuit de huiskamer, zodat ze niet onnodig in een hulpverleningscircuit terecht komen);
- Verder: informeren, signaleren en waar nodig het doorverwijzen van ouders.

De huiskamer is bedoeld voor alle ouders uit Beijum met thuiswonende kinderen. De populatie van Beijum bestaat uit bewoners met allerlei verschillende sociale en etnische achtergronden.

Werkwijze

De huiskamer is een plek waar ouders uit Beijum en omliggende wijken elkaar kunnen ontmoeten. Het kantoor van de CJG consulente zit direct aan de huiskamer vast. Zo kan ze gemakkelijk in en uit lopen en op de achtergrond aanwezig zijn. De ouders kunnen hun kinderen meenemen en regelmatig zijn er activiteiten voor zowel ouders apart als voor ouders met hun kinderen samen. Voorbeelden hiervan zijn koken samen met je kind, een borstvoedingscafé, leren fietsen en computerles. De huiskamer is vrijblijvend: ouders mogen zelf weten wanneer ze wel en niet komen. Ouders hoeven zich niet van te voren aan te melden. Voor enkele activiteiten die vanuit de huiskamer georganiseerd worden, geldt overigens dat deelnemers ze zich wel van te voren moeten inschrijven. Op deze manier kan de CJG consulente inschatten of het zinvol is de activiteit door te laten gaan. Verschillende ouders leren elkaar via de huiskamer kennen en soms ontstaan er vriendschappen, ook buiten de huiskamer. Nieuwe bezoekers zijn altijd welkom. Om de huiskamer laagdrempelig te houden voor alle ouders, worden kleine groepjes ouders die een hecht netwerk opgebouwd hebben in de huiskamer of met specifieke gedeelde ervaringen, soms apart gezet. Zo krijgen nieuwe ouders de kans om elkaar te ontmoeten en te mengen. De CJG consulente legt uit dat sommige ouders voor hun rust naar de huiskamer komen 'om een boek te lezen en even te ontsnappen aan de vier muren die thuis op ze afkomen.'

Deelnemers kunnen elkaar ontmoeten en deelnemen aan gesprekken (zelf onderwerpen aandragen) of activiteiten. Zij kunnen ook vrijwillig werkzaamheden verrichten: helpen bij een kookactiviteit, de ruilwinkel voor tweede handskleding bemensen etc. In de huiskamer is één gastvrouw aanwezig: de professional (de CJG consulente) of een vrijwillige gastvrouw aanwezig. De professional houdt zich voornamelijk op de achtergrond en heeft een faciliterende rol. Dit houdt in dat ze aanwezig of in ieder geval de nabijheid is en de activiteiten voorbereidt. Als het nodig is, helpt ze de ouders met de activiteit of beantwoordt ze vragen. Soms geeft ze tips en advies. In de huiskamer zijn vrijwilligers en stagiaires actief als gastvrouw. De vrijwilligers begeleiden de activiteiten in de huiskamer en praten met de ouders. Ze zorgen ervoor dat de ouders zich op hun gemak voelen en maken een praatje met nieuwe ouders. Eén keer per week is er een orthopedagoog aanwezig in het CJG. Zowel de school als medewerkers van de huiskamer kunnen ouders hier naartoe verwijzen. Het wordt gezien als eerstelijns hulp en is eigenlijk een stapje tussen de huiskamer en Bureau Jeugdzorg.

De medewerkers van de huiskamer bereiken ouders door hen aan te spreken op plekken waar ze zijn, bijvoorbeeld het winkelcentrum. Voornamelijk laagopgeleide ouders en multiprobleem-gezinnen worden hier aangesproken. Daarnaast proberen ze met behulp van vrijwilligers uit de doelgroep ouders te bereiken en te werken via mond op mond reclame. Hogeropgeleide ouders komen sneller uit zichzelf. Ze komen dan met gerichte vragen of gebruiken de huiskamer als 'rustplek'. Deze ouders komen vaak langs op de dagen dat ze niet werken. Ook vaak om hun kinderen te laten spelen. Verder wordt twitter, hyves en facebook, ingezet, staan er berichtjes in het wijkkrantje, en wordt er via de scholen aandacht aan de ouderkamer besteed..

De huiskamer is vijf keer per week open tussen 09.30 en 12.00 uur. Op woensdag zijn er twee huiskamers open, zowel de groepskamer als de reguliere huiskamer. De groepskamer is een aparte kamer waar groepen, die in de huiskamer zijn gevormd en die behoefte hebben aan een afzonderlijke plek, bij elkaar kunnen komen.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

De huiskamer draagt met name bij aan het versterken van informele sociale steun. Daarnaast mogelijk ook aan het versterken van informele sociale controle en intergeneratieel contact. In de pedagogische civil society spelen alle volwassen, niet-professionele medeopvoeders een rol. Binnen de

huiskamer gaat het voornamelijk om andere ouders. Zij praten met elkaar over opvoeding en geven elkaar tips of advies. Daarnaast is het uitwisselen van ervaringen tussen ouders een vorm van onderlinge steun. Naast of in vervolg op het leggen van contacten binnen de huiskamer, kunnen daarbuiten contacten voortgezet worden, waar ouders steun uit halen.

In de huiskamer komen allerlei verschillende ouders uit Beijum bijeen, die elkaar zonder de huiskamer niet zo snel zouden ontmoeten. Ouders zullen elkaar hierdoor gemakkelijk aanspreken in de buurt. Het is voor ouders hierdoor gemakkelijker om kinderen in de buurt aan te spreken op hun gedrag. Doordat de kinderen en ouders gezamenlijk aan activiteiten deelnemen, wordt ook intergenerationeel contact versterkt.

Ervaringen uit de praktijk

De huiskamer is vijf dagen per week open, gedurende 40 weken per jaar. Dat komt neer op zo'n 3.000 bezoekers per jaar. Binnen de huiskamer wordt niet met vooraf vastgestelde thema's gewerkt. De ouders zelf bepalen vooral de thema's, dat zijn bijvoorbeeld: het bieden van structuur aan kinderen, gezonde voeding, wat is een goede manier van leven met kinderen, liefde/relaties, seksuele voorlichting voor de moeders om te voorkomen dat ze (nogmaals) ongewenst zwanger raken.

Meer informatie

Contactpersoon: Evalien Verschuren, CJG-consulent, Groningen Beijum

E-mail: e.verschuren@cop-groningen.nl

Jubileumdag bewonersvereniging – Loon op Zand

De jubileumdag is een eenmalige activiteit van bewonersvereniging Gerard de Nijshof, in de wijk Pannenhoeve, gemeente Loon op Zand, ter gelegenheid van het vijfjarig jubileum in 2011. Om hun feestelijke bootreis te bekostigen, organiseerde de buurtvereniging een fancy fair, met kraampjes en attracties voor jeugd en buurtbewoners. De bewoners werkten daarin samen met onder andere basisschool Den Bussel en stichting Gerard de Nijs. Ook de wijkcoördinator was betrokken bij de jubileumdag. Door de samenwerking tussen alle partijen ontstond een buurtactiviteit, die betrokkenheid tussen jeugd en wijkbewoners stimuleert.

Aanleiding

De betrokkenheid van de school en andere partijen bij de jubileumdag is het gevolg van een eerdere samenwerking. In 2006 is de renovatie van woningen in de buurt Pannenhoeve afgerond. Er is een nieuw hart in de wijk gekomen met een basisschool, een wijkpunt, woningen voor senioren en een dienstencentrum. Door een intensieve samenwerking tussen al deze partijen, samen met het wijkteam is de speelplaats van de basisschool opgeknapt en zijn er veel activiteiten op gang gekomen. Zo lopen bijv. leerlingen uit groep 7 en 8 stage op het zorghotel in het Wijkpunt Pannenhoeve, helpen de bewoners bij activiteiten op de basisschool en zijn er gezamenlijke projecten in de buurt. Door meer betrokkenheid weten opvoeders zich gesteund in hun taak als opvoeder en is het voor kinderen fijn en veilig om in deze buurt op te groeien.

Doelen en doelgroep

Het oorspronkelijke doel van de jubileumdag was om aandacht en inkomsten te genereren voor het jubileum van de bewonersvereniging. Doordat er ook pedagogische partijen bij betrokken werden, zijn er een aantal doelen op gebied van (pedagogische) samenhang aan toegevoegd. Deze doelen zijn vooraf met hulp van de wijkcoördinator vastgesteld en, na afloop, door middel van een doelrealisatiemeting door de Universiteit van Utrecht gemeten.

De doelgroep bestaat uit alle wijkbewoners en hun kinderen uit de wijk de Pannenhoeve in Kaatsheuvel West, gemeente Loon op Zand.

Werkwijze/aanpak

De buurtvereniging is op zoek gegaan naar mogelijkheden om de jubileumdag te bekostigen. De school in Den Bussel wil een bijdrage leveren (in natura). Ook Stichting Gerard de Nijs ondersteunt het initiatief. Gerard de Nijs (1918-1989) was een lokale kunstschilder die op latere leeftijd internationaal furore maakte. Zijn erven hebben een stichting in het leven geroepen, voor het organiseren van schilderactiviteiten.

Met deze hulp organiseert de buurtvereniging een loterij, ook worden er via de schilderlessen van stichting De Nijs schilderijen gemaakt voor de verkoop. De LIO (leraar in opleiding) van de basisschool schrijft een scriptie over burgerschapskunde en levert vanuit dat thema met de kinderen een bijdrage aan het jubileum. De wijkcoördinator heeft deze zaken bij elkaar gebracht en gecombineerd tot een eenmalig evenement waarbij ontmoeting tussen wijkbewoners centraal staat. Ook de beroepskrachten van de voorzieningen in de wijk worden erbij betrokken.

De jubileumdag vindt plaats op een binnenplein achter basisschool Den Bussel en tussen enkele seniorenwoningen. Op het plein is een fancy fair met ongeveer twintig kramen met allerlei spelletjes (touwtje trekken, rad van fortuin) en frisdrank, hamburgers en ijs. Er is ook een kraam van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en van dienstencentrum de Rode Loper. Bij de opening benadrukt de burgemeester de samenwerking in de wijk van onder andere onderwijs, maatschappelijke voorzieningen (zoals consultatiebureau, tandarts, logopedie, dagbesteding gehandicapten) en wonen (reguliere en seniorenwoningen).

De activiteiten worden voornamelijk geleid door vrijwilligers. Er zijn ook medewerkers van het CJG, de basisschool, de welzijnsinstelling en het dienstencentrum aanwezig. Medewerkers van het CJG hebben een schildersezel opgesteld waarop bezoekers hun associaties met opvoeden, jeugd en gezin kunnen verbeelden. Het CJG deelt ook folders uit en geeft informatie over het CJG. De beroepskrachten zorgen ervoor dat zij de organisatie niet overnemen van de wijkbewoners en dat de aanwezigheid van organisaties en beroepskrachten niet op de voorgrond staat.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

De jubileumdag levert een bijdrage aan informele sociale controle en intergenerationeel contact. Omdat het om een eenmalige activiteit gaat, is de bijdrage aan deze aspecten beperkt.

Informele sociale controle is het elkaar aanspreken op gedrag, 'de ogen op straat'. Deze informele sociale controle heeft bijvoorbeeld betrekking op het corrigeren van gedrag van kinderen. Mensen zullen dit eerder doen, wanneer ze elkaar en elkaars kinderen kennen. Tijdens de jubileumdag ondernemen de jeugd, hun ouders en buurtbewoners activiteiten met elkaar. Daardoor ontstaat publieke familiariteit (het elkaar kennen), waardoor onderling vertrouwen kan toenemen.

Intergenerationeel contact is het contact tussen kinderen en volwassenen, binnen en buiten de eigen familie. Volwassenen zijn rolmodellen voor kinderen en interacties met volwassenen dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen. De activiteiten tijdens de jubileumdag dragen direct bij aan intergenerationeel contact, door de rol van de vrijwilligers, ouders en andere buurtbewoners

Ervaringen uit de praktijk

Er waren 29 wijkbewoners, al dan niet met hun kinderen aanwezig op de jubileumdag. De sociale effecten van de jubileumdag zijn door de Universiteit Utrecht via een doelrealisatiemeting onder bewoners en beroepskrachten in kaart gebracht. Met name de doelen 'er is wederzijds begrip tussen volwassenen en kinderen uit de buurt', 'door de jubileumdag voel ik me meer betrokken bij deze buurt', en 'de jubileumdag helpt mij om contact te krijgen met andere buurtbewoners' scoren het meest positief.

Meer informatie

Jacqueline de Bekker
Wijkcoördinator Kaatsheuvel West
Coördinator Wijkpunt Pannenhoeve/De Rode Loper
E-mail: jdebekker@prismanet.nl

Keukentafels – Maastricht

De Keukentafel wordt in Maastricht georganiseerd bij gelegenheden waar veel ouders komen. Een of meerdere grote tafels worden op een plek geplaatst waar veel ouders komen, veelal tijdens een specifiek evenement. De bedoeling is dat ouders, onder het genot van een kopje koffie of thee, met elkaar in gesprek gaan over opvoeden. Er is begeleiding van een professional van welzijnsorganisatie Trajekt of van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Deze beschrijving gaat over de Keukentafel in de wijk Nazareth tijdens de Nationale Buitenspeeldag in juni 2011. De werkwijze en doelen zijn echter vergelijkbaar met Keukentafels georganiseerd tijdens andere evenementen en gelegenheden, zoals het multiculturele festival 'Manus van Alles' (in de wijk Wittevrouwenveld).

Aanleiding

In juni 2011 zijn twee Keukentafels georganiseerd in het kader van de Nationale Buitenspeeldag in Maastricht, één in de wijk Nazareth en één in de wijk Wyckerpoort.

Doel en doelgroep

Tijdens de Nationale Buitenspeeldag in juni 2011 vormen de ouders van de kinderen die meedoen aan de buitenspeeldag in de wijk de doelgroep. In de wijk Nazareth schuiven vier ouders aan, namelijk een autochtone vader, een autochtone moeder en twee allochtone moeders (Afrikaans) met kinderen in de voorschoolse- en in de basisschoolleeftijd. De activiteit heeft als doel dat:

- ouders uit de wijk en van de school leren elkaar kennen;
- ouders praten met elkaar over opvoeden;
- ouders geven elkaar opvoedtips;
- ouders delen hun opvoedervaringen met elkaar;
- ouders weten na de Keukentafel waar ze het CJG kunnen vinden en wat het CJG voor hen kan betekenen;
- ouders krijgen een beter beeld van hoe ze zijn als opvoeder.

Werkwijze/aanpak

De ouders nemen plaats aan tafel, drinken een kop koffie of thee en praten met elkaar over hun kinderen. De professional loopt rond bij de buitenspeeldag en vraagt ouders: 'komen jullie ook gezellig een kop koffie drinken?'. Als er aantal ouders zit, vertelt de professional dat de tafel er staat om ouders uit te nodigen om informeel met elkaar over hun kinderen te praten. Vervolgens stelt ze een openingsvraag. Tijdens het gesprek stelt ze vragen, vraagt ze door, vraagt ze naar ervaringen en betreft ze andere ouders erbij. De professional is namens het CJG betrokken bij de activiteit. Al het promotiemateriaal (folders, posters, kaartjes) komt van het CJG. Ze vraagt de ouders ook of ze weten waar het CJG in de wijk zit.

Om de activiteit plaats te kunnen laten vinden is het nodig dat er een professional aanwezig is om de Keukentafel voor te bereiden en te leiden. Eventueel kan hierbij een opvoedspel met kaartjes of stellingen worden gebruikt. Verder is het van belang dat een aantal ouders ervoor openstaat om met elkaar over hun kinderen te praten. Qua materiaal is er een tafel, stoelen en koffie en thee nodig. Voor de verdere aankleding kan gedacht worden aan een tafelkleed, posters en folders. Ten slotte is het van belang dat er een activiteit of gelegenheid plaatsvindt waarbij aangesloten kan worden.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

- Ouders uit de buurt leren elkaar kennen, waardoor er zogenaamde publieke familiariteit ontstaat. Dat wil zeggen mensen komen elkaar in de wijk herhaaldelijk tegen waardoor verbindingen ontstaan. Uiteindelijk worden zo sociale netwerken van ouders uitgebreid en verstevigd.
- Ouders wisselen opvoedervaringen uit. Dat kan leiden tot herkenning en bevestiging van het eigen handelen als ouder.
- De tips en het advies dat ouders elkaar geven, kunnen een steun in rug zijn.

Ervaringen uit de praktijk

De Keukentafel tijdens de Nationale Buitenspeeldag wordt in de wijk Nazareth gemiddeld genomen positief beoordeeld wat betreft het behalen van de genoemde doelen. Zo geven alle ouders aan dat ze met de andere aanwezigen gepraat hebben over opvoeden, en dat ze zowel tips hebben gekregen als gegeven. Ook lijkt uit de scores opgemaakt te kunnen worden dat de aanwezige ouders wat meer te weten zijn gekomen over het CJG. De mate waarin ouders vinden dat ze opvoedervaringen met elkaar uitgewisseld hebben, verschilt per ouder. Tijdens deze Keukentafel viel op dat sommige ouders veel en andere minder aan het woord waren.

Meer informatie

Welzijnsorganisatie Trajekt
Geerte Courtens
E-mail: Geerte.Courtens@trajekt.nl

Koffie-inloop - Sittard

Groepen ouders met kinderen komen bijeen voor koffie of thee en op te praten over opvoeden. Zo is er op de Augustinusschool elke eerste maandag van de maand van 13.00 tot 15.00 een koffie-inloop in de lerarenkamer. Ook grootouders zijn welkom. De activiteit wordt georganiseerd door medewerkers van het CJG in samenwerking met een gastvrouw. De CJG-medewerkers kunnen aanwezig zijn dankzij een subsidie uit de Kinderpostzegelsubsidie.

Aanleiding

De directeur van de Augustinusschool had al langer de wens om op school iets voor ouders op te zetten rondom opvoeden. Toen deed zich de mogelijkheid voor om subsidie aan te vragen bij Stichting Kinderpostzegels en ging Sittard meedoen met Allemaal Opvoeders, waardoor aan de wens gehoor kon worden gegeven. In het kader van het project zijn meerdere groepen in de wijk Sanderbout gestart, elk met een eigen gastvrouw.

Doel en doelgroep

- Ouders kunnen hun verhaal kwijt.
- Ouders praten met elkaar over hun gezin.
- Ouders geven elkaar opvoedtips en leren van elkaars opvoedervaringen.
- De ouders bouwen een band met elkaar op.
- De gesprekken zetten ouders (meer) aan na te denken over opvoeden.
- De ouders geven elkaar praktische steun bij het opvoeden, zoals even op elkaars kinderen passen.
- Ouders kunnen een beroep op elkaar doen als dat nodig zou zijn.
- Ouders stappen makkelijker op de leerkracht of directie af.
- De thema's die besproken worden, vergroten de kennis van ouders over opvoeden.
- Ouders blijven beter op de hoogte van wat hun kind op school leert en doet.

Werkwijze/aanpak

De gastvrouwen wijzen zelf de locatie aan waar ze bij elkaar willen komen. Er is een groep in een basisschool, maar het kan ook bij iemand thuis of in een buurthuis. De gastvrouwen zijn getraind in het begeleiden van gesprekken tussen ouders. Hiervoor is een speciale training ontwikkeld door de opleiding social work van hogeschool Zuyd.

Voor de werving van ouders is een folder gemaakt door de welzijnsstichting Partners in Welzijn (PIW), die het project begeleidt. In een aantal gevallen bleek de werving echter beter te lopen wanneer de gastvrouw dit zelf deed met bijvoorbeeld een zelf gemaakte flyer. Tijdens de bijeenkomsten drinken de ouders koffie of thee en praten met elkaar over hun kinderen en over hun opvoedsituaties. De medewerker van het CJG of de gastvrouw stelt vragen, vraagt door en probeert discussie tussen de ouders te ontlokken. Twee medewerkers van het CJG Sittard organiseren de activiteit in samenwerking met de gastvrouw. Deze medewerkers bereiden de bijeenkomst voor.

Randvoorwaarden

- De grondhouding en inzet van de gastvrouw is heel belangrijk. De gastvrouw moet iemand zijn die door andere ouders en medeopvoeders uit de buurt vertrouwd wordt, iemand die goed ligt in de gemeenschap, die goed contact heeft met kinderen en (mede)opvoeders.
- Een training voor de gastvrouwen, over het leiden van gesprekken tussen ouders.
- Medewerker(s) vanuit het CJG om de bijeenkomsten voor te bereiden en vragen te stellen tijdens de bijeenkomsten.
- Een locatie (school, buurthuis, of een woonkamer van een moeder).
- Koffie en thee.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

De huiskamergruppen dragen bij aan het versterken van informele sociale steun. De groepen bieden de ouders een laagdrempelige plek bieden waar zij andere ouders kunnen ontmoeten en waar zij desgewenst advies kunnen krijgen. Zij praten met elkaar over opvoeding en geven elkaar tips of advies. Daarnaast is het uitwisselen van ervaringen tussen ouders een vorm van onderlinge steun (Kesselring et al., 2010). Ouders kunnen elkaar tijdens de inloop leren kennen en die contacten kunnen uitgroeien tot netwerken die ouders emotionele steun bieden, opvoedadvies maar ook praktische steun.

Ervaringen uit de praktijk

De Universiteit Utrecht heeft metingen gedaan om na te gaan in hoeverre de doelen van de activiteit volgens de deelnemers worden behaald. Uit deze meting komt naar voren dat de activiteit vooral een bijdrage levert aan het onderling geven van meer praktische steun bij het opvoeden, zoals even op elkaars kinderen passen en het gevoel hebben dat de ouders een beroep op elkaar kunnen doen als dat nodig zou zijn.

Meer informatie?

Ria Meertens

E-mail: rmeertens@piw.nl

Tel: 046 - 8506920

Kookclub Kookketel - Maastricht

De Kookketel is een activiteit in Maastricht waarbij moeders elkaar wekelijks op dinsdagavond treffen om met elkaar te koken, te eten en te praten. De activiteit vindt plaats in het Trefcentrum Wittenvrouwenveld in Maastricht. Soms nemen de vrouwen van thuis hapjes mee en soms maken ze het eten ter plekke klaar. Doel is ontmoeting, onderlinge steun en het vergroten van de maatschappelijke participatie van de vrouwen die deelnemen. De activiteit wordt begeleid door een professional van Trajekt. Wanneer deze een keer niet kan nemen vrijwilligers haar rol over. Waar eerst alleen opvoedingsvragen tijdens de ontmoetingen centraal stonden, is de groep inmiddels uitgegroeid tot een kookclub waar ook over andere thema's dan opvoeden wordt gesproken. Elke maand is er een ander thema dat centraal staat.

Aanleiding

De Kookketel bestaat nu 6 à 7 jaar. De betrokken professional kreeg oorspronkelijk vanuit Trajekt een opdracht voor kinderwerk in wijk Maastricht Noordoost. Daar trof ze moeders die opvoedingsvragen hadden over lastig gedrag van hun zoontjes. De professional begon toen in een basisschool een ontmoetingsgroep ('heel simpel, met een pot thee'), wekelijks van 13.00-15.00. Dat is later verplaatst naar de dinsdagavond, in een ruimte van het Trefcentrum Wittevrouwenveld. In het begin stond opvoeden centraal, daarna is het, omdat de moeders zelf dat graag wilden, een kookclub geworden. Moeders koken samen in de grote keuken of nemen van thuis hapjes mee. Ondertussen worden thema's besproken, waaronder opvoeden.

Doel

Het doel van de Kookketel is om de ontmoeting en onderlinge steun tussen moeders te stimuleren. Daarnaast heeft de Kookketel ook andere doelen, meer gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de moeders en op participatie in de maatschappij. Het gaat daarbij om het bewust worden van de eigen positie (als vrouw) in de maatschappij, het ontwikkelen van de eigen (taal)vaardigheden en het participeren/meedoen.

Werkwijze/aanpak

De Kookketel is bedoeld voor moeders uit Maastricht Noordoost. Op dit moment bestaat de groep uit ongeveer vijftien moeders van Marokkaanse afkomst. Voorheen waren er ook Turkse moeders, maar die zijn afgehaakt. Er zitten moeders vanaf dertig jaar in de kookclub, maar er zijn ook veertigers en vijftigers die al oudere kinderen hebben. Elke dinsdagavond komen de vrouwen samen. Er wordt dan samen gekookt en gegeten of hapjes die van thuis zijn meegebracht worden opgegeten. Ondertussen praten de moeders over verschillende thema's. Regelmatig wordt er op deze avonden gesproken over onderwerpen die gerelateerd zijn aan dagelijkse opvoedkwesties. Verder staat er maandelijks een ander thema centraal. Voorbeelden van zulke thema's zijn verkiezingen, religie, gezondheid en gezonde voeding, maar ook echte opvoedingsthema's zoals grenzen stellen, luisteren, omgaan met eten, pubers.

De sociaal cultureel werkster is wekelijks aanwezig bij de bijeenkomsten. Zij is vanuit het buurtopbouwwerk van Trajekt betrokken bij de activiteit. Ook is er een vrijwilliger betrokken die bijvoorbeeld inspringt wanneer de sociaal cultureel werker een keer niet kan. De sociaal cultureel werkster is per week vier uur bezig met de Kookketel. Het gaat daarbij om de bijeenkomsten zelf en het voorbereiden daarvan.

Bij de nieuwjaarsreceptie 2011 van de gemeente hebben de moeders van de Kookketel de catering verzorgd. Dit was een succes en biedt in principe mogelijkheden om bijvoorbeeld een buurtcatering op te zetten.

Randvoorwaarden

Om een activiteit als de Kookketel uit te kunnen voeren is tijd nodig van een professional of vrijwilligers. Verder zijn er vrijwilligers nodig die de activiteit ondersteunen of over kunnen nemen als professional er niet is. Ook is er een beschikbare ruimte nodig waar de moeder met elkaar kunnen koken en samenkomen.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

De activiteit is vooral gericht op het versterken van informele sociale steun. Tijdens de wekelijkse ontmoetingen en het gezellig samenzijn wisselen de moeders ervaringen en vragen rondom opvoeding met elkaar uit. Ze geven elkaar tips en adviezen. De moeders raken vertrouwd met elkaar en ondersteunen elkaar. Ook het uitwisselen van ervaringen tussen ouders is een vorm van onderlinge steun. Dit gebeurt in groepsverband bij de Kookketel, maar de ontmoetingen kunnen ook bijdragen aan netwerkvorming en onderlinge contacten die ook buiten de wekelijkse avonden in stand gehouden worden. Ouders leren elkaar op verschillende manieren kennen, bijvoorbeeld als ouder in de Kookketel en als vader of moeder van de vriendjes/vriendinnetjes van hun kinderen. Verder komen de moeders door de Kookketel in aanraking met andere activiteiten, zoals thema-avonden van het CJG of mogelijkheden van (vrijwilligers)werk. Deze grotere participatie in de maatschappij kan op haar beurt weer bijdragen aan het vergroten van het netwerk van de moeders en dat is positief voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen

Ervaringen uit de praktijk

De sfeer bij de Kookketel is informeel. De moeders kennen elkaar van de 'club' (de Kookketel), maar ook in andere hoedanigheden (als burens, via de school van de kinderen, vriendinnen). Ze helpen elkaar, er wordt veel gelachen. Ze ondernemen ook buiten de Kookketel wel eens iets samen. Het is een echt netwerk geworden.

Meer informatie

Manon Pachen van Trajekt
manon.pachen@trajekt.nl

Mammacafé - Enschede

Sinds mei 2011 vindt iedere vrijdagochtend het Mammacafé plaats in een hip grandcafé aan de markt in Enschede. Jonge moeders met pasgeboren baby's komen hier samen om ervaringen uit te wisselen, vragen te stellen en eventueel borstvoedingsadvies te krijgen. In het Mammacafé zijn altijd een vrijwillige gastvrouw en een lactatiekundige aanwezig.

Aanleiding

Vanuit verschillende kanten ontving LOES, het CJG van Enschede, signalen dat aanstaande en jonge moeders behoefte hadden aan informele uitwisseling. Daarnaast bleek er behoefte aan een plek waar je terecht kunt met borstvoedingsvragen. Zo ontstond het idee van een Mammacafé. Het concept is geïnspireerd op bestaande initiatieven waarbij jonge moeders op informele plekken borstvoedingsadvies krijgen (de zgn. 'Borstvoedingscafés'). Voor de oprichting van het Mammacafé heeft LOES daarom eerst inspiratie opgedaan bij deze bestaande initiatieven.

Doel en doelgroep

Het Mammacafé biedt jonge moeders een laagdrempelige plek waar zij op informele wijze hun belevenissen als moeder kunnen delen. Uitgangspunt is niet een (hulp-)vraag, maar de ontmoeting: jonge moeders leren elkaar kennen. Daarnaast heeft LOES andere doelstellingen met het Mammacafé:

- Informatie verstrekken over het bestaande aanbod voor jonge ouders in Enschede;
- Een plek creëren waar ouders vragen kunnen stellen over het ouderschap (zowel aan elkaar, als aan jeugdgezondheids- verpleegkundigen en vrijwilligers);
- Toegankelijk en gratis verstrekken van borstvoedingsadvies door lactatiekundigen;
- Een onbedoeld maar gunstig neveneffect is dat de netwerken tussen organisaties die met de doelgroep werken worden versterkt;
- Het Mammacafé is er voor alle (aanstaande) moeders uit Enschede met baby's tot ongeveer 1 jaar. In de praktijk voorziet het vooral in een behoefte van werkende, hoger opgeleide moeders.

Werkwijze/aanpak

Het Mammacafé vindt iedere vrijdagochtend plaats in Grandcafé Fellini in het centrum van Enschede. Daar is een speciale hoek ingericht voor de moeders. Er staat een hele grote tafel, waar ruim twintig moeders aan kunnen zitten. Er liggen informatiemappen van LOES, er is een speelhoek, voldoende ruimte voor kinderwagens, aankleedkussens. Ook is er een aparte ruimte waar de lactatiekundige persoonlijke gesprekken met moeders kan voeren.

Tussen tien en half twaalf kunnen moeders vrij inlopen, ze worden ontvangen door een gastvrouw. Nieuwe moeders worden door hen wegwijs gemaakt en geïntroduceerd bij andere moeders. De meeste moeders houden hun baby op schoot terwijl ze met andere moeders in gesprek zijn. Er wordt gesproken over opvoed- en opgroei gerelateerde zaken, maar zeker ook over andere zaken.

Wie doet wat?

De gastvrouwen zijn vrijwilligers die ervaring hebben als moeder. Zij zijn geworven via LOES. De gastvrouw volgt de gesprekken tussen moeders van

een afstand. Wanneer er specifieke vragen van ouders komen, neemt ze actief deel aan het gesprek. De gastvrouwen zijn getraind volgens de principes van Triple P. Daarnaast proberen ze ouders te stimuleren om zelf met antwoorden te komen. Vanuit hun eigen ervaring tonen ze begrip voor de moeders. Indien aan de orde, wijzen ze moeders ook op het beschikbare aanbod voor ouders in Enschede. De gastvrouw heeft ook de functie van 'katalysator'. Hiermee wordt bedoeld dat zij 'professionele afstand' bewaart in gesprekken en indien nodig bepaalde uitspraken of emoties probeert te nuanceren. Tot slot bewaakt de gastvrouw het geheel. Wanneer er bijvoorbeeld moeders zijn die weinig aansluiting vinden, probeert zij ervoor te zorgen dat ze worden opgenomen in de groep.

Naast de gastvrouw is er altijd een lactatiekundige aanwezig voor alle vragen over borstvoeding. Advies hierover gebeurt meestal individueel in een aparte ruimte.

Een keer per maand is er een jeugdgezondheids-verpleegkundige. Moeders kunnen bij haar terecht met specifieke vragen over ontwikkeling en opvoeding. Zij stapt actief op moeders af om zich te introduceren.

Ook worden er maandelijks themabijeenkomsten georganiseerd in het Mammacafé. Moeders kunnen hiervoor zelf thema's aandragen. Voorbeelden van thema's zijn 'babymassage', 'weer in balans na je zwangerschap' of 'baby en feestdagen'. LOES verzorgt deze bijeenkomsten en benadert hiervoor actief deskundigen.

Randvoorwaarden

Er zijn een aantal inhoudelijke randvoorwaarden die het Mammacafé tot een succes maken:

- Het Mammacafé vindt plaats in een trendy grandcafé midden in de stad. Dit spreekt veel jonge moeders aan. Het ligt centraal, heeft een gezellige uitstraling en biedt de mogelijkheid voor moeders om te blijven hangen.
- De betrokken vrijwilligers en professionals zijn enthousiast, doordat zij allen vanuit hun eigen ervaringen en achtergronden de toegevoegde waarde van het Mammacafé zien. Deze motivatie van betrokkenen is essentieel.
- Het is van belang dat bij alle voorzieningen voor jonge ouders en baby's draagvlak bestaat voor het Mammacafé. Zij zijn namelijk de aangewezen plekken waar het Mammacafé gepromoot kan worden. In Enschede zijn vanaf het eerste moment alle partijen betrokken bij de opzet van het Mammacafé. Hierdoor wordt het concept breed gedragen en is er sprake van goede mond-tot-mond reclame.
- Tot slot is een centrale coördinatie, in dit geval uitgevoerd door LOES, onontbeerlijk. LOES is verantwoordelijk voor het faciliteren van contacten tussen verschillende partijen en het creëren van randvoorwaarden voor het Mammacafé (locatie, financiering, informatiemateriaal etc.).

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

Het mamacafe draagt met name bij aan versterking van informele sociale steun. Wanneer je pas ouder bent geworden is alles nieuw en komt er veel op je af. Het uitwisselen van ervaringen met andere jonge ouders leidt tot een herkenbaar 'heb jij dat ook-gevoel'. Dat haalt onzekerheden weg en biedt ouders de kans elkaar te steunen. Het Mammacafé is een plek waar ouders het hebben over zaken die hen bezighouden, maar waarvoor ze geen professional in hoeven te schakelen. Het café vervult ouderlijke behoeften die vroeger wellicht door de burens vervuld werden.

Ervaringen uit de praktijk

De eerste ervaringen met het Mammacafé zijn positief. Er komen gemiddeld twaalf ouders per week, daarnaast heeft het Mammacafé volgers op social media. Er zijn ouders die terug komen maar er zijn ook elke week weer nieuwe bezoekers. Er is een prettige sfeer waar veel bemoediging van uit gaat. Moeders komen vooral als ze zwangerschapsverlof hebben. Het Mammacafé is gericht op ouders met baby's. Ouders met peuters vinden minder aansluiting, maar lijken wel behoefte te hebben aan ontmoeting en het delen van ervaringen met andere ouders. Dit signaal wordt door LOES opgepakt om te onderzoeken of we ook voor deze doelgroep iets kunnen ontwikkelen.

Het Mammacafé blijkt een verbindende rol te spelen tussen de verschillende vrijwilligers- en beroepsorganisaties die zich al met deze doelgroep bezighielden. Hierdoor kan het Mammacafé naast de belangrijkste functie van 'ontmoetingsplek zijn', ook het al langer bestaande aanbod aan jonge ouders ondersteunen en versterken.

Meer informatie?

[Humanitas afdeling Twente](#)

Projectcoördinator Marjolein Nieuwenhuisen

IJstraat 4

7523 HK Enschede

Tel: 06 - 12363420

m.nieuwenhuisen@humanitas.nl

Moedercomité - Eindhoven

Het moedercomité Eindhoven is één van de vier comités die sinds 2010 in Eindhoven bestaan. Het comité is opgericht op initiatief van Welzijn Eindhoven en is gericht op het verbeteren van de communicatie met Marokkaanse ouders. De wekelijkse bijeenkomst van het moedercomité wordt begeleid door een professional van Welzijn Eindhoven. Samen met deze professional geven de Marokkaanse moeders invulling aan de bijeenkomsten. Ze praten met elkaar, wisselen ervaringen uit, volgen cursussen en organiseren activiteiten.

Aanleiding

De vier moedercomités in Eindhoven zijn door een sociaal cultureel werker/jeugd en jongeren werker van Welzijn Eindhoven opgezet. De oprichting vond plaats naar aanleiding van het 'Plan van aanpak risicojongeren 0 t/m 23 jaar in Eindhoven. In dit plan, opgesteld in 2009, is communicatie met Marokkaanse ouders een belangrijke pijler. Doel van het plan is om de problematiek met deze doelgroep ook preventief aan te pakken. Op 1 januari is de betrokken professional begonnen met het opzetten van de comités. Half 2010 zijn de comités gestart en in november 2010 zijn ze officieel geïnstalleerd door de wethouder op het stadhuis. Deze officiële installatie vond plaats in de aanwezigheid van alle samenwerkingspartners en comités.

Doel

De doelen van het moedercomité zijn te onderscheiden in doelen op interpersoonlijk en wijkniveau..

Interpersoonlijke ontwikkeling

- De moeders bouwen een band met elkaar op en steunen elkaar.

- De moeders wisselen ervaringen met elkaar uit.
- De moeders leren andere moeders uit de wijk beter kennen.

Wijk ontwikkeling

- De moeders weten waar ze terecht kunnen met vragen over hun kinderen.
- De moeders krijgen een positiever beeld van de wijk.
- De moeders voelen zich meer betrokken bij de wijk.
- De moeders bespreken maatschappelijke thema's met elkaar.

Werkwijze/aanpak

Het moedercomité Vlokhoven komt wekelijks bij elkaar voor het bespreken van inhoudelijke thema's, uitwisselen van praktische informatie en voor de gezelligheid. De moeders geven in grote mate zelf richting en inhoud aan de activiteiten van het moedercomité. Het comité bestaat op dit moment uit ongeveer tien Marokkaanse vrouwen. In principe zijn ook vrouwen uit andere etnische groepen welkom. Welzijn Eindhoven begeleidt de bijeenkomsten, wekelijks op dinsdagmiddag. De bijeenkomsten vinden plaats in een ruimte achter wijkcentrum Unitas in de wijk Vlokhoven. De tien kernleden van het moedercomité nemen regelmatig andere vrouwen mee, die aansluiten bij de activiteiten. Sommige vrouwen nemen ook hun kind(eren) mee naar de bijeenkomsten. De bijeenkomsten staan in het teken van ontmoeting. De moeders praten met elkaar, ervaringen worden uitgewisseld. Tevens volgen de moeders regelmatig cursussen, die vanuit het moedercomité worden gestimuleerd. Een voorbeeld daarvan is een dialoogtraining van vier bijeenkomsten. Daarnaast zijn ze ook naar een opvoeddebat en een buurtpicknick geweest.

De professional van Welzijn Eindhoven begeleidt de groepsbijeenkomsten. Dit doet zij bijvoorbeeld door het stellen van vragen die gericht zijn op het uitwisselen van ervaringen. De professional ondersteunt daarnaast de vrouwen bij het initiëren en uitvoeren van bepaalde activiteiten en het ondernemen van actie richting de gemeente. Een concreet voorbeeld is de brief aan de wethouder die de vrouwen op eigen initiatief hebben geschreven voor het behoud van de ruimte voor het moedercomité.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

Het moedercomité levert met name een bijdrage aan de informele sociale steun. De moeders leren elkaar kennen, ze komen elkaar ook op andere plekken in de wijk tegen (bijvoorbeeld bij de school van de kinderen). Deze herhaalde ontmoetingen kunnen leiden tot publieke familiariteit en vergroting het informele netwerk. Waarschijnlijk niet alleen van de moeders die deelnemen aan het moedercomité, maar ook van andere moeders die af en toe worden meegenomen door kernleden naar de bijeenkomsten van het moedercomité. Ook leren de moeders de kinderen van elkaar kennen en praten ze over elkaars kinderen. Deze informele netwerken en gesprekken zorgen onder andere voor steun, advies en praktische hulp, waardoor een gezin minder snel overbelast raakt en problemen voorkomen kunnen worden.

Ervaringen uit de praktijk

De moeders geven in grote mate zelf richting en inhoud aan de activiteiten van het moedercomité. Daarnaast organiseert het moedercomité verschillende activiteiten. Een picknick met de andere drie moedercomités uit Eindhoven is daarvan een voorbeeld. Door deze picknick konden de moeders kennismaken met elkaar, ervaringen uitwisselen, kinderen samen laten spelen en de toekomst van de comités bespreken.

Meer informatie

Welzijn Eindhoven
 Contactpersoon: Hayet Jellouli
h.jellouli@welzijneindhoven.nl

Ontmoetingsgroepen - Enschede

Sinds 2009 organiseert Alifa Welzijn in Enschede ontmoetingsgroepen voor (allochtone) ouders en hun jonge kinderen. Op dit moment zijn er meer dan twintig groepen die wekelijks samenkomen. De ontmoetingsgroepen zijn laagdrempelig van opzet en hebben onder andere tot doel om ouders uit hun sociale isolement te halen en met hen over opvoeden te praten.

Aanleiding

De ontmoetingsgroepen zijn ontstaan doordat ouders zelf aangaven behoefte te hebben aan ontmoeting met andere ouders. Veel moeders zaten alleen thuis met de kinderen en hadden weinig om handen. Ook was er sprake van taalachterstand bij de kinderen.

Doelen

De ontmoetingsgroepen zijn gericht op (allochtone) ouders en hun jonge kinderen. Iedereen is welkom, maar het accent ligt op anderstalige, niet werkende ouders en kinderen met taalachterstanden. De groepen zijn wijkgericht. Er zijn de volgende doelen:

- Ouders uit hun sociale isolement halen;
- Met ouders over opvoeden praten en hen indien gewenst van advies voorzien;
- De taalachterstand van de kinderen verminderen door met ze te oefenen en ze actief naar de peuterspeelzaal te leiden.

Werkwijze/aanpak

De ontmoetingsgroepen vinden wekelijks plaats in wijkcentra. Deelname is gratis en ouders bepalen zelf wanneer zij wel of niet komen of hoe lang zij blijven. Wel wordt de ouders geadviseerd om toch zeker eenmaal in de week te komen.

Wat gebeurt er?

In de wijkcentra worden aparte ruimtes ingericht als informele ontmoetingsruimtes en speelgelegenheden voor jonge kinderen. De ouders kunnen in een ongedwongen sfeer samen aan tafel zitten, eventueel samen met hun kinderen. Ze wisselen informatie uit, praten over kinderen en zorgen ervoor dat hun kinderen samen spelen. Het is de bedoeling dat iedereen Nederlands spreekt tijdens het samenzijn, zodat zowel de kinderen als de ouders extra ervaring met de Nederlandse taal opdoen. Ter afsluiting worden gezamenlijk altijd Nederlandse kinderliedjes gezongen. De kinderen mogen dan samen met de ouders zelf liedjes uitkiezen.

Regelmatig, zo'n acht keer per jaar, zijn er themaochtenden. Tijdens zo'n ochtend krijgen ouders informatie over onderwerpen die te maken hebben met de ontwikkeling en opvoeding van kinderen, zoals gezonde voeding of consequent zijn in de opvoeding. Ook worden er van tijd tot tijd uitstapjes gemaakt en creatieve activiteiten aangeboden.

De ontmoetingsgroepen staan altijd open voor nieuwe ouders. De werving van nieuwe ouders geschiedt voornamelijk door mond-tot-mond reclame van ouders. Dit loopt zo goed, dat andere vormen van actieve werving momenteel niet nodig zijn. Mocht dit wel weer nodig zijn, dan wordt geworven via lokale kranten, folders, het consultatiebureau en LOES (Het Centrum voor Jeugd en Gezin van Enschede). LOES is overigens verder niet actief betrokken bij de ontmoetingsgroepen.

Wie doet wat?

Er is altijd een medewerker van Alifa Welzijn aanwezig die de ouders persoonlijk welkom heet, hen begeleidt en indien gewenst van (opvoed)advies voorziet. De professional is goed op de hoogte van het aanbod opvoedingsondersteuning binnen Alifa Welzijn en neemt hierin een actieve rol als het gaat om doorverwijzen of informeren van ouders. Daarnaast ondersteunt ze ouders praktisch in hun opvoedgedrag waar mogelijk, bijvoorbeeld wanneer zich een lastige situatie met het kind voordoet. Tot slot houdt ze ook het gedrag van de kinderen nauwlettend in de gaten en indien nodig corrigeert ze de kinderen tijdens de activiteit. De professional heeft daarmee een prominente en actieve rol binnen de ontmoetingsgroep.

Daarnaast zijn er ook vrijwilligers aanwezig. Zij houden zich voornamelijk bezig met het vermaken van de kinderen. Doordat zij de kinderen bezighouden, hebben de ouders tijd voor elkaar en kan de professional zich ook volledig op de moeders richten. De vrijwilligers zijn vaak personen met een Wmo-uitkering. In het kader van re-integratie worden zij door Alifa gevraagd om vrijwilliger te worden bij de ontmoetingsgroep.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

De ontmoetingsgroepen dragen bij aan het versterken van informele sociale steun. De ontmoetingsgroepen bieden de moeders een laagdrempelige plek bieden waar zij andere ouders kunnen ontmoeten en waar zij desgewenst advies kunnen krijgen. Zij praten met elkaar over opvoeding en geven elkaar tips of advies. Het uitwisselen van ervaringen tussen ouders is een vorm van onderlinge steun (Kesselring et al., 2010). Naast of in vervolg op het leggen van contacten binnen de huiskamer, kunnen daarbuiten contacten voortgezet worden, waar ouders steun uit halen. Er ontstaan dus netwerken, die ouders kunnen helpen bij de opvoeding.

Ervaringen uit de praktijk

Op dit moment zijn er meer dan twintig ontmoetingsgroepen actief in Enschede. Iedere groep wordt wekelijks door gemiddeld tien ouders bezocht. Het zijn wel vaak dezelfde moeders die aanwezig zijn.

De Universiteit Utrecht heeft in juni 2011 onderzoek gedaan naar een van de ontmoetingsgroepen. Ouders gaven aan door de ontmoetingsgroep nieuwe ouders te leren kennen, hun verhaal kwijt te kunnen binnen de groep, te leren van de opvoedervaringen van anderen, goede opvoedtips te krijgen en beter te weten waar zij terecht kunnen met hun vragen over opvoeden. Desalniettemin gaven alle moeders aan dat de groep in de eerste plaats belangrijk is omdat hun kinderen met andere kinderen leren spelen.

Meer informatie

[Alifa Welzijn](#)

Contactpersoon: Hanka Jansma (06 - 53 20 53 22)

Pathmossingel 200

7513 CM Enschede

Tel. 053 - 480 12 00

E-mail: info@alifa-welzijn.nl

Opvoeddebat - Eindhoven

In Eindhoven hebben professionals van het Spilcentrum Woensel en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) tweemaal een opvoeddebat georganiseerd. Hier beschrijven we een van deze twee debatten, een eenmalige activiteit. Onderdeel van het debat zijn de ontmoeting tussen ouders, het informeren van ouders over bestaande activiteiten en voorzieningen in de wijk, het actief meedenken van ouders over verbetering van bestaande activiteiten en voorzieningen en het opzetten van nieuwe activiteiten en voorzieningen in de wijk. Het debat wordt gehouden in de koffiekamer van een basisschool die onderdeel uitmaakt van het Spilcentrum.

Aanleiding

Directe aanleiding om het opvoeddebat te organiseren waren de resultaten uit de 'straatinterviews' van december 2010, gehouden in het kader van het project Allemaal Opvoeders. Mensen uit de buurt hebben hierbij antwoord gegeven op een korte vragenlijst over de relatie tussen de buurt en opvoeden. Uit de resultaten bleek dat veel ouders in Vlokhoven interesse zouden hebben voor het doen van leuke activiteiten samen met andere ouders en kinderen uit de buurt. De uitnodiging voor het debat is verspreid onder de moeders van het Moedercomité Vlokhoven, een andere activiteit van het project Allemaal Opvoeders.

Doel

De doelen van het opvoeddebat zijn te onderscheiden op individueel niveau en groepsniveau.

- Op individueel niveau heeft het debat als doel dat ouders zich bewust worden dat kinderen in een prettige wijk betere kansen hebben om zich goed te ontwikkelen, dat ouders weten welke activiteiten en voorzieningen er in de wijk al zijn, dat ouders weten welke bijdrage ze zelf kunnen leveren aan activiteiten en dat ouders zien dat ook andere buurtbewoners een prettig wijk belangrijk vinden.
- Op groepsniveau heeft het debat als doel dat ouders vertellen welke activiteiten in de wijk ontbreken voor ouders en kinderen, dat ouders actief meedenken over nieuwe activiteiten en dat ouders vertellen wat professionals volgens hen zouden moeten doen om wijkbewoners te helpen bij activiteiten.

Werkwijze/aanpak

Het opvoeddebat heeft plaatsgevonden in het Spilcentrum van de wijk Voor het opvoeddebat is in deze brede school de lerarenkamer ('koffiekamer') gebruikt. Het debat is voorbereid en geleid door de pedagogisch adviseur van het CJG en de projectleider van Allemaal Opvoeders. Verder waren er twee medewerkers van de welzijnsstichting bij het opvoeddebat aanwezig. Het debat is gestart met een korte inleiding door een van de professionals waarin iets over het doel van het debat is verteld en iets is gezegd over het belang van de buurt bij het op een positieve manier opgroeien van kinderen. Vervolgens is een aantal stellingen voorgelezen door de pedagogisch adviseur van de basisschool met de vraag aan de ouders om bij elke stelling reacties te geven.

De twintig deelnemers van het opvoeddebat zijn ouders met kinderen in de basisschoolleeftijd. Er is één autochtoon echtpaar aanwezig. De man van dit paar zit in het bestuur van Steunpunt Vlokhoven. Zij hebben ook hun buurvrouw meegebracht, die eveneens autochtoon is. De rest van de aanwezigen zijn moeders van Marokkaanse afkomst. Een aantal moeders heeft kinderen in de voorschoolse leeftijd bij zich.

Voor het opvoeddebat is twee uur uitgetrokken. Er zijn weinig kosten aan de activiteit verbonden. De kosten van de activiteit zitten voornamelijk in de tijd die de twee betrokken professionals erin hebben gestoken (anderhalf uur plus voorbereiding). De school heeft de ruimte, koffie/thee en koekjes beschikbaar gesteld.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

Het opvoeddebat levert niet zozeer een rechtstreekse bijdrage aan de pedagogische civil society. Het debat helpt vooral om het bewustzijn bij wijkbewoners op gang te brengen over hun medeverantwoordelijkheid voor een prettig opvoedklimaat in de wijk. Door het debat voelen ouders zich meer betrokken en verantwoordelijk voor de eigen buurt en de daar opgroeiende kinderen. Door te praten over mogelijke activiteiten, worden ouders zich bewust dat zij zelf iets kunnen doen om activiteiten en de sfeer in de wijk waarin zij wonen te beïnvloeden. Het debat kan op deze manier aanleiding geven tot burgerinitiatieven in de wijk

Door de geringe omvang van de groep kan het debat een bijdrage leveren aan informele sociale steun en informele sociale controle. Mensen leren elkaar door het debat beter kennen, waardoor ze in andere situatie eerder een beroep op elkaar zullen doen.

Ervaringen uit de praktijk

De doelen van het debat zijn geëvalueerd aan de hand van de mening van ouders en professionals. De ouders en professionals die betrokken waren bij het debat zijn gevraagd om op een vijfpuntsschaal aan te geven in hoeverre zij de zeven doelen behaald vonden. Uit deze meting is naar voren gekomen dat er veel overeenstemming is tussen de beoordeling van ouders en professionals. Bijna alle doelen werden positief beoordeeld. Het doel 'ouders weten welke activiteiten en voorzieningen er in de wijk zijn die bijdragen aan een goede sfeer' werd als enige negatief beoordeeld. Het doel 'ouders zien dat ook andere buurtbewoners een prettige sfeer belangrijk vinden' werd het hoogst beoordeeld. Gemiddeld hebben de ouders de doelen een hogere score toegekend dan de professionals. Zowel de doelrealisatiemeting als uit de relatief hoge opkomst bij het debat, lijkt opgemaakt te kunnen worden dat ouders graag willen meedenken over hoe ze van Vlokhoven een prettigere wijk kunnen maken.

Meer informatie

Contactpersoon: Najat Toub, pedagogisch adviseur basisschool

E-mail: n.toub@bs-cornelisjetses.nl

Opvoedparty's - Maastricht

In Maastricht wordt al ruim twee jaar opvoedparty's bij ouders thuis georganiseerd. Deze formule gaat uit van specifieke opvoedvragen van ouders. De lokale welzijnsorganisatie en partner in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) helpt ouders met de organisatie en de inhoudelijke invulling van de party. De informele en intieme setting van de opvoedparty's maakt dat ouders gemakkelijk ervaringen uitwisselen en vrijuit met elkaar over opvoeden praten.

Aanleiding

Sinds mei 2009 organiseert de lokale welzijnsstichting in samenwerking met ouders opvoedparty's. Voor die periode werden er regelmatig themabijeenkomsten georganiseerd in het buurtcentrum vanuit het Wijkopvoedpunt (nu CJG). Er was echter weinig animo voor deze bijeenkomsten. Er werd daarom gezocht naar andere manieren om ouders te bereiken. Geïnspireerd door de party's bij ouders thuis over alcohol- en drugspreventie die de GGZ organiseerde, ontstond het idee om dezelfde formule toe te passen rondom opvoedvragen

Doelen

Iedere Maastrichtse ouder die een opvoedvraag heeft kan een opvoedparty organiseren. Omdat ouders zelf andere ouders uitnodigen betreft dit meestal bekenden van hen, maar dit hoeft niet.

De opvoedparty dient een aantal doelen. Een van de belangrijkste is uiteraard het beantwoorden van opvoedvragen van ouders en de discussie hierover op gang brengen. Echter, er zijn ook sociale doelen:

- Ouders kunnen hun verhaal kwijt, praten met elkaar over hun gezin en ervaren hierdoor steun;
- Ouders leren van elkaars ervaringen en geven elkaar opvoedtips;
- De party kan leiden tot het wederzijds bieden van praktische en emotionele steun bij het opvoeden;
- Ouders van school of uit de buurt leren elkaar kennen en zo kunnen structurele contacten ontstaan.

Werkwijze/aanpak

De opvoedparty's worden altijd georganiseerd vanuit een specifieke oudervraag. De vragen gaan meestal over een bepaalde leeftijdsfase bij kinderen (bijvoorbeeld 'peuters' of 'pubers'). Om ouders aan te sporen met vragen te komen en om de party's onder de aandacht van de doelgroep te brengen, is een folder uitgebracht die onder andere wordt verspreid op peuterspeelzalen en basisscholen.

Wanneer een ouder heeft aangegeven een opvoedparty te willen organiseren, maakt een professional van de welzijnsstichting samen met de ouder een opzet van de avond: Wat wordt besproken en waarom? Welke deskundige wordt eventueel uitgenodigd? Welke ouders worden uitgenodigd? Genodigden kunnen overigens zowel bekenden van de gastheer/vrouw zijn, als ouders die via-via meekomen. Het is geen voorwaarde dat ouders elkaar al kennen. Doordat het bij iemand thuis is, voelt het al snel vertrouwd.

Bij aanvang van de opvoedparty wordt iedereen welkom geheten door de professional die de party begeleidt en stellen de ouders zich aan elkaar voor. Daarna verzorgt Trajekt een inhoudelijke inleiding op het opvoedthema en vervolgens gaan de ouders hierover met elkaar in gesprek. Het is de bedoeling dat alle ouders actief deelnemen aan de gesprekken die ontstaan. Tegen het einde van de opvoedparty worden de belangrijkste zaken nog eens samengevat en daarna volgt een evaluatie. Alle ouders krijgen een hand-out met opvoedtips mee naar huis.

De kracht van de opvoedparty's is volgens de welzijnsstichting de informele setting waarin ouders samenkomen. Naast dat allerlei ervaringen uitgewisseld worden 'is het ook gewoon gezellig'.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

De opvoedparty's zijn een goede vorm voor het bevorderen van informele sociale steun tussen ouders. Deze wordt in feite tijdens de party zelf bij elkaar gebracht en georganiseerd. Tijdens de opvoedparty's geven ouders elkaar daarnaast tips en bevragen elkaar. Het uitwisselen van ervaringen kan leiden tot (h)erkenning en bevestiging van het eigen handelen als ouder. De tips vormen ook een bron van informele sociale steun.

Ervaringen uit de praktijk

Op dit moment worden er ongeveer vijf party's per jaar georganiseerd. Gemiddeld wordt een opvoedparty bezocht door zes à zeven ouders. In juni 2011, heeft de Universiteit van Utrecht onderzoek gedaan tijdens een van de opvoedparty's. Hierbij zijn ouders gevraagd in welke mate bepaalde doelen voor hen behaald waren. Er waren twee doelen die hoog scoorden: 'Tijdens deze party heb ik met andere ouders over mijn gezin gepraat' en 'Tijdens de opvoedparty heb ik geleerd van de ervaringen van andere ouders'. Dit zijn aanwijzingen dat de opvoedparty's in een duidelijke ouderbehoefte voorzien. De opvoedparty's worden begeleid door een professional en stagiaires, maar het interactieve gehalte is hoog. De ouders zijn vooral met elkaar in gesprek en de begeleiders ondersteunen dit en geven informatie.

Meer informatie

Trajekt

City Centrum
Capucijnenstraat 43
6211 RP Maastricht
Tel: 043 – 32 88 588

Contactpersoon: Marjo Voeten
E-mail: marjo.voeten@trajekt.nl

Bekijk de [flyer](#) die CJG Maastricht heeft gemaakt ter promotie van de Opvoedparty's.

Opvoedshow Nanny's - Groningen

De Nanny's worden gespeeld door acteurs die bij verschillende gelegenheden ouders, opvoeders, vrijwilligers en beroepskrachten uitnodigen en prikkelen om over opvoedzaken aan de praat te raken. Nanny's kunnen echter ook een vertrouwd gezicht vormen van bijvoorbeeld het CJG. In Groningen spelen acteurs van 'Het eerste bedrijf' de Nanny's.

Aanleiding

De gemeente Groningen heeft middelen beschikbaar gesteld om de Nanny's in te zetten bij ontwikkeling van de CJG's, met name om opvoeders met elkaar in contact te brengen rond opvoed- en opgroei-thema's en om de bekendheid van CJG's te vergroten.

Doel en doelgroep

De Nanny's worden ingezet voor een aantal doelen:

- Aandacht genereren voor voorzieningen en diensten voor ouders;
- Aandacht genereren voor opvoedkundige thema's;
- Ouders/opvoeders met elkaar in contact en gesprek brengen;
- Genereren van informatie rond opvoed- en opgroevragen van ouders en opvoeders ten behoeve van beroepskrachten en vrijwilligers;
- Ouders met beroepskrachten en voorzieningen/diensten/informatie in contact brengen; Beroepskrachten met elkaar en met vrijwilligers in contact brengen;
- Dialoog rond opvoeden en opvoeden minder vanuit het perspectief van potentiële problemen voeren.

De doelen wisselen naar gelang de keuze die uit het repertoire wordt gemaakt.

De doelgroep bestaat uit: ouders, wijkbewoners, beroepskrachten, vrijwilligers en jeugd. Nanny's is een flexibel concept dat in veel contexten gebruikt kan worden. Iedereen kan dus deelnemen.

Werkwijze en aanpak

Nanny's zijn verkleedde acteurs die in verschillende rollen in gesprek gaan over opvoedkundige thema's op plaatsen als het schoolplein, de ouderkamer, de CJG-huiskamer, de peuterspeelzaal of tijdens buurtfeesten en wijk-evenementen. De activiteiten vinden niet structureel plaats, maar wanneer het goed is om aandacht op thema's of voorzieningen te vestigen.

De diverse activiteiten worden in willekeurige volgorde beschreven (kunnen ook in combinatie worden gespeeld).

- Stellingenspel. Een van de acteurs legt tijdens een bijeenkomst een aantal opvoedkundige dilemma's voor aan de deelnemers. De deelnemers nemen stelling en de acteur nodigt uit de keuze toe te lichten en stimuleert een gesprek en uitwisseling. Doel hierbij is vooral om tot dialoog en wederzijds begrip te komen.
- Rollenspellen (Doe ie 't of doet ie 't niet). Acteurs reconstrueren opvoedsituaties en dilemma's. Op een cruciaal moment wordt het spel stilgelegd en geven de deelnemers suggesties voor een oplossing. De acteurs spelen vervolgens een van de voorgestelde oplossingen. Door het vragen naar oplossingen wordt een dialoog op gang gebracht en wordt getoond dat er meerdere manieren zijn om dilemma's op te lossen.
- Fakespeech. Opvoedthema's en/of uitgangspunten worden karikaturaal verwoord (bijvoorbeeld als een voetbalcoach). Dient als luchtig en prikkelend intermezzo, of als aanzet tot dialoog.
- Straatinterviews ter promotie of dialoog, rond opvoedthema's/voorzieningen. Nanny's nemen op openbare plaatsen gesprekken op met voorbijgangers en stellen pedagogische thema's aan de orde. Opbrengsten kunnen zijn: een audiovisuele compilatie als basis dient voor gesprek elders; aanzet tot dialoog, ontmoeting, kennismaken met locatie/voorziening/evenement.
- Opvoedtrailer. Vanuit een trailer worden kleine scènes gespeeld.. In de trailer beleeft het publiek een bijzonder theateraantal moment. Zo kan men een Time-out ervaren in de hangmat, een 1-2 tje beleven met de voetbalcoach en een pluim ontvangen. Alle belevenissen hebben een link met (positief) opvoeden.

Rol en werkwijze professionals

De beroepskrachten van de CJG's in Groningen hebben een prominente rol in het inzetten van de Nanny's. Daarnaast kunnen zij de volgende rollen hebben:

- Stimulerend naar doelgroep tot deelname aan Nanny-activiteit;
- Actief luisterend en analyserend, om in vervolcontacten terug te komen op inhoud van dialoog, bijvoorbeeld vertaald in hu eigen aanbod en rol;
- Actief participierend aan dialoog met deelnemers.

Randvoorwaarden

Beroepskrachten en vrijwilligers staan open voor de inzet van acteurs en kunnen de uitkomsten vertalen naar hun eigen werk. Geschoolde acteurs die beschikken over:

- kennis van opvoeden en opgroeien, en groepen aan het woord krijgen en naar elkaar laten luisteren in een veilige en open context;
- vermogen om dialogen en gesprekken op gang te brengen en in te schatten waar grenzen liggen voor de deelnemers.

Bijdrage aan 'pedagogische civil society'

De Nanny's leveren niet zozeer een rechtstreekse bijdrage aan de pedagogische civil society, maar eerder een indirecte. De Nanny's bevorderen de dialoog over opvoeden. Daarbij gaat het ook over het versterken van elkaars opvoedkracht, en de rol die eenieder daarin kan spelen. Een deel van de theatervormen draagt bij aan ontmoeting en uitwisseling, waardoor een bijdrage wordt geleverd aan versterking van informele sociale steun en informele sociale controle.

Ervaringen uit de praktijk

Er zijn geen inhoudelijke metingen verricht naar de resultaten van de inzet van de Nanny's. Het aantal deelnemers hangt af van de aard van de activiteit: bij een keukentafelgesprek kan het gaan om tien ouders en twee beroepskrachten/vrijwilligers. Bij een activiteit tijdens een wijkfeest kan het gaan om een groep van honderd ouders en wijkbewoners.

In 2010/2011 zijn tijdens koffieochtenden, wijk- en pleinfesten, en de speciale activiteit Beijumexpres/Opvoedtrailer in totaal zo'n 350 deelnemers en 100 beroepskrachten bereikt.

Meer informatie?

[Het Eerste Bedrijf](#)

Contactpersoon: Alice Faber

Het Eerste Bedrijf is creatief eigenaar van dit concept. Het concept kan niet zonder toestemming door andere acteurs gekopieerd worden!

Gemeente Groningen
Anita Schnieders
Programma Onderwijs en Jeugd
Dienst OCSW, gemeente Groningen
e-mail: anita.schnieders@groningen.nl

Ouder Kind Inloop - Haarlemmermeer

De Ouder Kind Inloop (OKI) vindt plaats in Wijkgebouw de nieuwe Silo. De activiteit is bedoeld om ouders en kinderen met elkaar in contact te brengen. Tijdens de wekelijkse inloop bepalen de ouders en vrijwilligers zelf wat er gebeurt. Daarbij kan gedacht worden aan activiteiten zoals praten over de opvoeding, kinderliedjes zingen, verteltheater, verjaardagen vieren en knutselen of cakejes versieren. De activiteit wordt gecoördineerd door een kinderwerker van welzijnsorganisatie Meerwaarde. De begeleiding van de wekelijkse inloop vindt plaats door vrijwilligers. Hiervoor wordt samengewerkt met Vluchtelingenwerk.

Aanleiding

De OKI Haarlemmermeer is acht jaar geleden gestart door Meerwaarde Welzijn. Ouders in de wijk met jonge kinderen bleken elkaar niet goed te kennen. Ouders zaten veel thuis met hun kind(eren). Dit kan soms als een zware en eenzame periode aanvoelen. Voor kinderen is het goed met andere kinderen te leren omgaan als opstap naar de peuterspeelzaal of kleuterschool. Voor ouders om hun vragen over opvoeding met andere ouders te delen. De OKI in de wijk Graan voor Visch is in september 2010 van start gegaan.

Doel

De Ouder Kind Inloop is bedoeld voor kinderen van nul tot vier jaar en hun ouders of andere opvoeders. De deelnemers van de activiteit vormen een redelijke mix van allochtoon en autochtoon. Er komen veel asielzoekers omdat er samengewerkt wordt met Vluchtelingenwerk. Hun deelname wordt gesubsidieerd. Voor hen is het een manier om de Nederlandse taal te oefenen. Het zijn merendeel vrouwen. De activiteit is niet speciaal voor de wijk Graan voor Visch, ook deelnemers uit omliggende wijken zijn welkom.

Het doel van de activiteit is om mensen met elkaar in contact te brengen. Onderdeel is ook kinderen in de peuterleeftijd voor te bereiden op de basisschool. Gepoogd wordt quality time voor ouders en kinderen te realiseren.

Werkwijze/aanpak

Zes tot acht ouders met hun kinderen komen wekelijks naar de Ouder Kind Inloop, die (met uitzondering van de vakantie) elke woensdagmorgen (10.00-11.30) plaatsvindt. De ouders en kinderen drinken samen limonade. Ouders bepalen mede wat er gebeurt. Er wordt een muziekronde gedaan, waarbij kinderliedjes worden gezongen. Ook worden er verjaardagen gevierd. Voor veel moeders en kinderen zijn rituelen rondom het vieren van verjaardagen nieuw, zoals trakteren. De activiteiten zijn bijvoorbeeld kleien, knutselen en cakejes versieren.

De bijeenkomsten worden gecoördineerd door een kinderwerker van Meerwaarde. Deze coördinator heeft twee uur per week voor het coördineren van één Ouder Kind Inloop. Deze coördinator zit de vergaderingen voor van de vrijwilligers, die de inloop leiden.

De gemeente geeft een bepaald bedrag voor de uitvoer van een plan van eisen. Om de activiteit uit te voeren is minimaal een goede en veilige ruimte nodig. Ook voldoende goed en veilig speelgoed is van belang.

Bijdrage aan de 'pedagogische civil society'

Deze activiteit is gericht op het versterken van informele sociale steun. Daarnaast levert de activiteit ook een bijdrage aan intergenerationeel contact. Tijdens de wekelijkse ontmoetingen en het gezellig samenzijn kunnen de moeders informeel ervaringen met elkaar uitwisselen en vragen over opvoedzaken stellen. De moeders raken vertrouwd met elkaar daardoor zullen zij elkaar eerder ondersteunen. Ook het uitwisselen van ervaringen tussen ouders is een vorm van onderlinge steun. Doordat de kinderen en ouders gezamenlijk aan activiteiten deelnemen, wordt ook intergenerationeel contact versterkt. Intergenerationeel contact is het contact tussen kinderen en volwassenen, binnen en buiten de eigen familie. Volwassenen zijn rolmodellen voor kinderen en interacties met volwassenen dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen.

Ervaringen uit de praktijk

Tijdens het bijwonen van een bijeenkomst worden kleine probleempjes besproken. De moeders vinden de ontmoeting met andere moeders allemaal heel belangrijk. Ze komen in eerste instantie voor de kinderen, maar vinden het zelf ook gezellig.

Meer informatie

Meerwaarde

Coördinator Wendy Amsing

Wendy.amsing@meerwaarde.nl

Tel. 06-11513043

Pedagogische buurtschouw - Groningen

De pedagogische buurtschouw is een mogelijkheid om met ouders, jeugd, vrijwilligers en professionals in kaart te brengen hoe het staat met het opgroei- en opvoedklimaat in de wijk. Daarbij wordt vooral gekeken naar de rol die de verschillende actoren kunnen hebben bij het versterken van de informele netwerken rond opvoeden en opgroeien. Het is een gerichte actie om in kaart te brengen hoe de pedagogische civil society er voor staat in een wijk of buurt en welke aanknopingspunten er zijn om deze te versterken.

Eerdere ervaringen

De pedagogische buurtschouw bouwt voort op projecten die eerder zijn uitgevoerd om de pedagogische kwaliteit van een buurt of wijk in kaart te brengen. Daarbij werd gebruik gemaakt van vragenlijsten, wijkwandelingen en interviews. Voorbeelden van methoden en instrumenten om het sociale, pedagogische en fysieke klimaat in een wijk in beeld te brengen zijn: Heel de Buurt (De Boer 2003), Communities that Care en Opvoeden en opgroeien in de wijk (Prakken 2003).

In 2004 zijn er in de Groningse wijken Indische Buurt, Hoogte en Selwerderwijk vanuit het project 'O&O in de wijk' (een project met opvoedingsondersteunings- en ontwikkelingsstimuleringsprogramma's) wijkwandelingen georganiseerd. Deze wijkwandelingen waren gericht op het aanbod en toegankelijkheid van de instellingen en organisaties rond opvoeden en opgroeien. Daarnaast werd ook gekeken naar de leefbaarheid en veiligheid. De route werd vooraf bepaald door een professional. Ouders maakten tijdens de wijkwandeling foto's om de voorzieningen en de fysieke en sociale omgeving in kaart te brengen. Zij beoordeelden vervolgens aanbod en toegankelijkheid (met pluimen en rode kaarten). Bij een terugkombijeenkomst zijn in een groeps gesprek thema's besproken als: ontmoeten en informele steun, informatie over opvoeden en opgroeien, en de sfeer in de wijk. Zie ook: 'Ouders vertellen met foto's wat ze ervan vinden' (2003) in 'Barometers voor lokaal jeugdbeleid'.

Aanleiding

Omdat er in Groningen al ervaring was met de wijkwandelingen is een aantal betrokkenen bij de pilot Allemaal opvoeders uit Groningen om de tafel gegaan met expert Micha de Winter (hoogleraar maatschappelijke opvoedingsvraagstukken van de universiteit Utrecht), het Ministerie van VWS en het Nederlands Jeugdinstituut om uitgangspunten voor zo'n pedagogische buurtschouw te formuleren.

Doelen en overwegingen

Voor het uitvoeren van een pedagogische buurtschouw zijn een aantal uitgangspunten en stappen genoemd.

Het doel van de pedagogische buurtschouw is om zicht te krijgen op de buurtinitiatieven, de plekken waar mensen elkaar ontmoeten, en op de manier waarop men met elkaar omgaat op het terrein van opvoeden en opgroeien. Daarmee gepaard gaat het gesprek over de wenselijke en mogelijke inzet van betrokkenen om verbeteringen van het pedagogische klimaat tot stand te brengen. De nadruk is vooral gericht op inzet van deelnemers zelf.

De pedagogische buurtschouw kan een aanzet geven tot gesprek over positief opvoeden en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Een startpunt daarvoor kan een huiskamer in een CJG of een ouderkamer in een brede school zijn. Onderzoek daarbij of er alternatieve methoden zijn om een pedagogische buurtschouw te starten. In Groningen worden bijvoorbeeld de Nanny's (acteurs) ingezet bij het werven van ouders bij activiteiten, het geven van voorlichting of het op gang brengen van een dialoog. Lees meer over de [Opvoedshow Nanny's](#).

Een belangrijke overweging bij het uitvoeren van een pedagogische buurtschouw is de groep jeugd (welke leeftijd?) en ouders waarop de pedagogische buurtschouw zich richt. Betrekken we direct al alle betrokkenen, of is het misschien handiger om vanuit het sneeuwbalprincipe te werken?

In sommige gemeenten en wijken bestaan al andere methoden om de leefbaarheid en veiligheid van een buurt in kaart te brengen. Het is belangrijk om vast te stellen op welke manier daarbij kan worden aangesloten. Bepaal ook de geografische reikwijdte van de pedagogische buurtschouw.

Uitgangspunten

- De pedagogische buurtschouw is een middel om de pedagogische civil society te versterken.
- De pedagogische buurtschouw richt zich op jeugd, ouders, wijkbewoners, professionals en vrijwilligers binnen de opvoed- en opgroei-context.
- De pedagogische buurtschouw wordt mede georganiseerd door ouders en kinderen
- De ouders, jeugd, buurtbewoners bepalen mede de route en invulling van de pedagogische buurtschouw (als er een wijkwandeling wordt georganiseerd).
- Beroepskrachten stimuleren en ondersteunen de pedagogische buurtschouw. Zij kunnen het voortouw nemen en bijvoorbeeld het idee introduceren bij sleutelfiguren in de wijk en/of aansluiting te zoeken bij bestaande activiteiten, zoals een huiskamer.
- Er worden concrete actiepunten verbonden aan de pedagogische buurtschouw.

Literatuursuggesties en instrumenten

Bedenk welke instrumenten je in kunt zetten om een beeld te krijgen en een dialoog op gang te brengen. Hieronder staat een aantal literatuurreferenties met instrumenten, die bruikbare informatie bevatten. Bedenk dat een variatie van instrumenten en methoden belangrijk is om betrokkenen van verschillende achtergrond te bereiken en betrekken. Gebruik dus niet alleen talige en schriftelijke instrumenten, maar ook beeldende en actieve werkvormen.

- Dijke, A. van, A. Heyboer, I. Ligtermoet, Meij, H. en L. Terpstra (2003), [Opgroeien en opvoeden in de wijk. Een andere aanpak voor integraal jeugdbeleid](#). Utrecht: NIZW.
- Prakken, J. en I. Ligtermoet (2003), [Barometers voor lokaal jeugdbeleid: Jongeren en ouders als participerende burgers](#).
- Boer, N. de; Sprinkhuizen, A.; Wild, J. de e.a. (2003) [Heel de buurt gebundeld. Een staakaart van vier jaar buurtgericht investeren](#) Utrecht: Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW)

Werkwijze

1. Doel vaststellen

Waarom willen we een pedagogische buurtschouw organiseren?

- Om gesprek tussen ouders en wijkbewoners over samen opvoeden in de wijk te arrangeren en gezamenlijke opvoedingsverantwoordelijkheid op de kaart te zetten.
- Om ouders en buurtbewoners te stimuleren tot gezamenlijke activiteiten rond opvoeden en opgroeien (leuke activiteiten, gesprekken, ontmoetingsmomenten)
- Vrijwilligers te bereiken.
- Inventariseren hoe ouders (en kinderen?) en professionals denken over pedagogisch klimaat

Aspecten

- Fysieke omgeving: openbare ruimte en voorzieningen
- Sociale omgeving: verbondenheid, veiligheid,
- Betrokkenheid: Samen verantwoordelijk voor opvoedklimaat

2. Betrokkenen: met en voor wie?

- Jeugd (leeftijd)
- Ouders/opvoeders
- Professionals (CJG, jeugdwelzijnswerk, leerkrachten)
- Vrijwilligers(organisaties)
- Wijk/buurtverenigingen
- Buurt MKB
- Zelforganisaties
- Sportverenigingen

3. Inhoud vaststellen: inhoud, thema's en gespreksonderwerpen

- De buurt wordt een stuk leuker dankzij alle vrijwillige inzet van bewoners
- Het is goed als buurtbewoners zich ook betrokken tonen bij de opvoeding van kinderen in de wijk (aanspreken, voorbeeldgedrag)
- Liever een levendige buurt dan een buurt waar mensen elkaar nauwelijks kennen
- Startvragen kunnen zijn: Hoe verbonden voel ik me met de wijk, hoe trots ben ik op deze wijk als omgeving waarin mijn kind opgroeit? Wat wil en kan ik daaraan bijdragen en wat verwacht ik van anderen (buurtbewoners, maar ook professionals)?

4. Vorm

De aard en omvang van een pedagogische buurtschouw staat niet vast. Er kunnen verschillende onderdelen in opgenomen worden en er kan ook een opbouw in de range van activiteiten aangebracht worden. Bijvoorbeeld door een of meerdere startactiviteiten te arrangeren, een hoogtepunt (bijvoorbeeld een fysieke wijkwandeling of picknick) en een afsluiting om terug te kijken en actiepunten te benomen en monitoren.

Voorbeelden van onderdelen of vormen:

- Pedagogisch café (op meerdere plekken in de wijk, voorzieningen, bij ouders thuis),
- Wijkpicknicktafels;
- Discussies via wijkkrant;
- Stellingen op grote borden binnen Vensterschool, CJG waarop mensen hun reactie kunnen plaatsen (fysieke LinkedIn);
- Gebruik van sociale media;
- Straatinterviews (met inzet van jeugd);
- Aanhaken bij Burendag en Week van de Opvoeding;
- Aanhaken bij activiteiten CJG of (brede) school;
- Inzet van acteurs/rollenspelen (bijvoorbeeld de Nanny's);
- Naschoolse activiteiten (onderdeel pedagogische buurtschouw voor jeugd in verlengde schooldag inzetten, bijvoorbeeld met buurtgerichte activiteiten, kinderpersbureau)
- Intergenerationele activiteiten (senioren/buurtbewoners/ouders en jeugd)
- Kinderactiviteiten over (ervaringen, belevingen, ideeën met betrekking tot) opvoeden
- Wijkwandeling

5. Randvoorwaarden

- Verantwoordelijkheden, rollen en taken
- Andere randvoorwaarden (periode, kosten, materialen, ruimtes)
- Verslaglegging (in beeld, op papier).

6. Communicatie

- Peiling
- Aankondiging
- Terugkoppeling (wijkkrant, ouderavond, CJG-huiskamer)

Meer informatie

Neem voor meer informatie over de pedagogische buurtschouw contact op met [Pieter Paul Bakker](#), senior adviseur bij het Nederlands Jeugdinstituut.

Activiteiten buiten het project Allemaal Opvoeders

Indeling per vorm van betrokkenheid

Informele steun

- Sportclub De Piramide - Alkmaar
- Contact door sport - Ede
- Kom je bij me spelen?
- 3-Generatie Vrouwencentrum
- **Borstvoedingscafé**
- Ontmoeting in brede school
- De tijd van je leven
- Family Centres - Finland
- Ouder in actie
- Parent Link Centres - Canada
- Speelkamer - Leiderdorp
- Mamma weet alles
- Wij moeders
- CJG-Ouders

Informele sociale controle

- Jongerenbuurtbemiddeling JOLO
- Jongeren Preventie Teams
- Jongeren debat - Stadskanaal
- Contact door sport - Ede
- Gezinsactiviteiten SPAT 18
- Cruyff Courts
- Duimdrop Spel en ontmoeting
- Krajicek Playgrounds
- Modder aan je broek
- Thuis op straat
- Vreedzame wijk
- CJG-Ouders

Intergenerationeel contact.

- Filmaanpak de Dialoog
- Contact door sport - Ede
- Gezinsactiviteiten SPAT 18

Dialoog over opvoeden

Omdat veel activiteiten tot doel hebben om de dialoog over opvoeden te stimuleren, is dit een vierde categorie van activiteiten.

- Filmaanpak de Dialoog
- Opvoedebatten - Lelystad
- Opvoedebat - Harderwijk
- Opvoeden Samen Aanpakken
- Kom je bij me spelen
- CJG-Ouders

3-Generatie Vrouwencentrum

Het 3-Generatiecentrum ligt op een centraal gelegen plek in de wijk Kanaleneiland in Utrecht. Vrouwen uit de wijk, maar ook vrouwen van buiten de wijk kunnen elkaar hier ontmoeten. Zo doet het centrum dienst als plek waar vragen, wensen en problemen worden gesignaleerd. Op basis daarvan organiseert het centrum activiteiten op de thema's **veiligheid, integratie, activering, opvoedingsondersteuning en zorg**. In het ene geval **vóór**, in het andere geval **dóór** de doelgroep. Het centrum draait op inzet van vrijwilligers ondersteund door één beroepskracht. Het doel van het 3-Generatiecentrum is dat vrouwen uit Kanaleneiland elkaar ontmoeten. Vanuit het ontmoeten helpen vrouwen elkaar, zoeken steun en worden actief. Richting hun eigen gezin en de directe leefomgeving en richting de mogelijkheden om hun plek te vinden in de Nederlandse samenleving. Activering richting onderwijs en vrijwilligerswerk of een vaste baan staan dan ook hoog in het vaandel.

Activiteiten

Het centrum organiseert diverse activiteiten voor en door gezinnen. Bijvoorbeeld:

- Cursussen 'de Vreedzame straat'. Moeders, oma's en bewoonsters leren elkaar op straat aan te spreken op gedrag van hun en andere (klein) kinderen. Dit levert een bijdrage aan de leefbaarheid op straat en stimuleert een gedeelde verantwoordelijkheid voor opvoeden.
- Opvoedingsondersteuning door middel van bijeenkomsten en cursussen.
- Ontmoeting van jonge moeders en hun (kleine) kinderen, waarbij aandacht is voor hun vragen en de ontwikkelingsfasen van kinderen.
- Voor moeders en oma's bestaat de mogelijkheid om eens in de week over te blijven met hun (klein)kinderen om een gezonde lunch te gebruiken. Hiermee geeft het centrum op een informele manier voorlichting over gezonde voeding.
- Voor moeders, dochters en oma's worden diverse bewegingsactiviteiten georganiseerd, waarbij gezond gewicht en diverse aandoeningen aan bod komen (artrose, suikerziekte, hart en vaatziekte, e.d.).
- De informele zorg voor ouders en schoonouders en zelfs voor oma's komt grotendeels op de schouders van de vrouwen. Aanbieden van informatie

over of zo nodig bemiddelen naar organisaties die ondersteuning bieden bij mantelzorg, zoals Handje helpen en Steunpunt Mantelzorg.

- **Veel gezinnen in Kanaleneiland kampen met financiële-** en als gevolg daarvan andere problemen. Doorverwijzing naar Schuldhulpverlening, Maatschappelijk Werk, Juridische hulpverlening en bureau Jeugd en Gezin vindt regelmatig plaats.
- Geringe taalkennis zorgt er voor dat met name oude vrouwen aanmaningen of zaken die met hun huisvesting te maken hebben niet begrijpen. Jongere vrouwen vertalen ontvangen brieven en documenten voor hen. Zo worden eventuele schulden voorkomen.

Daarnaast organiseert het 3-Generatiecentrum activiteiten rond participatie en activering:

- Veel oudere bezoeksters van het 3-Generatiecentrum zijn analfabeet en kennen de Nederlandse taal niet. Deze vrouwen krijgen individueel les van jonge vrouwen.
- Jonge dames die een (v)mbo-opleiding volgen moeten hun opleiding staken wegens het niet vinden van een stageplaats. Het 3-Generatiecentrum heeft de afgelopen tweeënhalf jaar negentien stageplaatsen gerealiseerd.
- Op verzoek van Bureau Inburgering biedt het 3-Generatiecentrum taalstages aan.
- Voorlichtingsbijeenkomsten over re-integratiemogelijkheden voor herintreedsters, het opzetten van een eigen bedrijf, vrijwilligerswerk en banen in de zorg.
- **Begeleiden van deelnemers aan de cursus Oriëntatie op werk op scholing vanuit het Centrum naar een baan of scholingstraject. Twaalf dames zijn met succes aan de slag.**

Ook is er een groep vrijwilligers/moeders die activiteiten organiseert voor jongeren, die deels vallen onder opgroesteun:

- Een kookcursus voor jongeren van 6–12 jaar.
- Een wijkoppas voor deelnemers aan de activiteiten van het centrum en van Bureau Inburgering van de gemeente Utrecht. Deze wijkoppas is acht dagdelen per week open en wordt draaiende gehouden door vrijwilligers uit de wijk. Ook een re-integratiebureau levert zo nodig, hiervoor kandidaten.
- Een groep moeders organiseert activiteiten speciaal voor meiden. Meiden krijgen (politiek gezien) weinig aandacht omdat zij in Kanaleneiland geen zichtbare problemen veroorzaken. Er blijkt echter wel behoefte te zijn aan een plek waar meiden bij elkaar kunnen zitten, om hun vragen en onzekerheden in een veilige omgeving te kunnen stellen. Twee jonge vrouwen gaan als vertrouwenspersoon deze activiteit draaien.

Doelgroep en bereik

Het centrum richt zich op de vrouwen die enerzijds de verantwoordelijkheid hebben voor de opvoeding van de eigen kinderen en anderzijds in toenemende mate de zorg hebben voor de (schoon)ouder(s): de drie generaties. Men richt zich zowel op vrouwen in gezinsverband als vrouwen die gescheiden, weduwe of alleenstaand zijn. Daar waar mogelijk, wenselijk of noodzakelijk worden de echtgenoten betrokken. Voorbeelden zijn opvoedingsondersteuning voor vaders en focusgroepen over emancipatie. In deze focusgroepen vindt een dialoog plaats over emancipatie en hoe hier vorm aan te geven vanuit mannelijk en vrouwelijk perspectief. Een ander belangrijk vertrekpunt van het centrum is dat de deelnemers aan de activiteiten en de vrijwillige medewerkers verschillende etniciteiten kennen. De voertaal in het centrum is Nederlands en religie of partijpolitiek zijn geen uitgangspunten. Religie en politiek komen als onderwerp wel aan de orde in de dialooggroepen en andere themabijeenkomsten. Het 3-Generatiecentrum richt zich in eerste instantie op de wijk Kanaleneiland, maar vrouwen uit andere wijken zijn van harte welkom. Het huidige **activiteitsaanbod bereikt een vaste groep van 100 à 120 deelnemers per week. Bij incidentele activiteiten zijn dit er meer.**

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Een belangrijke succesfactor van het 3-Generatiecentrum is dat vrouwen die in het centrum komen als bezoekers of als vrijwilligers er bewust voor kiezen om met andere nationaliteiten/etniciteiten samen dingen te doen. Zij leren van elkaar, bieden elkaar andere inzichten en organiseren gezamenlijk activiteiten. Op deze manier bieden zij elkaar steun in bijvoorbeeld de opvoeding. Een andere succesfactor is dat veel vrijwilligers die het centrum bezoeken in staat zijn om een volgende stap in hun leven te maken of om problemen aan te pakken.

Er zijn ook enkele aandachtspunten. Zo is de bevolkingsamenstelling van Kanaleneiland de afgelopen jaren drastisch gewijzigd. Parallel zijn in deze periode veel zelforganisaties ontstaan, die veelal vanuit de eigen cultuur en achtergrond activiteiten organiseren. Het 3-Generatiecentrum werkt daarentegen met een mix aan nationaliteiten, waardoor samenwerking met de zelforganisaties op sommige punten nog niet goed van de grond komt.

Daarnaast is een aandachtspunt dat er onvoldoende middelen zijn voor betaald en professioneel beheer en schoonmaak gedurende de dag, vanwege het gebruik voor diverse activiteiten. Ook vereist het doorstromen van vrijwilligsters naar opleiding of een arbeid integratietraject een continue werving en begeleiding van nieuwe vrijwilligsters. Tot slot is ook de pr een belangrijk aandachtspunt. Vrouwen durven en kunnen zich niet altijd naar de buitenwereld profileren, deels door de grote sociale controle die er is, deels doordat dit niet vanzelfsprekend is. Hierdoor worden de geboekte successen onvoldoende zichtbaar.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Het 3-Generatiecentrum is een zelfstandige projectorganisatie en kent een grote groep vrouwelijke vrijwilligers die zich inzetten voor elkaar en voor anderen. De activiteiten worden in het ene geval vóór en in het andere geval dóór de doelgroep georganiseerd. De vrijwilligers worden ondersteund door één beroepskracht.

Betrokken partijen

'Haal de buitenwereld naar binnen' is het motto van het centrum. Betrek werkgevers en bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere maatschappelijke initiatieven bij de activiteiten.

Samenwerkingspartners zijn het Opvoedbureau, particuliere bureaus die zich onder meer richten op kunstbeleving, het Centrum voor Jeugd en Gezin, woningbouwcorporaties, de gemeente Utrecht, ROC's, diverse re-integratie- en uitzendbureaus, de voedselbank, de winkeliersvereniging, het buurtpastoraat, een wijkvereniging, een instelling voor dagverzorging, een maatschappelijk restaurant, landelijke kennisinstituten en een aantal stedelijke en wijkgebonden zelforganisaties die zich richten op uitwisseling en dialoog.

Meer informatie

Websites: www.doenjadienstverlening.nl

Contactpersoon: Emilia Hernandez Pedrero

Organisatie: Stichting Doenja Dienstverlening

Emailadres: e.hernandez@doenjadienstverlening.nl

Er zijn onder andere borstvoedingcafés in Apeldoorn, Breda, Den Bosch, Utrecht, Vlaardingen en Zwolle. De organisatie van de borstvoedingcafés is in handen van vrijwilligers van Borstvoeding Natuurlijk, Borstvoedingorganisatie LLL (La Leche League) en professionele lactatiekundigen. Het doel van de borstvoedingcafés is een laagdrempelige plaats (vrije inloop) bieden waar moeders en anderen:

- onderlinge ervaringen kunnen uitwisselen;
- betrouwbare informatie krijgen over borstvoeding;
- antwoord krijgen op hun vragen over borstvoeding.

De borstvoedingscafés worden meestal één keer per week georganiseerd. Een plek voor moeders, zwangeren en andere belangstellenden om elkaar te ontmoeten. Bovendien is er altijd een lactatiekundige of vrijwilliger aanwezig. De toegang voor borstvoedingcafés is gratis en een afspraak maken is niet nodig. Ook een ouder broertje of zusje is van harte welkom.

Activiteiten

Bij een borstvoedingcafé kunnen zwangeren, moeders en andere belangstellenden terecht voor goede informatie over borstvoeding. Maar het is ook een ontmoetingsplek om met andere moeders te praten over de baby en het ouderschap. Ervaringen delen is immers heel leuk en leerzaam.

Daarnaast bieden lactatiekundigen die verbonden zijn aan het Borstvoedingcafé gratis consulten aan. Of ze kijken mee tijdens een voeding. Zo nodig wordt een (betaald) consult ingepland.

Doelgroep en bereik

De borstvoedingcafé richten zich op zwangeren, moeders en andere belangstellenden. Er zijn voor zover bekend geen concrete bezoekcijfers van de verschillende borstvoedingcafés. Een contactpersoon vertelt uit haar eigen ervaring: 'het aantal bezoekers in Utrecht varieert van week tot week. De ene keer is er één moeder, de keer erna zijn er 15 moeders. De bezoekers zijn van verschillende leeftijden en opleidingsniveaus'.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

De borstvoedingcafés zijn voor (aanstaande) ouders een laagdrempelige manier om met elkaar in contact te komen. De cafés dragen daarmee bij aan de ontmoeting tussen ouders en het vergroten van hun informele sociale netwerk. De belangrijkste randvoorwaarde is dat er altijd een deskundige aanwezig is om vragen te beantwoorden, moeders komen daar vaak speciaal voor. Ook regelmatige openingstijden (bij voorkeur elke week) zijn heel belangrijk. Ten slotte is de ruimte van belang. Deze moet toegankelijk zijn voor kinderwagens en er moet ook voldoende ruimte zijn om de kinderwagens neer te zetten.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Vrijwilligsters van de Vereniging Borstvoeding Natuurlijk en Borstvoedingorganisatie LLL zijn medeorganisatoren van de borstvoedingcafés. De vrijwilligsters zijn moeders die borstvoeding geven of hebben gegeven. Ze zijn dus ervaringsdeskundig. Daarnaast worden ze intern opgeleid en bijgeschoold om moeders te kunnen ondersteunen met praktische informatie over het geven van borstvoeding. Vereniging Borstvoeding Natuurlijk heeft ongeveer 175 vrijwilligsters en Borstvoedingorganisatie LLL 65.

Betrokken partijen

De borstvoedingcafés zijn een samenwerking tussen Vereniging Borstvoeding Natuurlijk, Borstvoedingorganisatie LLL en Lactatiekundigen IBCLC. De Vereniging Borstvoeding Natuurlijk geeft wetenschappelijk gefundeerde, samenhangende informatie over borstvoeding aan (aanstaande) ouders en andere belangstellenden. Borstvoedingorganisatie LLL is de Nederlandse afdeling van La Leche League International. Al vanaf 1956 geeft LLL (aanstaande) ouders informatie over borstvoeding en biedt ondersteuning aan vrouwen die problemen ondervinden bij het voeden.

Een lactatiekundige IBCLC is een internationaal gecertificeerd professional. Soms zijn lactatiekundigen verbonden aan bijvoorbeeld een verloskundigenpraktijk of een ziekenhuis. Anderen werken vanuit een zelfstandige lactatiekundige praktijk.

Op dit moment is het CJG nog niet betrokken bij het organiseren van de borstvoedingcafés. Maar het CJG zou ruimte kunnen bieden aan dergelijke initiatieven. Of wellicht zelf het initiatief nemen of medeorganisator worden, bijvoorbeeld in plaatsen waar een dergelijke voorziening niet bestaat. Ook dan moet er altijd een vrijwilliger of lactatiedeskundige aanwezig zijn.

Meer informatie

Website: www.borstvoeding.nl

Contactpersoon: Ingrid van der Velden

Organisatie: Samenwerkende Borstvoeding Organisaties

Emailadres: borstvoedingcafe@borstvoeding.nl

CJG Beijum - Groningen

De gemeente Groningen heeft samen met enkele uitvoerende instellingen de ambitie om voor 2011 minimaal zes Centra voor Jeugd en Gezin te ontwikkelen. In de wijk Beijum functioneert al vanaf 2005 een dergelijk centrum en het vervult een voorbeeldfunctie in de stad. Een belangrijk onderdeel van het Beijumse CJG is de ontmoetingsruimte voor ouders. De ruimte is ingericht als huiskamer: een gezellige plek die als voorbeeld werkt voor ouders die het thuis niet zo gestroomlijnd voor elkaar hebben. Er is een speelhoek voor kinderen en voor ouders zijn er boeken, folders en tijdschriften. Het doel van de ontmoetingsruimte is dat ouders met elkaar in contact komen, ervaringen uitwisselen en hun verhaal kwijt kunnen. Ouders kunnen het CJG ook binnenlopen als ze informatie willen of antwoord op een (hulp)vraag.

Activiteiten

De ontmoetingsruimte is vijf ochtenden per week geopend van 9.00 tot 12.00 uur en ook tijdens de openingstijden van het consultatiebureau en de spreekuren van de verloskundige. Daarnaast is er iedere vrijdagochtend een ouder- en kind kookactiviteit. Ook is er één keer in de twee weken een vaderochtend. In de ontmoetingsruimte is altijd een vrijwillige gastvrouw aanwezig, die ouders uitnodigt in de huiskamer als ze bij het consultatiebureau zijn geweest. Ze krijgen een kopje koffie of thee. Ouders kunnen het CJG ook binnenlopen als ze informatie of antwoord op een (hulp)vraag willen. Als blijkt dat meerdere ouders dezelfde vragen hebben, organiseert dit CJG een themabijeenkomst of een praatgroep. Zo is er een groep jonge moeders die elkaar regelmatig op het centrum ontmoeten.

Doelgroep en bereik

Het CJG Beijum richt zich op alle ouders van kinderen tot 23 jaar, ook aanstaande ouders. Dagelijks bezoeken tien tot vijftien ouders de ontmoetingsruimte. Dit zijn ouders die na een consult bij het consultatiebureau nog even langskomen, maar ook ouders die een vraag hebben of graag andere ouders willen ontmoeten. De vaderochtend wordt meestal door ongeveer vijf vaders bezocht. De ouders die het CJG bezoeken zijn zowel laag als hoog opgeleid en van allerlei verschillende culturen.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

CJG-consulent Evalien Verschuren geeft aan dat de ontmoetingsruimte bijdraagt aan het ontstaan van vriendschappen tussen ouders in de wijk en dus ook aan meer onderlinge steun. Volgens Evalien zijn de succesfactoren van de ontmoetingsruimte dat het laagdrempelig, vaak open en gastvrij is. Daarnaast zijn de vrijwilligsters heel belangrijk voor de ontmoetingsruimte. De belangrijkste randvoorwaarden voor een succesvolle ontmoetingsruimte zijn: laagdrempeligheid, ruime openingstijden, een uitnodigende inrichting, een ruime hoeveelheid informatie, de aanwezigheid van een gastvrouw, een outreachende werkwijze en het werken met vrijwilligsters.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

CJG-consulent Evalien Verschuren: "De vrijwilligster vervult een voorbeeldfunctie. Zij laat zien wat je als ouder kunt doen met je baby en geeft aan waarom het belangrijk is. Bijvoorbeeld het samen maken van fruithapjes." Het werken met gastvrouwen is een belangrijke manier om de laagdrempeligheid te bevorderen. Veel van de gastvrouwen behoren zelf ook tot de doelgroep en zijn op die manier bij het CJG binnengekomen: "Ik merk het wel, als er iemand bij zit die de groep kan helpen, zodat zo'n groep zelfstandig wordt. Zo iemand maak ik dan vrijwilliger. Ik leid haar op om zo'n groep te begeleiden, om te doen waar ze goed in is. Ik vind het erg leuk om de kracht in iemand naar boven te halen. Ik geef de vrijwilligers positieve aandacht en daar voelen ze zich enorm door gestimuleerd. De gastvrouwen zijn voor het CJG heel belangrijk."

Outreachende werkwijze

De werkwijze van de CJG-consulent Evalien Verschuren is outreachend: "Hoger opgeleiden hebben vaak een directe vraag die je meteen kunt oplossen of die je meteen kunt doorgeleiden naar een vorm van hulp. Ouders kunnen in het CJG Beijum een schat aan informatie krijgen, er liggen veel folders, boeken en andere documenten. Maar niet iedereen leest zo gemakkelijk. Sommigen zitten wel vaak achter de computer en doen bijvoorbeeld veel met Hyves. Ik ben daarom met het centrum ook op Hyves gegaan, zet daar foto's op en stuur krabbels. Ik zoek de ouders ook zelf op. Ik fiets door de wijk, ga naar het gebouw waar de bibliotheek en de MJD zitten en sta regelmatig bij het schoolplein als de scholen uitgaan. Ik signaleer dan dat ik een moeder al een tijdje niet meer heb zien staan. Die ga ik dan thuis bezoeken, maak een praatje en ik hoor dan vanzelf of er iets speelt. Doordat mensen me regelmatig zien, komen ze gemakkelijker naar het centrum."

Betrokken partijen

Het CJG Beijum is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Groningen, de COP-groep (Centrum voor Ontwikkeling en Pedagogische activiteiten), de GGD Jeugdgezondheidszorg 0-19, Maatschappelijk werk en Bureau Jeugdzorg.

Meer informatie

Website: www.CJG.groningen.nl/beijum

Contactpersoon: Evalien Verschuren

Organisatie: COP-groep

Emailadres: e.verschuren@cop-groningen.nl

Dit e-mail adres is beschermd tegen spambots. U heeft Javascript nodig om het te kunnen zien.

CJG-Ouders

Gemeente waar de activiteit plaatsvindt

Breda

Organisator

CJG Breda is opdrachtgever en financiert het project, via een opdracht van de gemeente Breda. CJG Breda is uitvoerder.

Aanleiding

Hoewel het CJG in Breda in eerste instantie een continue bemand loket had, vonden ouders maar moeilijk de weg hiernaartoe. De gemeente Breda koos daarom stapsgewijs voor een andere benadering: CJG staat voor dialoog tussen ouders onderling, en desgewenst met CJG Breda. En ouders en jongeren kunnen met (grote en kleine) vragen bij CJG Breda terecht: telefonisch, de website of bij een van de vele CJG-partnerorganisaties in de stad. Er vonden gesprekken plaats met ouders om hun wensen en behoeften te peilen. De belangrijkste bevinding hieruit was dat het gaat om bekendheid en vertrouwen winnen: ouders moeten het CJG en haar medewerkers vertrouwen voordat zij daar hun vragen stellen.

Zo ontstond het idee van CJG-ambassadeurs: ouders in de rol van CJG-ambassadeur. Er volgde een pilot. Hiervoor werden moeders ingeschakeld die de projectleider al jaren kent en die haar vertrouwden. 'We zijn gewoon begonnen, eigenlijk zonder plan en zonder middelen, maar het sloeg aan'.

Doelen

In het projectplan 2011 worden de volgende doelen genoemd:

- Laagdrempeligheid vergroten zodat ouders kunnen worden bereikt die nu niet bereikt worden (brug tussen ouder en professional).
- Herkenning bieden, dialoog stimuleren: laten zien vragen over opvoeden geen taboe is, dat een gesprek erover nuttig is en kan helpen.
- Via voorlichting (op scholen en via vrouwenhuizen bijvoorbeeld) de positieve bekendheid van het CJG communiceren, met nadruk op de CJG-boodschap en niet het CJG als organisatie: Bekendheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid info en adviezen over opvoeden.

Gaandeweg het project is volgens de projectleider de prioritering van de doelen echter verschoven en zijn er aanvullende doelen bijgekomen. Zij noemt de volgende doelstellingen, in volgorde van belangrijkste naar neven-doelen:

- Dialoog tussen ouders bevorderen en praten over, opvoeden uit de taboesfeer halen;
- De kracht van de oude dorpscultuur (het 'ons-kent-ons') terughalen. Ouders in hun eigen kracht stimuleren en faciliteren. Het sociaal netwerk beter benutten en uitbreiden: 'we zijn allemaal opvoeders!'
- Het benutten van steun die tussen ouders uitgewisseld en ervaren wordt.
- Inzetten van ervaringsdeskundigheid van ouders. Juist ouders met levenservaring zijn geschikt voor deze functie. Yvonne stimuleert moeders om datgene wat ze hebben meegemaakt te delen met anderen of te gebruiken om anderen te helpen. Dit vereist wel van moeders dat ze zichzelf willen ontwikkelen.

- Een brug slaan met dienst- en hulpverleners op opvoeden, zodat hun diensten en benadering beter aansluiten bij de vraag van ouder.

Doelgroep

De CJG-ambassadeurs vormen idealiter een afspiegeling van de buurt. In de praktijk blijkt je echter te maken te hebben met een soort van natuurlijke selectie. Het type moeder dat zich in eerste instantie opgaf voor dit project was vaak al gepokt en gemazeld, sommigen zelfs 'door schade en schande wijs geworden', zoals de projectleider dat zegt. Voor het ambassadeursproject gaat het om CJG-ouders die van nature betrokken zijn bij ouders en kinderen en affiniteit hebben met opvoeden en opgroeien en open staan om zichzelf te ontwikkelen. Het is prettig als ze een spilfunctie in hun eigen sociale netwerk hebben en hier ook vindbaar zijn.

Het is de bedoeling dat zij zoveel mogelijk ouders bereiken, ongeacht achtergrond of andere kenmerken en zonder drempels in gesprek gaan over opvoeden.

Wat houdt het project CJG-Ouders in?

Het project omvat verschillende activiteiten:

- De ambassadeursmoeders krijgen eerst een uitgebreid inwerktraject met: a) wegwijis gemaakt worden in het CJG, b) Empowermenttraining, c) toelatingsgesprek: is de functie geschikt voor een moeder?, indien ja; d) Cursus positief opvoeden op basis van Triple P.
- Vervolgens zijn zij altijd in functie, daar waar andere ouders zijn (op het schoolplein, op de sportclub, in de bibliotheek etc.). Ze bieden een luisterend oor voor ouders, stappen ook actief op ouders af voor een gesprek. Daarnaast geven ze tips, uit eigen ervaringen en uit gedachtengoed Positief opvoeden (zonder teveel te oordelen) en ze verwijzen ouders naar CJG Breda, indien gewenst. De bedoeling is dat ze dit minimaal 2 uur per week doen, maar de uren inzet is erg wisselend afhankelijk van de grote van hun sociaal netwerk. De ambassadeurs maken zich in eerste instantie niet bekend als zijnde 'CJG-Ambassadeur'. Ze zijn gewoon 'een van de ouders op het schoolplein'. Zij zullen nooit actie ondernemen richting het CJG achter de rug van een ouder om of zonder instemming van de ouder.
- De CJG-ouders komen regelmatig samen voor coaching en het uitwisselen van ervaringen. Eén keer per maand is er een groepsbijeenkomst en daarnaast zijn er individuele coachingsgesprekken met een professional, elke zes weken.
- Het is de bedoeling dat in een later stadium van het project de CJG-ouders een paar keer per jaar een dialoogactiviteit organiseren, om bepaalde doelgroepen te bereiken. Bijvoorbeeld thema-avond, een creatieve workshop, een opvoedspel of een discussie. Welke activiteit is uiteraard afhankelijk van de wensen en behoeften van de doelgroep, het netwerk waarin de CJG-ouder te werk gaat.

Hoe worden CJG-ouders geworven?

Het belangrijkste wervingskanaal is de sterke band die de projectleider en haar collega's in de wijken gedurende de jaren hebben opgebouwd met ouders in de buurt. Ze stapt dan ook zelf veel op ouders af: 'Jij zou nou echt een geschikte CJG-ambassadeur zijn'. Dat neemt niet weg dat het werven lastig blijft. Het zijn in de praktijk namelijk vaak moeders die al erg actief zijn en daardoor beperkt tijd hebben. Daarnaast bestaat er bij ouders nog al eens in eerste instantie het idee dat zij in deze rol 'de problemen van anderen op hun bordje te krijgen'. Echter, de projectleider kan ze er meestal van overtuigen dat dit niet aan de orde is, en ze juist leren hoe je vragen of dilemma's van anderen niet 'mee naar huis neemt'. Dat CJG voor dialoog staat, ook over kleinere vragen. Ook zijn er ouders die zich zelf aanmelden na het lezen van de folder of een artikel in een huis-aan-huisblad.

De projectleider is ervan overtuigd dat het werven, inwerken en behouden van CJG-ouders stapje voor stapje gaat, wanneer je iemand leert kennen gaat het daarna veel makkelijker. Maar dit heeft wel tijd nodig, om het gedachtengoed eigen te maken en vertrouwen van andere ouders te winnen, zodat zij in gesprek gaan of naar aan dialoogactiviteit komen. En het vraagt om investeren in mensen, en competenties mensen te motiveren en te verbinden en te coachen. Iedere wijk kent sleutelfiguren die ingezet kunnen worden voor een succesvolle werving.

Randvoorwaarden

Uit de eerste praktijkervaringen met het project wordt duidelijk dat de volgende zaken belangrijk zijn:

- Vertrouwen tussen de CJG-ouders onderling, dit kost investering en tijd.
- Vertrouwen in de aansturing/projectleider: dit is vooral belangrijk bij de anderstalige CJG-ouders, omdat deze informatie en aansluiting missen.
- Goede training voor de CJG-ouders: dit is nl een van de redenen dat ouders ervoor kiezen het project te gaan doen. Ze ontwikkelen zichzelf. Daarnaast kun je middels de trainingen sturen op hoe je wil dat het project wordt uitgedragen.
- Goede intervisie: Dit zorgt ervoor dat het project niet verwaterd. De CJG-ouders worden namelijk redelijk vrij gelaten in hoe en wanneer zij hun functie uitvoeren. De aandacht kan daarom verslappen als er geen intervisie is.
- Betrokkenheid en persoonlijke competenties van de coach. Belangrijke competenties zijn: betrouwbaarheid, overzicht en overtuigingskracht, inspirerend leiderschap, aandacht en respect, kunnen bemiddelen en schipperen, positieve benadering, pijnplekken ook durven benoemen, kennis van zaken over opvoeden en opgroeien. Diversiteit van de groep CJG-ouders is van belang om een brede groep ouders te bereiken.

Praktijkervaringen

Er zijn in 2011 in totaal 3 groepen van ongeveer 10 CJG-ouders geformeerd. December 2011 zijn 30 CJG-ouders, voornamelijk moeders, actief in diversen wijken van Breda. Ouders hebben samen gemiddeld met 15 verschillende ouders per week contact. In 2011 zijn dus 450 verschillende ouders bereikt: 30 weken maal 15 ouders. Die 450 ouders spreken vervolgens ook binnen hun eigen netwerk weer over opvoeden en opgroeien, dit wordt niet gemeten.

Meer info?

CJG Breda

Contactpersoon Yvonne de Gouw

Yvonne.de.Gouw@surpluswelzijn.nl

Nieuwe Ginnekenstraat 18

4811 NR Breda

T 076 522 32 20

W www.surpluswelzijn.nl

Contact door sport - Ede

De Contactmakelaar Interculturele Ontmoeting is een project dat door de Provincie Gelderland wordt gesubsidieerd en door Welstede wordt uitgevoerd. Het project is gestart in oktober 2008 en het eindigt in december 2011. De algemene doelstelling is het verbeteren van het contact en begrip tussen bewoners van verschillende etnische groepen en het verbeteren van de deelname aan activiteiten door bewoners van allochtone afkomst. De speerpunten zijn sport en de wijk. Binnen het speerpunt sport nemen de voetbalverenigingen een centrale plek in. Jan Trooster is Contactmakelaar Interculturele Ontmoeting Veldhuizen van Welstede. Hij is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het project.

Activiteiten

Er is samen met de vijf Edese voetbalverenigingen een Quicksan uitgevoerd. Dit gaf inzicht in de betrokkenheid van allochtonen en autochtonen in de verenigingen. Kansen en bedreigingen en het belang van de voetbalwereld voor de deelname van meer allochtone jeugd werden zichtbaar. Men constateerde dat:

- het bereik onder de Edese jeugd groot is en onder hen veel Turkse en Marokkaanse jongens zijn;
- de betrokkenheid van ouders en werving van vrijwilligers in het algemeen een probleem is, maar meer bij de allochtonen;
- bij jonge tieners de uitstroom van allochtone spelers heel groot is;
- de leiding (ook vrijwilligers) soms moeilijk om kunnen gaan met de gemengde teams.

De resultaten van de quickscan resulteerden in de volgende activiteiten:

- de oprichting van een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de verenigingen;
- instellen van een klankbordgroep van sleutelpersonen uit de Edese allochtone gemeenschap om de verenigingen en de werkgroep van advies te dienen;
- doelstellingen formuleren.

Speerpunt bij de uitvoering van bovenstaande activiteiten is het thema ouderbetrokkenheid. Er is een conferentie belegd (in de Marokkaanse Moskee) met vertegenwoordigers van de voetbalverenigingen, van de allochtone groeperingen en deskundigen en functionarissen. Een zeer geslaagde bijeenkomst waarbij de mensen elkaar leerden kennen en goede prestatieafspraken hebben gemaakt.

Eén van de actiepunten is bijvoorbeeld een persoonlijke benadering. In dat kader wordt een nieuwe intake voorbereid voor heel Ede. Daarbij moeten ouders zelf meekomen met hun kinderen. Zij krijgen daar bijvoorbeeld uitleg over wat een vereniging is en wat van de leden en ouders wordt verwacht. Maar ook de wensen en ideeën van de kinderen en hun ouders komen aan bod. Belangrijk is het dat iedereen zich thuis voelt bij de vereniging. Na verloop van tijd wordt gekeken hoe het gaat.

Een ander actiepunt is de toerusting van kaderleden. Er is een training in voorbereiding voor vrijwilligers die de intake verzorgen en voor leiders en coaches van de jeugdteams. Ook is er aandacht voor sociale aspecten van jongens die buiten de boot (dreigen) te vallen. In dat kader is een informatieavond georganiseerd over de rol van het jongerenwerk en het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Doelgroep en bereik

Het project richt zich op de leden en ouders van de Edese voetbalverenigingen.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Het project is gebaseerd op een planmatige en gefaseerde aanpak waarin de civil society centraal staat. Uitgangspunt is de eigen kracht van mensen planmatig, gefaseerd en resultaatgericht in te zetten. Volgens Jan Trooster een effectieve aanpak als deze kan worden doorgezet. Hulpbronnen in de Edese samenleving worden namelijk gemobiliseerd en de gescheiden werelden van het welzijnswerk en de sport komen bij elkaar. Ook de werelden van de actieve burgers van allochtone en autochtone afkomst worden met elkaar verbonden. Volgens Jan Trooster gaat het niet om kortdurend succes, maar om echte betrokkenheid van alle actoren in de Edese samenleving. Het is een zaak van de verenigingen zelf, en van andere actoren in Ede, zoals de migrantenorganisaties. Een belangrijke randvoorwaarde voor succes is dat er draagvlak is binnen de voetbalverenigingen.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

De vrijwillige kaderleden van de voetbalverenigingen worden betrokken bij het project.

Betrokken partijen

De actoren van het project zijn de vijf Edese voetbalverenigingen en contactmakelaar Jan Trooster van Welstede in nauw overleg met Sport Service Ede. Er worden echter ook andere organisaties bij het project betrokken, zoals de migrantenorganisaties.

Meer informatie

Website: www.welstede.nl

Contactpersoon: Jan Trooster

Organisatie: Welstede Ede

Emailadres: jtrooster@welstede.nl

Cruyff Courts

Een Cruyff Court is een moderne invulling van het aloude trapveldje dat vroeger te vinden was in veel buurten en wijken van steden, maar dat door de jaren heen vaak is opgeofferd aan verstedelijking en uitbreiding. Hiermee is ook een belangrijke sociale functie van sport en ontspanning voor de jeugd onder druk komen te staan. De komst van een Cruyff Court introduceert deze sociale functie opnieuw in de buurt. Een Cruyff Court is openbaar terrein en een podium in de wijk waar veel verschillende partijen elkaar ontmoeten en samenwerken. Op een Cruyff Court is sport niet alleen een doel maar ook een middel om thema's als sociale verantwoordelijkheid, integratie, samen spelen en normen en waarden in het spel te brengen. Cruyff Courts beogen dus niet alleen sportieve winst. Juist omdat de Courts uitnodigen om samen te sporten en te spelen dragen ze bij aan het verbeteren van contacten tussen mensen in de wijk, aan het tegengaan van vandaalgedrag en andere vormen van criminaliteit en meer in het algemeen aan de leefbaarheid in de wijk. En dat alles in een aantrekkelijk vormgegeven openbare ruimte.

Activiteiten

Een voorbeeld van een project op en rond de Cruyff Courts is het project Meedoen, Leren, Winnen. Dit project biedt jongens en meisjes (tussen 14 en 18 jaar) die actief zijn op en rond de Cruyff Courts een lesprogramma aan waarin ze gestimuleerd worden om een bijdrage te leveren aan de buurt, aan elkaar en te investeren in hun eigen ontwikkeling. Zij doen dit in samenwerking met het jongerenwerk, het sportbuurtwerk en de buurtbewoners. Het lesprogramma staat onder leiding van een begeleider vanuit het Cruyff Institute for Sport Studies. Met als uiteindelijke resultaat een toernooi op het Cruyff Court in de buurt.

Doelgroep en bereik

Met de Cruyff Courts richten de Cruyff Foundation en de KNVB zich op de jeugd van 2 tot 23 jaar. Speciale aandacht krijgen kinderen uit achterstandsgebieden (aandachtswijken, dichtbevolkte wijken), kinderen die om wat voor reden dan ook een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken en kinderen met een (verstandelijke en/of lichamelijke) beperking. Naast de focus op eigenschappen van individuele gebruikers richt de Cruyff Foundation zich ook nadrukkelijk op gebieden met een achterstand. Uit onderzoek naar de effecten van de Cruyff Courts door het Mulier Instituut blijkt dat moeilijk is in te schatten hoeveel mensen nu daadwerkelijk worden bereikt met de Cruyff Courts. Bij de meeste Cruyff Courts is het aantal deelnemers vooral hoog tijdens de georganiseerde activiteiten. Een betrokkene van het Cruyff Court in Kampen zegt bijvoorbeeld: "Er zijn gemiddeld tussen de tien en vijftig kinderen bij de activiteiten, met flinke uitschieters tot boven de 150 deelnemers".

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

In opdracht van de Johan Cruyff Foundation heeft het Mulier Instituut een meerjarig onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de Cruyff Courts. Uit dit onderzoek blijkt onder andere dat de Cruyff Courts voorzien in een behoefte aan kwalitatief goede sport- en spelvoorzieningen voor de jeugd in de wijken van Nederland. Daarnaast gaat de leefbaarheid in de wijk er op vooruit en is de jeugd trots op het Cruyff Court.

Er zijn een aantal voorwaarden voor een succesvol Cruyff Court:

- allereerst moet er in de wijk bij zowel bewoners, als de betrokken partijen (sportbuurtwerk, welzijnswerk, scholen, etc.) draagvlak zijn;
- verder is het een pre als er een combinatie wordt gemaakt met bijvoorbeeld een school, speeltuin, buurtcentrum, jongeren centrum of Centrum voor Jeugd en Gezin;
- tot slot moet de gemeente voor minimaal zes uur aan activiteiten per week organiseren op het Cruyff Court in de periode april tot en met oktober.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Van de jongeren die deelnamen aan de activiteiten blijven er veel betrokken bij het lokale sportbuurtwerk of jongerenwerk als vrijwilliger. Bijvoorbeeld als vrijwilliger voor Meedoen, Leren, Winnen of door het opruimen van- of toezicht houden op het veld. Daarnaast ziet de Cruyff Foundation dat actieve bewoners op diverse gebieden betrokken zijn bij de Cruyff Courts. Meestal is dit op eigen initiatief, maar soms zoekt een gemeente actief naar vrijwilligers. De Cruyff Foundation probeert dit te stimuleren, maar geeft aan dat dit lastig is en afhankelijk van buurtbewoners. Over het algemeen is er namelijk geen vaste structuur rond het Cruyff Court. Zodra er actieve vrijwilligers zijn, dan proberen de Cruyff Foundation die in beeld te krijgen en te ondersteunen met bijvoorbeeld een jasje van de Foundation, zodat ze wat erkenning krijgen voor hun werk. Als er werving plaatsvindt, dan is dat echter altijd lokaal.

Betrokken partijen

In aanloop naar de realisatie van een Cruyff Court wordt de samenwerking gezocht met zoveel mogelijk lokale partners. Dat zijn bijvoorbeeld de gemeente, de buurt, de jongeren, de woningcorporatie, de betaald voetbalorganisaties, de amateurverenigingen, het jongerenwerk, het sportbuurtwerk, de scholen, enzovoort. Al deze partijen hebben uiteindelijk een belangrijke rol in het succes van het Cruyff Court in de wijk. Wellicht zou ook het Centrum voor Jeugd en Gezin een partner kunnen zijn van het Cruyff Court. Het CJG kan bijvoorbeeld ondersteuning bieden voor een project als Meedoen, Leren, Winnen.

Meer informatie

Website: www.cruyff-foundation.org

Contactpersoon: Ilja van Holsteijn

Organisatie: Cruyff Foundation

Emailadres: ilja@cruyff-foundation.org

De Tijd van je Leven

De Tijd van je Leven is een serie van vijf interactieve workshops over gezin-zijn, georganiseerd door vrijwilligers. De Tijd van je Leven biedt ouders de gelegenheid even pas op de plaats te maken in de alledaagse gezinshectic. De methodiek inspireert ouders proactief te zijn in hoe zij het gezinsleven vormgeven. Ouders ontwikkelen vaardigheden én er ontstaan nieuwe en hechtere verbanden tussen verschillende gezinnen. Aanvullend aan de ondersteuning van gezinnen door professionals, draagt De Tijd van je Leven dus bij aan het versterken van de pedagogische civil society. Er staan vier kernbegrippen centraal in De Tijd van je Leven: inspireren, coachen, ouders-voor-ouders en gezin-zijn.

- 'Inspireren' is iets anders dan motiveren. Wanneer iemand je motiveert, krijg je een duwtje in de rug. Inspiratie komt echter van binnenuit en raakt aan je diepere drijfveren. Dat brengt mensen werkelijk in beweging in de richting die zij zelf kiezen.
- 'Coaching' ondersteunt mensen om hun doelen helder te krijgen, resultaten te bereiken en zich zo te ontwikkelen. In De Tijd van je Leven gaat het meer om coaching dan om advisering. De ervaring is dat ouders zelf het best weten hoe zij de uitdagingen waar zij voor staan kunnen aanpakken.
- De Tijd van je Leven is een serie workshops 'voor ouders, door ouders'. Het concept vervult daarmee de functie van 'buurvrouw nieuwe stijl'. Laagdrempeligheid is daardoor gewaarborgd en er is sprake van een sterke gelijkwaardigheid in de groep. Ouders wisselen ervaringen uit, stellen elkaar vragen en krijgen nuttige input waar ze zelf mee aan de slag kunnen.
- Nederland kent tal van programma's gericht op opvoedingsondersteuning. In al dit aanbod is een programma over *gezin-zijn* echter niet terug te vinden. Als gezin deel je je leven met elkaar: beleef je leuke en nare dingen, leer je van elkaar en zorg je voor elkaar. Verbondenheid is een sleutelbegrip, omdat het essentieel is maar ook veel investering vraagt.

Activiteiten

Vrijwilligers organiseren de workshopserie voor andere ouders in hun woonplaats of netwerk. Centraal staan thema's rond het vormgeven van het gezinsleven, zoals 'time management voor gezinnen', het schrijven van een 'gezinsmissie' en de 'opvoedtoolbox'. Workshopleiders geven ouders geen advies. Deelnemers geven zelf richting aan hun gezin en coachen elkaar bij het aangaan van de uitdagingen waarvoor zij staan. Daarmee is De Tijd van je Leven oplossingsgericht en wordt het zelfvertrouwen van ouders versterkt. De workshops zitten vol belevingsgerichte werkvormen die garant staan voor plezier, diepgang en open gesprekken.

Doelgroep en bereik

De Tijd van je Leven richt zich op ouders van gezinnen, in welke samenstelling dan ook, met kinderen in de basisschoolleeftijd. Het doel is om te groeien van 25 naar 200 groepen per jaar in 2012. Er worden momenteel een aantal varianten voor specifieke doelgroepen ontwikkeld:

- een variant voor ouders van jonge tieners;
- een variant voor Antilliaanse ouders;
- en een variant voor aanstaande en jonge ouders (met kinderen tot 4 jaar).

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

De methodiek inspireert ouders pro-actief te zijn in hoe zij het gezinsleven vormgeven. Ouders ontwikkelen vaardigheden én er ontstaan nieuwe en hechtere verbanden tussen verschillende gezinnen. Aanvullend aan de ondersteuning van gezinnen door professionals, draagt De Tijd van je Leven dus bij aan het versterken van de pedagogische civil society. Er zijn een aantal randvoorwaarden voor succes. Vrijwilligers die De Tijd van je Leven organiseren:

- hebben een basistraining gevolgd;
- beschikken over actuele opvoedervaring;
- beschikken over voldoende basiskennis en interesse in de thema's gezin, opvoeding en relatie;
- voelen zich prettig als initiatiefnemer in een groep;
- kennen hun grenzen en weten wanneer zij ouders moeten doorverwijzen en waarheen;
- beschikken over voldoende luister- en coachingsvaardigheden;
- zijn bereid te investeren in het contact met deelnemers tijdens, tussen en na de workshops;
- zijn bereid te werken in lijn met de door The Family Factory ontwikkelde methodiek.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

De Tijd van je Leven is een programma voor ouders, door ouders. Vrijwilligers die met De Tijd van je Leven gaan werken, ontvangen intensieve training en begeleiding van The Family Factory. Deze benadering versterkt het laagdrempelige karakter van het concept. In de intensieve training voor vrijwilligers komen de volgende onderdelen aan bod:

- een kennismaking met het programma en de methodiek;
- een voorbeeldworkshop, informatie en tips voor het organiseren en leiden van de workshopserie
- en heel veel praktische training, onder meer in coachingsvaardigheden.

Betrokken partijen

De vrijwilliger kan de workshopserie organiseren vanuit een kerk, school, peuterspeelzaal, kinderopvang, buurtcentrum of gewoon thuis. The Family Factory helpt de vrijwilliger aansluiting te zoeken bij een Centrum voor Jeugd en Gezin, zodat diegene extra promotie en inhoudelijke ondersteuning krijgt. De Tijd van je Leven is zó ontwikkeld, dat het bijdraagt aan een positieve beeldvorming van het CJG als laagdrempelige voorziening voor ouders.

Meer informatie

Website: www.familyfactory.nu
Contactpersoon: Jan Willem Roseboom
Organisatie: The Family Factory
Emailadres: info@familyfactory.nu

Duimdrop Spel en ontmoeting

Veilige en leuke speelplekken maken deel uit van een goed leefklimaat voor kinderen. Situaties waar conflicten ontstaan tussen groepen die zo uit de hand lopen dat kinderen er niet meer durven spelen moeten voorkomen worden. Duimdrop helpt daarbij op spanningsvolle pleinen in Rotterdam. Plekken waar oudere kinderen de kleintjes wegpesten, meisjes niet meer durven te spelen of waar veel vandalisme is. Als bewoners en kinderen die situatie willen verbeteren, dan kan dat met Duimdrop.

Een Duimdrop is een omgebouwde zeecontainer waar buurtkinderen in ruil voor goed gedrag en klusjes speelgoed kunnen lenen. Het uitgangspunt van Duimdrop is: een sfeer creëren waarin mensen voor elkaar zorgen en waarbij een positieve benadering centraal staat. Duimdrop kan worden ingezet als een beloning voor pleinen die door gezamenlijke actie van bewoners en wijkorganisaties weer beheersbaar gemaakt zijn. Vergelijkbare initiatieven zijn er onder andere ook in Amersfoort (Buitenkast) en Utrecht (Speelparadijs).

Activiteiten

Duimdrop is een voorziening voor kinderen van vier tot ongeveer veertien jaar die hen op een veilige en aantrekkelijke wijze samen op pleinen laat spelen. Duimdrop is een omgebouwde zeecontainer, beheerd door een beheerder en een Duimdropbaas, waar kinderen speelgoed kunnen lenen. Op een plein met een Duimdrop worden regelmatig kinderactiviteiten georganiseerd, waarbij het gaat om teamgeest, competitie, leren winnen en verliezen. Spelen op het plein en gebruik maken van het spelmateriaal is gebonden aan regels, die in samenspraak met de kinderen zelf worden opgesteld. Kinderen die vaak zelf weinig speelgoed hebben, leren zo verantwoord met speelgoed om te gaan en beter samen te spelen. Om het speelgoed te lenen, moet je je laten registreren. Je krijgt een pasje met foto, naam, adres, leeftijd en naam van de school. Hiermee kan je gratis speelgoed lenen. Het lenen van speciaal speelgoed kan met Duimdropgeld (duimen). Deze duimen kan je verdienen, door bijvoorbeeld het plein te vegen of andere kinderen te helpen met spelen. Duimdrop is door de week open na schooltijd, op zaterdag en tijdens schoolvakanties.

Doelgroep en bereik

Duimdrop is voor kinderen van vier tot ongeveer veertien jaar. Sinds 1993 is het aantal Duimdroppen in Rotterdam gegroeid naar 24 exemplaren. Ook zijn er drie Sportdroppen. Een Sportdrop richt zich voornamelijk op de jeugd van veertien tot en met achttien jaar.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Duimdrop heeft een voorbeeldfunctie. Buurtbewoners zien in de praktijk hoe mensen op een prettige manier met elkaar om kunnen gaan, waarbij men elkaar kan aanspreken op bepaald gedrag. Bij Duimdrop komen ouders en buurtbewoners graag even langs, er is altijd tijd voor een praatje. De Duimdrop is bijvoorbeeld ook de plek van waaruit een gezamenlijk buurtfeest georganiseerd kan worden. Dit vergroot de sociale betrokkenheid. Soms leidt dit tot mooie initiatieven van ouders onderling. Er zijn via Duimdrop moedergroepen ontstaan die op eigen initiatief samen komen en elkaar ondersteunen.

Waar al Duimdroppen zijn, vinden buurtbewoners allemaal dat hun woonomgeving veel aangenamer is geworden. "Vroeger was het bij ons in de wijk altijd heel erg gezellig. Iedereen kende elkaar en lette op elkaars kinderen. Langzaam maar zeker verdween de gezelligheid en nu kent niemand meer iemand. Kinderen zijn soms verschrikkelijk brutaal of halen streken uit die je echt geen kattenkwaad meer kunt noemen. En als je daar iets van zegt dan krijg je de verschrikkelijkste scheldwoorden naar je hoofd. Nee, ik voel me niet meer veilig in mijn eigen wijk en dat is erg. Met z'n allen moeten we daar wat aan doen en nu de Duimdrop er is, heb ik het gevoel dat er wat verandert. Kinderen hebben nu tenminste wat te doen en worden in de gaten gehouden. Op het plein kan je ook een kletspraatje maken met de ouders en dan is het makkelijker om het ook eens ergens over te hebben met die ouders. Ik ben dus heel blij dat Duimdrop er is!"

Om van Duimdrop een succes te maken (en dat succes ook vast te houden) is het van groot belang dat iedereen zich er voor inzet. Bewoners en kinderen uit de buurt, medewerkers van de Duimdrop, de kinderraad, de professionals van het buurt- en speeltuinwerk, het buurthuis, de politie en ieder ander die een handje kan helpen om het plein met Duimdrop weer ouderwets gezellig te maken. Op die manier kunnen kinderen er fijn spelen en buurtbewoners gezellig met elkaar kletsen.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Buurtbewoners en ouders kunnen meehelpen of stage lopen bij de Duimdrop. Bij meerdere Duimdroppen werken zo ouders en buurtbewoners mee. Deze buurtbewoners zijn betrokken bij het plein en van grote meerwaarde voor de Duimdrop.

Betrokken partijen

Het is van belang om bij de opzet van een Duimdropproject belanghebbende wijkorganisaties zo veel mogelijk te betrekken. Een samenwerkingsverband tussen de instellingen is onontbeerlijk. Samenwerking met het wijkbeheer, deelgemeente, club- en buurthuiswerk, scholen, politie, woningbouwcorporatie, bewonersorganisaties, buurt- en speeltuinwerk en omwonenden is voor het welslagen van het project noodzakelijk, omdat zij mede zorgen voor het welslagen van een Duimdrop. Het deelgemeentebestuur moet bijvoorbeeld toestemming geven voor de Duimdrop, de politie moet snel en op de juiste wijze op kunnen treden als er problemen zijn en het opbouwwerk en bewonersorganisaties kunnen er voor zorgen dat buurtbewoners in het hele proces participeren.

Meer informatie

Website: www.bswrotterdam.nl

Contactpersoon: Elma Kaas

Organisatie: Buurt- en Speeltuinwerk Rotterdam (BSW)

Emailadres: e.kaas@bswrotterdam.nl

Family Centres - Finland

Het Finse Family Centre is een ontmoetingsplek voor alle ouders. Het heeft de opdracht ouders te ondersteunen bij de opvoeding om zo het welzijn van kinderen te bevorderen. Ongeacht of er specifieke vragen of problemen spelen. Het Family Centre is geen organisatie die alleen professionele hulp biedt. Juist het onderlinge contact tussen ouders, vaak begeleid door een beroepskracht, maakt het Family Centre een vanzelfsprekende plek om naartoe te gaan. Het centrum heeft de achterliggende gedachte dat wanneer ouders meer kansen krijgen om elkaar te ontmoeten en elkaar te adviseren over opvoedingskwesties, voorkomen kan worden dat er problemen ontstaan. Het doel van de Family Centres is dan ook om laagdrempelige voorzieningen te creëren voor iedereen uit de buurt die bijdragen aan het versterken van de peer support, ofwel gelijkwaardige ondersteuning.

Activiteiten

Het onderlinge contact van ouders wordt georganiseerd via zogenaamde *peer groups*. Veel van die groepen ontstaan uit bijeenkomsten voor aanstaande ouders, vergelijkbaar met cursussen voor jonge ouders vanuit de Nederlandse jeugdgezondheidszorg. Zulke bijeenkomsten worden georganiseerd vanuit het Family Centre en lopen door tot na de geboorte van het kind. Ouders kunnen elkaar ontmoeten in het Family Centre, zelf activiteiten organiseren, elkaar ondersteunen en adviseren, en waar nodig een beroepskracht raadplegen. De bijeenkomsten van dit soort oudergroepen versterken de sociale netwerken in de buurt. Daarnaast zijn er verspreid door heel Finland ongeveer 400 oudercafés. Dit zijn ontmoetingsruimten voor alle ouders en kinderen. Er is altijd een vrijwilliger aanwezig die voor koffie en thee zorgt en die desgewenst ook samen met de ouders activiteiten organiseert.

Doelgroep en bereik

De Finse Family Centres richten zich op alle ouders. De ervaring in Finland is dat extra inspanning nodig is om vaders te betrekken bij opvoeden en opgroeien. Zij komen minder gemakkelijk naar een Family Centre dan moeders. Speciaal voor de vaders zijn er daarom ontmoetingsgroepen waarin ze ervaringen kunnen uitwisselen over hun rol in de opvoeding ('Dad and child groups'). Het doel van de 'Dad and child groups' is om peer ondersteuning te bieden voor mannen.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Het Family Centre is geen organisatie die alleen professionele hulp biedt. Juist het onderlinge contact tussen ouders, vaak begeleid door een beroepskracht, maakt het Family Centre een vanzelfsprekende plek om naartoe te gaan. Het centrum heeft de achterliggende gedachte dat wanneer ouders meer kansen krijgen om elkaar te ontmoeten en elkaar te adviseren over opvoedingskwesties, voorkomen kan worden dat er problemen ontstaan. Een aantal studenten heeft onderzoek gedaan naar de ervaringen van de ouders die één van de oudercafés bezochten. Volgens het onderzoek gaven de ouders aan de steun die zij ontvingen in de oudercafés als heel prettig en belangrijk te ervaren. De drempel om een oudercafé te bezoeken was erg laag en de vrijwilligsters erg vriendelijk. In Finland is een belangrijke succesfactor dat het versterken van het sociale netwerk van ouders expliciet is opgenomen in de doelstelling van de overheid. Daarnaast werkt men laagdrempelig, gaat men uit van de vraag van de ouders en zijn er veel actieve vrijwilligers. Dit zijn stuk voor stuk randvoorwaarden voor succesvolle Family Centres.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Vrijwilligers spelen een hele belangrijke rol in de lokale organisatie van de Finse Family Centres. Veel ouders vinden het fijn om activiteiten te doen en hulp te zoeken bij iemand die in een gelijkwaardige positie verkeert. De gelijkwaardige ondersteuning door de vrijwilligers en andere ouders, maakt het dan ook makkelijker om hulp te vragen. Vrijwilligers op hun beurt kunnen gebruik maken van een lokaal scholingsaanbod.

Betrokken partijen

Het uitgangspunt is dat het welzijn van kinderen verbetert door de ouders te ondersteunen in de opvoeding. De bestaande zorg- en onderwijsstructuur speelt dan ook een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de Finse Family Centres. Denk hierbij aan de jeugdgezondheidszorg, de kinderopvang en het onderwijs.

Meer informatie

Website: [Mannerheim League for Child Welfare](#)

Filmaanpak de Dialoog

De film 'de Dialoog' is gebruikt op de vmbo-school in Zaanstad/Poelenburg om spanningen en conflicten tussen jongeren, veroorzaakt door verschillende culturen en achtergronden, bespreekbaar te maken. De film gaat vooral over de conflicten tussen de autochtone jeugd uit het aangrenzende dorp Oostzaan en de allochtone jeugd uit Poelenburg die samen op deze school zitten. Er zijn een aantal jongeren betrokken geweest bij het maken van de film. Het doel was dat de film jongeren en volwassenen stimuleert tot discussie en dialoog door herkenbare beelden, personen en uitdagende stellingen.

Activiteiten

Binnen het project zijn de volgende concrete activiteiten ondernomen:

1. Opzetten van een netwerk met vertegenwoordigers van organisaties, wijkorganisaties, zelforganisaties (vmbo-school, politie, welzijnswerk), ouders en jongeren uit zowel Poelenburg als Oostzaan. Het netwerk dient als klankbordgroep van het project.
2. Een documentaire maken met jongeren van de vmbo-school rondom de probleemstelling. Dit door een redactie te vormen bestaande uit jongeren woonachtig in Oostzaan en Poelenburg. Allemaal onder leiding van een professionele regisseur.
3. Conferentie met discussie en dialoog naar aanleiding van de documentaire.
4. Activiteiten organiseren die de overeenkomsten tussen de verschillende groepen benadrukken.

Doelgroep en bereik

De doelgroep bestaat uit jongeren van 13-17 jaar. De film richt zich met name op de autochtone jeugd uit het dorp Oostzaan en de allochtone jeugd uit Poelenburg die samen op een vmbo-school zitten.

Er hebben acht jongeren aan de documentaire gewerkt en honderd jongeren werkten mee aan de conferentie. Daarnaast hebben honderdtwintig bezoekers de film in première zien gaan en is de film in verschillende groepen bekeken. In maart wordt de film vertoond op een Zaanse filmfestival.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Volgens Stichting Welsaen blijkt deze manier van 'community building' goed te werken. De acht hoofdrolspelers spelen nu een belangrijke rol in de communicatie op school. Door de film hebben zij meer status gekregen. Dat helpt bij het uitdragen van hun boodschap: heb geen vooroordelen tegenover 'de anderen', stop met vechten en zoek naar vreedzame en constructieve oplossingen voor conflicten. Volgens Stichting Welsaen heeft de Dialoog de volgende resultaten opgeleverd:

- er is meer respect voor elkaars achtergronden;
- spanningen kunnen besproken worden;
- de situatie wordt onder de aandacht van de ouders gebracht;
- jongeren bespreken makkelijker hun onveiligheidsgevoelens met hun ouders;
- het thema is weer onder de aandacht bij de politie, scholen voor primair en voortgezet onderwijs, het straathoekwerk en de gemeente.

De stichting noemt ook een aantal randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering van De Dialoog. Allereerst is de medewerking van alle actoren van belang, waarbij de school voor voortgezet onderwijs een hele belangrijke partner is. Deze actoren moeten gezamenlijk de probleemstelling dragen. Daarnaast moet er tijdens het hele project een vaste projectleider zijn om het proces aan de gang te houden. Ook moeten er voldoende middelen zijn om expertise van buiten in te kunnen kopen. Dit is belangrijk omdat de kwaliteit van de activiteiten hoog moet zijn om de jongeren aan dit voor hen zware thema te blijven binden.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Vrijwillige inzet en participatie van ouders spelen in dit project een belangrijke rol. Verschillende jongeren zijn betrokken bij het maken van de film en het uitdragen van de boodschap, maar ook bij de klankbordgroep. Ook ouders zijn betrokken bij de klankbordgroep. Ze kunnen bovendien deelnemen aan de conferentie met discussie en dialoog naar aanleiding van de documentaire.

Betrokken partijen

Er zijn verschillende actoren betrokken bij De Dialoog, namelijk: de vmbo-school, de politie, een welzijnsstichting en gemeenten. Zij nemen deel aan het netwerk en de conferentie, maar helpen ook bij de uitvoering van de activiteiten.

Meer informatie

Website: www.welsaen.nl

Contactpersoon: Judith Vonk, Helen van Raan

Organisatie: Stichting Welsaen

Emailadres: Judith.Vonk2@welsaen.nl, helen.vanraan@welsaen.nl

Gezinsactiviteiten SPAT 18

SPAT 18 was een project van welzijnsorganisatie Trajekt uit Maastricht. SPAT stond voor samen, positief, actief en tolerant. Het nummer 18 stond voor het wijknummer van Malberg, waar het project werd uitgevoerd. Trajekt wilde door middel van de methodiek Opvoeden en Opgroeien de ouderbetrokkenheid bij het welzijnswerk vergroten. Zodanig dat er een vertrouwensrelatie ontstond met ouders zonder de vertrouwensrelatie met het kind te verbreken. Zij wilde kinderen, tieners, jongeren en hun ouders bewust maken van elkaars leefwerelden, van de problemen die er kunnen ontstaan bij opvoeden. Het doel was dat ouders en kinderen meer tijd en aandacht hadden voor elkaar. Zodat ouders vooral weer plezier kregen in het opvoeden. Ouders kregen daarbij handvaten geboden waarmee ze weerbaarder waren in de opvoeding van en communicatie met hun kinderen. Het project heeft ruim een jaar gedraaid en is daarna gestopt door de wisseling van beroepskrachten.

Activiteiten

Het project bestond uit vier onderdelen:

- Huisbezoeken met als doel wederzijdse kennismaking. Op die manier kon Trajekt de ouders ook makkelijker benaderen als er vragen waren of als zich situaties voordeden die met ouders besproken moesten worden.

- Activiteiten zonder ouders gericht op de weerbaarheid en tolerantie van jeugd en jongeren.
- Activiteiten met ouders gericht op vertrouwensrelatie, leefwereld, tolerantie en opvoeding.
- Slotmanifestatie voor ouders, jeugd en jongeren gezamenlijk. Hierin werden plezier en informatie met elkaar gecombineerd. Kinderen en ouders mochten alleen naar de slotmanifestatie komen, als ze aan een bepaald aantal activiteiten hadden deelgenomen. De slotmanifestatie was een extra stimulans en daarom ook groots opgezet met een optreden van een landelijk bekende artiest.

Doelgroep en bereik

SPAT 18 richtte zich op kinderen, tieners, jongeren (leeftijd 4 t/m 23 jaar) en hun ouders. Speciale aandacht ging daarbij uit naar die jeugd en jongeren en/of gezinnen die vanwege meervoudige problematiek bij Trajekt of bij netwerkpartners bekend waren. Het doel van het project was om 70 gezinnen te bereiken, met daarbij 140 kinderen, tieners en jongeren. Gedurende het project bleek dat met name de kinderen en tieners met hun ouders werden bereikt. Trajekt schat in dat er in het kinderwerk ongeveer 25 gezinnen regelmatig tot vaak hebben deelgenomen. Daarnaast hebben ongeveer 20 gezinnen af en toe of eenmalig deelgenomen. In het tienerwerk hebben ongeveer 15 gezinnen regelmatig tot vaak deelgenomen en ongeveer 10 gezinnen af en toe of eenmalig. Bij de jongeren lag dit project gevoeliger en was de deelname aan activiteiten veel lager. Er hebben in het jongerenwerk in totaal ongeveer vijf gezinnen deelgenomen.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

De gewenste effecten van SPAT 18 waren:

1. Herstel van geaccepteerde omgangsvormen in een buurt.
2. Opvoedingsondersteuning bij ouders met ervaren opvoedingsonmacht.
3. Het (opnieuw) versterken van het contact en de open sfeer tussen kinder-, tiener-, en jongerenwerkers en de kinderen, tieners, jongeren en hun ouders.
4. Zinloos geweld onder de aandacht brengen bij de jeugd en ze leren omgaan met agressie.
5. Respect in het gezin onder de aandacht brengen.

Uit de evaluatie bleek dat met name de relatie tussen kinderen en hun ouders en de relatie tussen ouders en beroepskrachten was versterkt. Ouders hadden meer mogelijkheden om zaken bespreekbaar te maken, vragen te stellen en zich kwetsbaar op te stellen tegenover de beroepskracht. Daarnaast hadden beroepskrachten door de samenwerking tussen het kinder-, tiener- en jongerenwerk meer zicht op de jeugdigen in de wijk. Hierdoor waren zij beter in staat om op straat te reageren op agressie, negatief gedrag en onacceptabele omgangsvormen. Cruciaal bij SPAT 18 was dat de activiteiten die werden georganiseerd (van lasergamen tot knutselmiddagen en van moeder/dochter-verwenmiddagen tot zeskamp) voor de ouders en kinderen gratis waren. De enige bijdrage die geleverd moest worden, was de aanwezigheid van kind én ouder. Een kind kon dus alleen mee lasergamen als zijn of haar ouder(s) ook mee ging(en). Daarnaast noemt Trajekt nog een aantal voorwaarden voor succes:

- Allereerst moet het kinder-, tiener-, en jongerenwerk al een positie hebben binnen de wijk. Voor het voeren van een zo gevoelige discussie is een zekere vertrouwensbasis nodig.
- Daarnaast moet er een goed uitgeruste accommodatie zijn waar het mogelijk is om activiteiten te organiseren in de buurt zelf (dichtbij en daardoor nabij).
- Ten slotte is er een intensieve inzet nodig vanuit het tiener- en jongerenwerk.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Er worden vrijwilligers betrokken bij de uitvoering van de activiteiten.

Betrokken partijen

Uit de evaluatie is gebleken dat het belangrijk was om het project verder uit te breiden, de opbouwwerker erbij te betrekken en de andere partners in de buurt mee te laten participeren. Dit is helaas niet meer gebeurd.

Meer informatie

Website: www.trajekt.nl
 Contactpersoon: Petra Debets
 Organisatie: Trajekt
 Emailadres: trajekt@trajekt.nl

Inloop voor ouders

Cumulus Welzijn is een welzijnsorganisatie, actief in de Utrechtse wijken Binnenstad, Noordoost, Oost en Overvecht. In Overvecht werkte Cumulus Welzijn al geruime tijd met moeilijk bereikbare doelgroepen (vaak van allochtone afkomst of met een lage sociaal-economische status). Het bleek dat veel ouders weinig weten van de leefwereld van hun kinderen op school. Ze hebben behoefte aan meer contact met school en omgekeerd zouden ook scholen meer contact willen hebben met deze ouders. Er wordt door Cumulus Welzijn nu op zeven van de elf basisscholen een laagdrempelige inloop voor ouders georganiseerd. Het doel van de wekelijkse bijeenkomsten is de betrokkenheid van ouders bij de school te versterken. De inloop biedt ouders ondersteuning bij (het ontwikkelen van) de vaardigheden die zij nodig hebben om hun kinderen te kunnen begeleiden en stimuleren in hun ontwikkeling.

Doordat de inloop in de school plaats vindt, wordt de school een toegankelijke plek voor ouders. Een plek waar zij niet alleen hun kinderen naar toe brengen, maar waar ook zij zelf naar toe kunnen komen voor informatie en advies.

Activiteiten

Een multicultureel team opbouwwerkers benadert de ouders persoonlijk voor de wekelijkse inloopmomenten op basisscholen. Tijdens de inlopen krijgen ouders informatie en een aanbod aan activiteiten over thema's als de school, de wijk, gezondheid, opvoeding en ontwikkeling van kinderen. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de behoeften en belevingswereld van de ouders. Informatie verkrijgen, elkaar ontmoeten en ervaringen uitwisselen staan centraal. Opbouwwerkers stimuleren en activeren ouders ook om zelf activiteiten te organiseren en zichzelf verder te ontwikkelen. De ouderinloop is het instrument om ouders bij school te betrekken en valt binnen de pijler Ouderbetrokkenheid van de Brede school aanpak in Utrecht Overvecht. De opbouwwerkers die de inloop organiseren zijn getraind in de methodiek Vreedzame wijk, net zoals alle leerkrachten en kinderen op school. Dit zorgt voor het spreken van eenzelfde taal richting ouders en kinderen.

Doelgroep en bereik

De inloopmomenten zijn bedoeld voor de ouders van leerlingen van zeven basisscholen in de Utrechtse wijk Overvecht. Momenteel bereiken deze zeven

ouderinlopen ongeveer driehonderd ouders.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Ouders doen nieuwe kennis op en leggen contacten, waardoor hun netwerk vergroot en ze beter in staat zijn hun kinderen te begeleiden in hun schoolloopbaan. Daarnaast verbetert de maatschappelijke participatie van de ouders op school (o.a. ouderraad). Ook gaan ouders vragen stellen over school en worden kritisch. Ze stromen door naar trainingen, cursussen en ander aanbod. Bovendien kunnen externe instanties deze doelgroep nu beter bereiken.

Cumulus Welzijn noemt een aantal randvoorwaarden voor succes:

- Een rustige ruimte in de school om ouders te ontvangen.
- Actieve inzet en betrokkenheid van het schoolteam tijdens en rondom de organisatie van de ouderinloop. Er moet vanuit school een oudercontactpersoon zijn.
- Werken aan veiligheid in de groep en als opbouwwerker / uitvoerder investeren in contact leggen en vertrouwen winnen. Je moet een brug slaan en zijn tussen ouders en school.
- Aansluiten bij behoefte van ouders.
- Heldere communicatie en afstemmingsmomenten inbouwen tussen uitvoerders opbouwwerk/welzijn en onderwijs. Elkaar leren kennen op de werkvloer is van essentieel belang.
- Structurele inzet van middelen.
- Een herkenbaar logo en gebruikmaken van reguliere schoolse communicatiemiddelen/kanalen. Maak zichtbaar wat je doet.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

De gehanteerde aanpak maakt gebruik van de 'participatieladder'. Dit is een instrument om stappen in kaart te brengen die ouders kunnen doorlopen om actiever te participeren. De inlopen zijn vooral voor de ouders van de drie laagste treden op de ladder: overleven, herkennen en verkennen. Bij enkele ouders is er sprake van doorontwikkeling in de volgende drie stappen: meedoen, meedenken en meebeslissen. Deze ouders zijn bijvoorbeeld vanuit de ouderinloop gaan deelnemen aan de ouderraad op school. Of ze hebben de specifieke taak van ondersteunen van de opbouwwerker in de organisatie van de inloop (vrijwillig koffie, thee en koekjes verzorgen). De opbouwwerkers ondersteunen daarnaast ook ouders individueel om zich op eigen niveau verder te ontwikkelen. Sommige ouders zijn bijvoorbeeld op school vrijwilliger geworden bij het project 'Kom je bij me spelen'. Waar nodig verwijzen zij de ouders door naar andere projecten binnen Cumulus Welzijn (bijvoorbeeld Op stap naar werk of Let's talk). Of zelfs naar externe instanties zoals Bureau Inburgering (taalles), het ROC, het opvoedbureau/GG&GD of de hulpverlening.

Betrokken partijen

Er is binnen het project een nauwe samenwerking tussen Welzijn en Onderwijs. Deze samenwerking sluit aan bij de andere pijlers binnen de Brede school, te weten: Zorg, Vreedzame wijk en Talentontwikkeling. Binnen de scholen wordt er onder andere samengewerkt met het Schoolmaatschappelijk werk voor individuele vragen. Cumulus Welzijn werkt verder ook nauw samen met de scholen, de GG&GD, de bibliotheek, en andere partijen. Daarnaast geven zij aan dat het belangrijk is om samenwerking te zoeken met een hogeschool of universiteit voor onderzoek.

Meer informatie

Website: www.Cumuluswelzijn.nl

Contactpersoon: Mayke Nieuwenhuis

Organisatie: Cumulus Welzijn

Emailadres: m.nieuwenhuis@cumuluswelzijn.nl

Jongeren Preventie Teams

Het Jongeren Preventie Team Wateringse Veld (JPT) is een initiatief van Nick Baggerman, jongerenwerker van Stichting Mooi, en de politie Haaglanden. Het JPT bestaat inmiddels uit een groep van zo'n 63 jongens en meisjes tussen de 14 en 23 jaar. Het team treedt onder de leiding van Nick op tegen jongerenoverlast en zet zich in voor een veilige en leefbare wijk.

Het JPT is opgezet als participatieproject: jongeren praten en denken mee over alle relevante zaken. Er doen ook vrijwilligers mee die activiteiten van het team begeleiden. De vrijwilligers (7) worden in hoofdzaak gerekruteerd uit jongeren die zelf in het team hebben gezeten en bewoners uit wijk. De oudste vrijwilliger is 59 jaar. Een jongerenwerker coacht het geheel. Dit project is zeer succesvol gebleken, qua deelname en resultaten, maar ook qua waardering door bewoners en sociale partners in de wijk.

Activiteiten

Jongeren verrichten de diverse activiteiten en werkzaamheden:

- schoonmaken van parkeerplaatsen, keldergangen en hofjes;
- meehelpen met buurtactiviteiten, zoals een braderie en een wijkfeest;
- signaleren van vernielingen;
- rondbrengen van de wijkkrant en folders;
- diensten verrichten voor oudere wijkbewoners;
- fungeren als vraagbaak voor de bewoners;
- en niet te vergeten het aanspreken van leeftijdsgenoten op wangedrag.

Deze activiteiten en werkzaamheden worden aangedragen door de sociale partners in de wijk, zoals gemeente en gemeentelijke diensten, woningcorporaties, politie, bewonersorganisaties, winkeliers, bibliotheek, verzorgingshuis en dergelijke. Als tegenwaarde storten zij daarvoor een sponsorbijdrage in een fonds, dat de jongerenwerker samen met de jongeren beheert. Uit dit fonds worden diverse educatieve en sociale activiteiten gefinancierd. Bijvoorbeeld trainingen en een jaarlijks zomerkamp voor de jongeren, alles afhankelijk van de wensen.

Doelgroep en bereik

Het project richt zich in principe op de brede doelgroep jongeren van 14 tot en met 21 jaar in een bepaalde wijk, maar meer specifiek op jongeren die op straat rondhangen. In de praktijk gaat het vaak om jongeren op vmbo/mbo-niveau, de doelgroep van het jongerenwerk. Zowel jongens als meisjes en jongeren van allerlei culturele achtergronden doen mee. De jongerenwerkers proberen ook jongeren in het project mee te krijgen die extra aandacht of structuur nodig hebben. Onderdeel van de manier van werken is verwijzen naar het aanbod van het regulier jongerenwerk en andere instanties. Stichting MOOI heeft van ZonMw subsidie gekregen om nieuwe Jongeren Preventie Teams op te zetten en het concept verder te ontwikkelen. In Den

Haag, Zoetermeer en Vlaardingen worden zeven nieuwe JPT's ontwikkeld.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Volgens stichting Mooi is het project effectief als er per wijk over een periode van anderhalf jaar 35 jongeren meedoen. Noorda en Co benoemen het JPT ook als een succesvol project in hun notitie 'Evaluatie en kwaliteitsontwikkeling jongerenwerk Den Haag', geschreven in opdracht van de gemeente Den Haag: "Het JPT is een permanente vorm van accommodatiegebonden en outreachend jongerenwerk met elementen van opbouwwerk en individuele trajectbegeleiding. Succesfactoren zijn de grote mate van aanwezigheid en aanspreekbaarheid voor straatjongeren, ouders, bewoners en instanties en de activerende werkhouding van de professional. Een kwetsbaar knelpunt is de beperkte formatie, waardoor de toepassing van de methode afhankelijk is van een enkele persoon" (Noorda, 2008). Let Belt, projectmanager bij stichting MOOI, noemt een aantal belangrijke randvoorwaarden voor succes. Allereerst de koppeling van het project aan het jongerenwerk en een jongerenruimte waar men elkaar ontmoet. Ten tweede dient het jongerenwerk een goede relatie te hebben of te kunnen opbouwen met de jongeren. Ten derde moet het jongerenwerk de intentie hebben activeringsgericht te willen werken. Ten slotte dienen de sociale partners (de gemeente voorop) de wil te hebben te investeren in de jongeren in de wijk, c.q. dit project.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Het Jongeren Preventie Team is opgezet als participatieproject: jongeren praten en denken mee over alle relevante zaken. De inzet van jongeren is afhankelijk van het aantal klussen dat zich aandient en de tijd die het team hier zelf aan wil besteden. De jongeren van het JPT dragen tijdens de uitvoering een herkenbaar jack met het logo van het Jongeren Preventie Team. Dat geeft een professionele uitstraling die er toe bijdraagt dat de bewoners en jongeren in de wijk het team serieus nemen. Het JPT beschikt ook over vrijwilligers die activiteiten van het team begeleiden en de jongerenwerker ter zijde staan. De ouders van de jongeren worden op de hoogte gehouden en zo nodig ook thuis bezocht. Een jongerenwerker is verantwoordelijk voor de uitvoering en coaching. Na de ontwikkelfase bedraagt zijn tijdsinvestering in het JPT 240 uur op jaarbasis.

Betrokken partijen

Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met verschillende sociale partners in de wijk, zoals gemeente en gemeentelijke diensten, woningcorporaties, politie, bewonersorganisaties, bibliotheek, verzorgingshuis en winkeliers. Uiteraard kan ook het CJG in een dergelijke aanpak participeren.

Meer informatie

Website: www.stichtingmooi.nl

Contactpersoon: Let Belt

Organisatie: Stichting Mooi

E-mailadres: l.belt@stichtingmooi.nl

Jongerenbuurtbemiddeling JOLO

In 2001 startte Coloured Consultancy (CoCon) in Rotterdam met een pilotproject 'Jongerenbuurtbemiddeling'. Een project waarbij jongeren optreden als bemiddelaar bij conflicten tussen bewoners en jongeren of tussen jongeren onderling in de wijk Beverwaard, deelgemeente IJsselmonde. De jongeren zelf hebben de naam JOLO gegeven aan dit project (Jongeren Lossen het Op). Inmiddels loopt dit project al een aantal jaar met succes, ook in andere wijken van Rotterdam. In november 2007 is JOLO in Nijmegen gestart en momenteel worden met behulp van Ruimte voor Contact (een subsidie van VROM) de voorbereidingen getroffen om het project JOLO uit te gaan voeren in Alkmaar en Nieuwegein.

Activiteiten

De meeste 'zaken' krijgt JOLO van politie en corporaties. Het gaat dan vaak om vormen van overlast als lawaai (bijvoorbeeld door voetballende jongeren) of overlast door vervuiling in de portieken. In een eerste intakegesprek vertellen de buurtbewoner hun verhaal. Zo 'n gesprek duurt één tot anderhalf uur en daarna is de andere partij aan de beurt: de jongere(n). Tenslotte volgt een derde gesprek waarin beide partijen hun verhaal aan elkaar vertellen en aansluitend zoeken naar een gezamenlijke oplossing. De JOLO'ers zijn gespreksleider, bewaken de structuur van het gesprek en zorgen dat er een win-win situatie ontstaat aan het einde van de bemiddeling. Minimaal twee jongeren van JOLO begeleiden de gesprekken, eventueel met ondersteuning van de projectleider. De projectleider beoordeelt vóór een bemiddeling de situatie en de mogelijkheden van de jongeren zelf en stelt afhankelijk daarvan een JOLO-team op dat gaat bemiddelen in een zaak.

Om JOLO'er te worden, volgen jongeren een driedaagse training bij een professioneel trainingsbureau. Communicatieve vaardigheden krijgen tijdens de training veel aandacht, waarbij goed luisteren naar de betrokken partijen een speerpunt is. Jongeren leren daarnaast tijdens de cursus onder andere wanneer ze kunnen doorvragen over een onderwerp of wanneer ze juist even een samenvatting moeten geven om het gesprek overzichtelijk te houden. Na afloop van de intensieve training ontvangen de deelnemers een certificaat.

In het najaar van 2007 waren er trainingen voor projectleiders zodat die hun team nog beter kunnen begeleiden en ondersteunen. Door het volgen van de training krijgen jongeren kennis mee die niet alleen bij de werkzaamheden voor JOLO van pas komt. Ook in het dagelijks leven op school, thuis of op straat hebben ze er veel aan. Maar in de praktijk doen ze de meeste ervaring op, daar leren de jongeren het bemiddelen echt.

Doelgroep en bereik

Het JOLO-team in Rotterdam is heel divers. Jongeren van allerlei ethniciteiten en van verschillende opleidingsniveaus nemen deel aan de trainingen. De enige disbalans is dat er vrij weinig meiden in het JOLO-team zitten. Werven van nieuwe JOLO'ers gebeurt met name via het netwerk van jongerenwerkers en welzijnswerk, maar ook via contact met jongeren op straat: bij hangplekken, voetbalveldjes of via andere jongeren. Sommige JOLO'ers zijn zelf ooit bemiddeld en zetten zich nu actief in voor een leefbare wijk. In 2006 en 2007 zijn in Rotterdam zo 'n vijftig zaken in behandeling genomen en de verwachting is dat dit jaar nog meer aanmeldingen volgen. JOLO krijgt steeds meer bekendheid en ook het vertrouwen in het project groeit: bewoners en organisaties zien dat jongeren succesvol zijn als bemiddelaars en dat oplossingen die door alle partijen gedragen worden het meest efficiënt zijn.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Na inmiddels heel wat jaren is de ervaring dat het vaak even tijd kost voordat bewoners hun vertrouwen geven aan de jongeren. Vaak denkt men dat jongeren zelf niet in staat zijn een bemiddelende rol te spelen tussen de bewoners en de jongeren die overlast veroorzaken. Buurtbewoners blijken het soms lastig te vinden het gesprek met de overlast gevende jongeren aan te gaan; zij denken niet dat hun conflict er op deze manier is op te lossen. Naast dit wantrouwen wordt ook wel eens van de JOLO'ers verwacht dat zij het probleem oplossen: de bewoners doen hun beklag en denken dat de JOLO'ers de overlast gevende jongeren aanspreken op hun gedrag. Maar het doel van Jongeren lossen het op is juist het herstellen van de communicatie door middel van dialoog. De bewoners moeten zélf juist een bijdrage leveren aan de oplossing.

Voor JOLO is het belangrijk om naamsbekendheid te hebben, zodat er meer doorverwijzingen volgen en ze dus meer conflicten kunnen oplossen. De

oplossingen die met behulp van JOLO zijn verkregen zijn immers duurzaam van aard en dragen zo bij aan een betere wijksamenleving. Er vindt geen 'dossievorming' plaats. Gegevens of verhalen van mensen blijven intern, er vindt daarom geen terugkoppeling plaats naar de doorverwijzers. Na oplossing van het conflict is de kous af, er zijn geen consequenties verbonden aan deelname. Hierdoor voelen bewoners en jongeren zich veilig en zijn ze sneller bereid mee te doen met een bemiddeling. De enorme kracht van JOLO is dat jongeren elkaar begrijpen. Dit vergemakkelijkt de dialoog en maakt jongeren ook welwillender mee te doen aan een bemiddeling. Daarnaast is een belangrijk punt dat jongeren serieus worden genomen als gelijkwaardige partners in het gesprek. Door ook hun verhaal te horen en hun mening en ideeën te kennen ontstaan mogelijkheden voor een échte, duurzame oplossing die door alle partijen gedragen wordt.

Er zijn een aantal randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering van JOLO. Zorg allereerst voor betrokkenheid en commitment van 'het netwerk' (welzijnswerk, jongerenwerk, etc.) en van de opdrachtgever/doorverwijzer. Deze organisaties moeten in de methodiek geloven voor een prettige en effectieve samenwerking. Vermijd daarnaast ingewikkelde structuren of vergaderingen maar houd het proces overzichtelijk en transparant. Tot slot is een goede projectleider die de taal van de jongeren verstaat en aansluiting vindt in hun leefwereld belangrijk voor een goede begeleiding en dus voor succesvolle bemiddelingen.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

De visie van JOLO is om talenten van de jongeren zelf zo veel mogelijk te gebruiken. Dat betekent dat jongeren die als vrijwilliger beginnen bij JOLO soms gaandeweg meer taken en beslissingsbevoegdheid krijgen, zodat zij zich ook op persoonlijk vlak kunnen ontwikkelen. In enkele gevallen heeft dit zelfs tot een betaalde baan bij JOLO geleid. De werkzaamheden voor JOLO bestaan niet alleen uit bemiddelingsgesprekken met buurtbewoners en jongeren, maar ook presentaties geven voor politie, corporaties, welzijnswerk en andere organisaties die een doorverwijsfunctie hebben. Ze leggen uit wat JOLO inhoudt en wat het kan betekenen voor een wijk of buurt. Ook op scholen en in buurtcentra wordt uitgelegd wat JOLO doet, maar hier zijn de presentaties meer wervend van aard. De jongeren verzorgen deze presentaties zoveel mogelijk zelf, zodat het project ook echt door de jongeren gedraaid wordt. JOLO heeft een eigen spreekuur, in Rotterdam zelfs op een eigen locatie.

Het JOLO-team komt zeker eens per maand bij elkaar om te overleggen, nieuwe zaken in behandeling te nemen, taken te verdelen en te leren van elkaars ervaringen. De projectleiders investeren in hun team door middel van coaching, trainingen en individuele gesprekken. Over het verloop onder de vrijwilligers in Rotterdam vertelt Fica Djohani dat er jongeren zijn die een paar jaar meedoen met JOLO en dat er jongeren zijn die kort blijven. In ieder geval hebben deze jongeren de cursus gevolgd, hebben ze vaardigheden opgedaan die ze meenemen in hun verdere leven. Één van de jongeren, zelf ooit ook bemiddeld en nu een actieve vrijwilliger, vertelt dat ook in het dagelijkse leven de communicatieve vaardigheden van de cursus van pas komen. Wanneer je eenmaal gewend bent op een bepaalde wijze te communiceren met mensen, leer je dit niet meer af. Gesprekken verlopen soepeler en beide partijen begrijpen elkaar beter. Hij noemt hierbij het voorbeeld van klokkijken: wanneer je dit eenmaal hebt geleerd leer je het nooit meer af. Hij voegt daar nog wel aan toe dat, wanneer je zelf partij bent in een conflict en de emoties hoog oplopen, je soms niet meer redelijk praat, je vaardigheden ten spijt. Dit is een logisch proces en maakt dat je als bemiddelaar ook beide partijen kunt begrijpen. Zo krijgen jongeren alleen al door het volgen van de training bagage mee waar zij in de rest van hun leven wat aan hebben.

Betrokken partijen

Er kunnen verschillende partners betrokken zijn bij JOLO: CoCon, de gemeente, woningbouwcorporaties en natuurlijk de jongeren zelf. Als de inhoudelijke opdrachtgevers politie en Centrum voor Jeugd en Gezin een convenant mede ondertekenen is een inhoudelijk draagvlak gegarandeerd.

Meer informatie

Website: www.jolomediation.nl

Contactpersoon: Fica Djohani

Organisatie: Coloured Consultancy (CoCon)

Emailadres: info@colouredconsultancy.nl

Jongerendebat - Stadskanaal

Over opvoeden wordt vaak gedebatteerd. In de wijk, op televisie, op verjaardagsfeestjes: opvoeden is onder volwassenen een terugkerend veelbesproken thema en vaak een bron van frustratie, discussie en grappige anekdotes over de eigen thuissituatie. In de gemeente Vlagtwedde/Stadskanaal werd onlangs ook over opvoeden gediscussieerd, maar in plaats van óver kinderen en jongeren te praten, werd bij dit project mét hen gepraat.

Om de jongeren nu eens actief bij het opvoeddebat te betrekken en om antwoord te krijgen op de vraag wat het Centrum voor Jeugd en Gezin kan betekenen voor ouders en jongeren, is vanuit de provincie en gemeente een plan ontstaan voor een opvoeddebat. De gemeente organiseerde met ondersteuning van een schoolbegeleidingsdienst (ABCG) een forumavond. Deze forumavond moest zo ingericht worden dat het voor zowel jongeren, als voor hun ouders, als voor professionals een inspirerende avond zou zijn.

Activiteiten

De gemeente en het Centrum voor Jeugd en Gezin zorgden voor een luchtige avond die aansloot op de belevingswereld van jongeren. De jongeren (2e en 3e klassers) werden in eerste instantie aangesproken via hun school. Zij kregen ter voorbereiding een opdracht over de stellingen om het forum levendig te laten worden. Daarnaast zijn jongeren, ouders en professionals geworven via het netwerk 12+ en een artikel en advertenties in de lokale krant. Als locatie werd bewust een jongerencentrum gekozen, om een losse atmosfeer te creëren waar de doelgroep zich op haar gemak zou voelen. Daarnaast had deze locatie als grote plus dat de jongeren bekend waren met de locatie, waardoor zij zich extra thuis voelden. Bovendien werd het jongerencentrum door het debat als het ware positief gepresenteerd naar de gemeenschap. Door het debat in de avond te organiseren, hoopte de organisatie op een grote deelname van ouders, maar dit bleek toch iets tegen te vallen. Er waren echter wel professionals die moeiteloos in hun 'ouderrol' kropen.

Het eerste onderdeel van de avond was een interview met wethouders en de projectleiders van het CJG door Janine Abbring, bij de jongeren bekend van TV Noord en de Jakhalsen. Daarna werd er druk gediscussieerd in de vorm van een forum en werden de stellingen ingeleid door de rapgroep US, bekend uit de regio. Het forum was levendig doordat de organisatoren voor pittige stellingen hadden gekozen. Vooral de stellingen over alcohol ('Het is vanzelfsprekend dat je voor je zestiende niet drinkt, maar ook niet schenkt!') en jongeren die zichzelf opvoeden ('Opvoeden gaat niet vanzelf!') konden op veel reacties uit de zaal rekenen.

Doelgroep en bereik

Het opvoeddebat in Stadskanaal was bedoeld voor jongeren (2^e en 3^eklassers), ouders en professionals. Er waren ongeveer honderd deelnemers bij het debat.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

De forumdiscussie bleek goed te werken. De verschillende meningen in het publiek kwamen goed uit de verf. Dankzij de gekozen locatie ontstond er spontaan een losse sfeer, de presentatrice en de rapgroep maakten dit compleet. De organisatie geeft zelfs aan dat deze laatste twee hebben gewerkt als publiekstrekker, ook zeker een leerpunt voor de in de toekomst te organiseren forumavonden. Naast discussiëren over opvoeding zelf, wilde de gemeente graag weten wat ouders en jongeren verwachten van het CJG. Anderzijds bleken vooral de jongeren ook nogal wat vragen te hebben over wat een CJG hen te bieden heeft. Al met al zorgde de avond voor een interessante kennisoverdracht tussen jongeren, ouders en professionals. De avond was zo succesvol dat er sprake is van een vervolg in 2010. Roelof Hendriks, beleidsmedewerker bij de gemeente, geeft tips voor het organiseren van een opvoeddebat met jongeren:

- Betrek de scholen: doordat leerlingen in Stadskanaal al een opdracht hadden gemaakt over de stellingen, kwamen zij voorbereid naar het debat.
- Kies voor pittige stellingen, die zorgen voor een levendige discussie.
- Zorg voor een presentator die de taal van de jongeren spreekt, om het gesprek tussen hen en ouders/professionals goed te begeleiden.
- Kies voor een locatie waar jongeren zich op hun gemak voelen.
- Wil je een boodschap overbrengen over bijvoorbeeld het CJG, zorg dan voor duidelijke informatie in 'hapklare brokken'.

Betrokken partijen

De Centra voor Jeugd en Gezin hebben het debat samen met de gemeente Stadskanaal georganiseerd. Bovendien werd er samengewerkt met een voor jongeren aantrekkelijke locatie: het jongerencentrum.

Meer informatie

Website: www.stadskanaal.nl

Contactpersoon: Roelof Hendriks

Organisatie: Gemeente Stadskanaal

Emailadres: r.hendriks@stadskanaal.nl

Kom je bij me spelen?

Op basisscholen met een hoog aandeel allochtone leerlingen zijn onder invloed van de toegenomen etnische en culturele diversiteit veel sociale patronen veranderd. Deze sociale patronen spelen van oudsher een bijna natuurlijke rol in het bevorderen van contact en binding tussen ouders en kinderen en tussen ouders en de school. Zo is op veel 'zwarte' scholen de vanzelfsprekendheid dat kinderen na schooltijd bij elkaar gaan spelen bijna verdwenen, of sterk verminderd. Dit maakt dat ouders en kinderen, zeker ook als zij een verschillende etnische en/of culturele herkomst hebben, elkaar veel minder makkelijk leren kennen. Het gebrek aan interactie en contact tussen ouders en kinderen buiten schooltijd werkt bovendien als drempel om een gezamenlijke binding of identiteit rond de school te beleven. En dat heeft weer een negatief effect op de participatie van ouders in de school. Na school gaat ieder naar zijn eigen huis en heeft niemand meer wat met elkaar of met de school te maken.

Met het project 'Kom je bij me spelen' wil Cumulus Welzijn het bij elkaar spelen van kinderen na schooltijd in de Utrechtse wijk Overvecht op een heel praktische manier vanuit de school bevorderen. Ouders spelen daarbij een belangrijke rol, het project is dan ook niet alleen gericht op de kinderen maar ook op ouders. Bevorderen van het samen thuis spelen van kinderen op deze basisscholen is belangrijk voor de ouders zelf, de kinderen en de deelnemende scholen. Maar in een breder verband ook voor het opvoedklimaat en de sociale samenhang in de wijk en voor de maatschappelijke integratie en participatie van met name allochtone ouders in de samenleving. Hierbij ligt het accent vanuit het project op de thematiek onderwijs, opgroeien en opvoeden.

Eén van de doelen van het project is meer contact, ontmoeting en wederzijds begrip tussen ouders en kinderen van verschillende culturele/etnische herkomst op de deelnemende basisscholen. Daarnaast worden meer ouders op een praktische manier betrokken bij of actief in de school. Ze vergroten daarmee hun (sociale) competenties, waardoor zij beter in staat zijn om ook op andere terreinen een actieve rol in de samenleving te vervullen.

Activiteiten

De basis van het project Kom je bij me spelen is een rugzak gevuld met verschillende spelletjes. Op woensdagmiddag gaan de kinderen naar de overblijfruimte op hun basisschool en kiezen ze een vriendje of vriendinnetje. Vervolgens lenen zij met zijn tweeën een rugzak waarna de moeder van het kind waar ze thuis gaan spelende twee kinderen met hun rugzak ophaalt. Aan het eind van de middag haalt de andere moeder haar zoon of dochter bij het vriendje op. Het kind is er verantwoordelijk voor dat de rugzak weer terug op school komt. De ouders en de kinderen kunnen door middel van het invullen van een vragenlijst, die in de rugzak bijgevoegd is, aangeven wat ze van het speelgoed vinden en of ze suggesties voor verbetering hebben.

Een groep van acht tot tien vrijwilligers per school begeleidt dit proces. De vrijwilligers zijn allen moeders van kinderen van de desbetreffende basisschool. De vrijwilligers zorgen er onder andere voor dat er koppeltjes van twee kinderen worden gemaakt. Ook registreren zij wie met wie samenspeelt en hoe vaak het kind een rugzak leent. De opbouwwerkers zijn regelmatig aanwezig op de scholen om te kijken of alles in orde is en goed loopt. Ook zijn zij elke week aanwezig bij een gezamenlijk overleg tussen alle vrijwilligers. Bij eventuele knelpunten zijn de opbouwwerkers het aanspreekpunt.

Doelgroep en bereik

Kom je bij me spelen richt zich op leerlingen uit groep 6, 7 of 8 en hun ouders van twee basisscholen in Overvecht, Utrecht. In het eerste seizoen zijn de rugzakken 288 keer uitgeleend. Dit is ruim twee maal de beoogde 120 keer per seizoen. Het project loopt al een aantal jaar op twee basisscholen in Overvecht. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor uitbreiding naar een derde school. Verschillende andere scholen hebben reeds interesse getoond in het project Kom je bij me spelen. Verder is het project wellicht ook geschikt voor kinderen uit lagere klassen en hun ouders.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Over het algemeen leidde Kom je bij me spelen tot een betere speelcultuur, meer integratie en tot een (veel) actievere participatie van de ouders in de basisscholen en voor sommigen ook daarbuiten. Dit versterkt het sociale netwerk van de ouders. Andere positieve effecten waren:

- meer speelruimte en speelgoed voor kinderen thuis;
- betrokkenheid van de ouders bij het spelen;
- ontwikkeling van verantwoordelijkheidsgevoel bij zowel de kinderen als de ouders;
- kinderen leren steeds beter omgaan met winnen en verliezen, en met de teleurstelling die bij verliezen hoort;
- opheffing van het isolement van een aantal vrouwen die vrijwilligster werden.

Cumulus Welzijn noemt een aantal belangrijke randvoorwaarden voor het succes van Kom je bij me spelen:

- Geografische ligging. De leerlingen van de school moeten bij elkaar in de buurt te wonen.
- Het schoolhoofd moet zich verbinden aan het project door onder andere samen met een opbouwwerker voorlichting en praktische introductie te geven aan de ouders en kinderen over het project.
- Het schoolhoofd of iemand van de school moet fungeren als natuurlijk aanspreekpunt bij eventuele onvolkomenheden/drempels van het project.
- De school moet voorzien in praktische voorwaarden: Veilige opberg ruimte voor administratie en de rugzakken en een plek om ze uit te lenen.
- Daarnaast moeten vooral de opbouwwerker en de vrijwilligers zeer gemotiveerd, vaardig en toegewijd te zijn. Zij zijn de twee actoren op wie het project, wanneer het loopt, drijft.
- Structurele inzet van middelen en voldoende inzet van uren.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Een groep van acht tot tien vrijwilligers per school begeleidt het project. De vrijwilligers zijn allen moeders van kinderen van de desbetreffende basisschool. De vrijwilligers zorgen er onder andere voor dat er koppeltjes van twee kinderen worden gemaakt. Ook registreren zij wie met wie samenspeelt en hoe vaak het kind een rugzak leent. De vrijwilligers hebben voorafgaand aan hun rol als vrijwilliger verschillende cursussen gevolgd. De cursussen hadden betrekking op conflicthantering, omgaan met kinderen, omgaan met onwillige ouders en een EHBO training.

Betrokken partijen

Bij het project zijn verschillende actoren betrokken. De leerkrachten in de scholen hebben niet de ruimte en tijd om een dergelijk project op te zetten en te begeleiden. Daarom is gekozen voor een samenwerking met het opbouwwerk van Cumulus Welzijn. Eén van de taken van de opbouwwerker is werving en ondersteuning van de vrijwilligers. De vrijwilligers zijn betrokken bij de daadwerkelijke uitvoering van het project. Zij vervullen verschillende taken op school en daarbuiten, bijvoorbeeld het beheren van de speelrugzakken. De leerkrachten en schoolleiding staan enigszins naast het project en hebben meer een controlerende en informatieverstrekende rol.

Meer informatie

Website: www.Cumuluswelzijn.nl

Contactpersoon: Gulay Alp

Organisatie: Cumulus Welzijn

Emailadres: g.alp@cumuluswelzijn.nl

Krajicek Playgrounds

De Richard Krajicek Foundation realiseert sportieve sportpleinen in wijken waar de mogelijkheden om te sporten beperkt zijn. Dit zijn veelal wijken met een sociaal-economische problematiek. Multifunctionele 'playgrounds' waar kinderen verschillende sporten kunnen beoefenen zoals basketbal, voetbal, tennis of andere sporten. Pleinen waar naast een goede fysieke inrichting van de playground nadrukkelijk aandacht is voor het ontwikkelen van een goede sociale infrastructuur. Deze sociale infrastructuur wordt bereikt door alle pleinen te voorzien van voldoende en deskundige begeleiding. Naast pleinwerkers, toezichthouders en medewerkers sportuitleen zorgt de Foundation voor de aanstelling van sportleiders op deze pleinen. Met name door de inzet van sportleiders creëert de Foundation 'sociaal-veilige' plekken voor kinderen en jongeren in deze wijken. Door de intensieve begeleiding verdwijnt het recht van de sterkste en wordt dit vervangen door principes als samen spelen en samen werken.

Kinderen in wijken met een sociaal economische problematiek worden onvoldoende gestimuleerd om goede prestaties te leveren, er alles uit te halen en te streven naar een goede maatschappelijke carrière. Op straat geldt vaak de norm van de 'gemakkelijke weg' en het afnemen van het geluk van anderen. Volgens de Richard Krajicek Foundation is sport een geschikt middel om kinderen en jongeren in aandachtswijken te bereiken, positieve rolmodellen en een succesvol perspectief aan te bieden. Sport is daarom niet alleen een doel, maar zeker ook een middel. De Foundation wil er voor zorgen dat kinderen en jongeren, en daarmee ook de buurt, beter worden van sporten en spelen op de Playgrounds. De jeugd leert om samen te spelen en op een respectvolle wijze met elkaar om te gaan. Ook willen ze de jeugd en andere bewoners van de buurt of wijk betrekken bij de playground. Bijvoorbeeld door ze mee te laten helpen sportieve activiteiten te organiseren, of op een andere manier zich in te zetten voor het plein. Samen sporten helpt om elkaar te leren kennen.

Activiteiten

Een playground is een plaats waar jeugd kan spelen en sporten. De volgende sporten worden op de Richard Krajicek Foundation Playgrounds vaak aangeboden: Street Tennis, Street Soccer en Street Basketbal. Op alle playgrounds komen deze sporten ruim aan bod. De Krajicek sportbegeleiders promoten de sporten door middel van de wekelijkse activiteiten. Een playground beschikt over de mogelijkheid van het uitlenen van sportmaterialen. Goede begeleiding zorgt voor goede playgrounds. Dit verbetert de sociale cohesie in de buurten enorm. Een sportleider is minimaal 3 dagdelen van 3 uur in de week aanwezig met een aanbod aan sportieve activiteiten in het buitenseizoen van april tot en met oktober. Op dit moment zijn totaal honderd sportleiders aan het werk op de playgrounds. De RKF steekt tijd, energie en geld in het ondersteunen van de sportleiders, zoals het organiseren van sportieve en educatieve workshops voor de sportleiders, het organiseren van een landelijk playground evenement voor de playgrounds en het ontwikkelen van een [toolkit voor sportleiders](#).

Doelgroep en bereik

De doelgroep van de playgrounds bestaat uit jongeren van 6 tot en met 21 jaar uit wijken waar de mogelijkheden om te sporten en spelen beperkt zijn. Er zijn momenteel ongeveer zestig Krajicek Playgrounds. Het aantal jongeren dat de playgrounds bezoekt verschilt per locatie. De Krajicek Foundation schat dat het aantal bezoekers per jaar varieert van 20 duizend tot 100 duizend per playground.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

De Universiteit Utrecht onderzoekt momenteel onder andere de invloed van de veldjes op de sociale cohesie in de wijken. Er zijn echter nog geen concrete resultaten bekend. Wel is op woensdag 16 december 2009 een expertmeeting georganiseerd. "Een aantal interessante uitkomsten waren dat de playgrounds een duidelijke meerwaarde hebben voor de buurt, de kinderen en jongeren. Er zou echter meer regie gevoerd moeten worden om nog meer samenhang te krijgen tussen de verschillende initiatieven in de wijk. Soms beconcurreren de organisaties elkaar waardoor de kinderen en buurtbewoners de dupe zijn. Sport in de wijk en in de buitenruimte staat onder andere door initiatieven van Cruiff en Krajicek aardig op de kaart en de ontwikkelingen lijken ook in de positieve richting te gaan. Nu is het tijd om de handen in één te slaan en de impact in de wijken te vergroten. Er liggen kansen en mogelijkheden in opleiding van jongeren en sportleiders, de deelname van meisjes, de ontmoeting met de ouders, de inschakeling van bewoners, het gemakkelijk toegankelijk maken van informatie, en het delen van kennis en ervaringen tussen de betrokkenen en geïnteresseerden. Sport en bewegen kan enorm veel bereiken voor de mensen in de wijken, maar vooral ook door de mensen in de wijken."

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

De vrijwillig inzet van ouders en bewoners uit de buurt varieert per Krajicek Playground. Sommige playgrounds zijn ontstaan als initiatief van buurtbewoners. Ook na de realisatie van het playground blijven deze buurtbewoners vaak actief als vrijwilligers. De activiteiten van vrijwilligers variëren van georganiseerde en spontane activiteiten tot het organiseren van straatspeeldagen en buurtbarbecues. De Krajicek Foundation stimuleert de betrokkenheid van jongeren uit de buurt door studiebeurzen, de Krajicek Scholarships, beschikbaar te stellen. Zo zetten jongeren zich in voor hun playground en werken tegelijkertijd aan hun toekomst via een goede opleiding. Daarnaast worden er bij verschillende playgrounds vrijwillige beheergroepen ontwikkeld. Zij organiseren bijvoorbeeld het programma van activiteiten en de schoonmaak van het playground. De Krajicek Foundation stimuleert de ontwikkeling van deze beheergroepen.

Betrokken partijen

De samenwerkingspartners verschillen per playground. Voorbeelden van samenwerkingspartners zijn: de gemeente, sociaal cultureel werk, welzijnswerk, jongerenwerk, tienerwerk, kinderwerk, opbouwwerk, sportvereniging, woningcorporaties, buurtverenigingen, politie, plaatselijke kerk of moskee, ouders van de jeugd, scholen in de buurt, vrijwilligersorganisatie, sportgerichte opleiding, sportbonden, speeltuinvereniging, Centra voor Jeugd en Gezin en buurthuizen.

Meer informatie

Website: www.krajicek.nl
Contactpersoon: Eric van Veen
Organisatie: Krajicek Foundation
Emailadres: info@krajicek.nl

Mamma weet alles

Met het bereiken van de puberleeftijd van hun kinderen breekt er voor ouders een spannende tijd aan; kinderen ontwikkelen een eigen wereld, maken zich los van hun ouders en voor een groot aantal ouders roept dit vragen op. Steeds vaker krijgen ouders te maken met argumenten als "Ja maar, Jamie mag wel tot 2.00 uur blijven" en "Meike mag wel make-up op naar school". De periode op de basisschool is dan een stuk gemakkelijker, toen kon je als ouder bij school of op speelafspraken nog eens overleggen met andere moeders en vaders over hoe zij met bepaalde opvoedzaken omgaan. Met de dag dat kinderen naar de middelbare school gaan wordt contact onderhouden lastiger: je kind gaat zelfstandig naar school en speelafspraken bestaan niet langer. In een periode waarin het juist zo fijn en nuttig zou zijn om met andere ouders te sparren over opvoedvraagstukken blij je elkaar juist minder te spreken als ouders.

Om ouders een neutraal adres voor opvoedingsvragen te bieden, is Stichting Mamma weet alles opgericht. De stichting heeft als doel om laagdrempelig opvoedadvies te bieden door ouders bij elkaar te brengen en kennis en ervaringen te laten delen. Door het creëren van een bondgenootschap tussen ouders van (pre)pubers. In het advies van de RMO aan de minister van Jeugd en Gezin wordt gesteld dat "het bundelen van kennis en ervaring van ouders zelf (civil society), een positief effect heeft op de opvoedkwaliteit van ouders en het opgroeklimaat van kinderen."

Stichting Mamma weet alles stelt uitdrukkelijk dat zij géén hulpverleningsinstantie is en niet de ambitie heeft deze in de toekomst te worden; de stichting ziet zichzelf als toegevoegde waarde in het preventiebeleid van gemeenten en een partij die relatief makkelijk in staat is ouders van pubers bij elkaar te brengen. Hierdoor heeft zij een (directer) invloed op het opvoedklimaat van gezinnen met (pre-)pubers. Voor gezinnen waar wel problematiek om de hoek komt kijken, blijkt de stichting een signalerende functie te hebben.

Activiteiten

Mamma weet alles organiseert bij toerbeurt (ongeveer eens in de zes a acht weken) bijeenkomsten die bij één van de tien deelnemende ouders worden gehouden. Eén van de deelnemers is gespreksleider met ondersteuning van een ontwikkelde methodiek, gebaseerd op een intervisiemodel. Deze wijze van communiceren garandeert alle deelnemers aandacht zonder dat een gespreksleid(st)er hiervoor een uitgebreide training hoeft te volgen. Het gaat hierbij om de alledaagse opvoedvragen. Bij zware problemen worden ouders doorverwezen naar de, bij het probleem passende, hulpverlenende instantie.

Doelgroep en bereik

Stichting Mamma weet alles is in staat om een groep ouders bij elkaar te brengen die vaak 'tussen de wal en het schip' terecht komen: geen opvoedproblemen maar wel (veel) vragen en onzekerheden, vaak een opleiding- en werkniveau van MBO+, HBO en WO. De leeftijd van de moeders varieert van eind dertig tot begin vijftig en de culturele achtergrond van de moeders is over het algemeen Westers. Bij de start van Mamma weet alles als burgerinitiatief had het project binnen zes maanden zes groepen over verschillende plaatsen.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Het feit dat de stichting een neutraal adres is en niet in verband gebracht wordt met hulpverlening of het sentiment dat 'iedereen moet kunnen opvoeden met een beetje gezond verstand - en wij dus ook', maakt dat er makkelijk contacten ontstaan. Moeders kunnen andere moeders ontmoeten, elkaar steunen en hun bestaande informele sociale netwerk uitbreiden. De organisatie van Mamma weet alles kent een aantal randvoorwaarden. De belangrijkste is de inzet van de ouders zelf en de afwezigheid van een professional. Er moet vanuit de groep ouders één iemand zijn die het voortouw neemt en een centrale rol vervult in het plannen van data en plaats van bijeenkomsten. De gemiddelde tijdsinvestering per bijeenkomst is een half uur. Daarnaast moeten er een aantal mensen zijn die hun huis willen openstellen voor de groep en voor thee en koekjes willen zorgen. Zij krijgen daar wel €1,- per deelnemer per bijeenkomst voor.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Ouders kunnen zelf contact opnemen met Mamma weet alles. De bijeenkomsten worden bij toerbeurt (ongeveer eens in de zes a acht weken) bij één van de tien deelnemende ouders gehouden. Eén van de deelnemers is gespreksleider met ondersteuning van een ontwikkelde methodiek.

Betrokken partijen

Stichting Mamma weet alles brengt een groep ouders bij elkaar op verzoek van ouders zelf, of in opdracht van scholen, gemeenten en/of CJG's. Mamma weet alles werkt samen met scholen, het basisonderwijs (groep 7,8) en het voortgezet onderwijs (klas 1,2) voor de werving van nieuwe deelnemers.

Meer informatie

Website: www.mammaweeetalles.nl
Contactpersoon: Marina van der Wal
Organisatie: Stichting Mamma Weet Alles
Emailadres: marina@mammaweeetalles.nl

Modder aan je broek

'Modder aan je broek' is een project van Landschapsbeheer Nederland. Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin, het VSB fonds, de Nationale Postcode Loterij, en de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij financieren het project.

In het project worden zes nieuwe natuurlijke speelplekken gerealiseerd verdeeld over Nederland. Bewoners met verschillende culturele achtergronden werken actief samen aan het ontwerp, de aanleg en het beheer van de natuurlijke speelplek. Deze samenwerking vergroot de betrokkenheid van de bewoners bij de groene speelplek. Bovendien ontstaat er een ruimte in de wijk naar de wensen en behoeften van de bewoners.

Het doel van de samenwerking is het creëren van blijvende betrokkenheid van bewoners van verschillende culturele achtergronden bij de groene speelplek. Door de komst van een aantrekkelijk ingerichte groene speelplek ontstaat een structurele ontmoetingsplek in de wijk of buurt. Het zorgt er voor dat mensen op een laagdrempelige, speelse en duurzame manier met elkaar en met de natuur in contact komen.

Activiteiten

In het project worden zes nieuwe natuurlijke speelplekken gerealiseerd verdeeld over Nederland. Op elk van de zes locaties bestaat een vraag naar een natuurlijke speelplek. Deze vraag komt van bewoners, maar ook van een gemeente en/of een woningbouwcoöperatie. Ook een struinplek is soms gewenst. Het verzoek daartoe kan bijvoorbeeld komen van een actieve lokale vereniging die op zoek is naar mogelijkheden om dit te ontwikkelen in de wijk. Of het initiatief komt bij de gemeente vandaan, bijvoorbeeld om een krachtwijk te versterken of een oud stadspark op te knappen.

Buurtbewoners werken actief samen aan het ontwerp en de aanleg van de natuurlijke speelplek. Tijdens het project is het beheer een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd wordt toegewerkt naar de oprichting van een bewonersgroep per locatie die medeverantwoordelijk is voor het structurele beheer en onderhoud. De gemeenten en/of andere grondeigenaren (bijvoorbeeld een woningbouwcoöperatie) zorgen ten slotte voor het zogenaamde 'zwaardere' beheer.

Doelgroep en bereik

Het programma onderscheidt twee specifieke doelgroepen, namelijk bewoners en lokale partijen en organisaties:

1. Bewoners: buurtbewoners van diverse culturele achtergronden en van verschillende leeftijden, waaronder kinderen in het bijzonder.
2. Lokale partijen en organisaties: gemeenten, woningbouwcoöperaties, welzijnsorganisaties, buurtverenigingen, dorpscommissies, lokale verenigingen, hobbyclubs, enz.

Het doel van het contact met bewoners is het vergroten van de betrokkenheid bij de groene leefomgeving en het stimuleren van 'localownership' onder de bewoners. Vanuit de netwerken van Landschapsbeheer Nederland en Buitenkans, participatieve groenprojecten worden contacten gelegd met deze doelgroep.

De actieve betrokkenheid van de lokale partijen en organisaties is van doorslaggevend belang voor de duurzame inbedding van burgerparticipatie in de groene stedelijke omgeving. Versterking van betrokkenheid van bewoners bij de kwaliteit van de groene leefomgeving heeft een positieve weerslag op het maatschappelijk klimaat. En dat is een ondersteuning van het werk van lokale partijen en organisaties. Landschapsbeheer Nederland en Buitenkans, participatieve groenprojecten en Stichting Oase gebruiken hun bestaande netwerken om contacten te leggen met deze doelgroepen.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

De natuurlijke speelruimte is voor kinderen in Nederland de afgelopen decennia verkleind. Terwijl dit juist de plekken zijn waar kinderen dagelijks op een natuurlijke manier kunnen spelen. Buitenspelen in een groene omgeving is belangrijk voor het welzijn van kinderen. Denk daarbij aan het tegengaan van overgewicht, het ontwikkelen van een goede motoriek, het maken van contact met andere kinderen en het in aanraking komen met natuur.

Voor volwassenen is voldoende natuurlijke buitenruimte in de woonomgeving net zo goed van belang. Groen is één van de meest gewaardeerde aspecten van de woonomgeving, blijkt uit de enquête van VROM in 2005. Het verhoogt de recreatieve waarde van de wijk of buurt, is goed voor het vestigingsklimaat en speelt een belangrijke rol als ontmoetingsplaats tussen buurtbewoners. Natuurlijke speelplekken zijn hier een sprekend voorbeeld van: het biedt kinderen en ouders de mogelijkheid om op speelse wijze in contact te komen met natuur en andere bewoners. Er zijn een aantal voorwaarden voor een succesvolle natuurlijke speelruimte. Allereerst is het belangrijk dat bewoners met verschillende culturele achtergronden en lokale partijen participeren in het ontwerp, de aanleg en het onderhoud. Daarnaast moet er financiële ondersteuning zijn van de gemeente of een woningbouwcoöperatie.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

'Modder aan je Broek' stimuleert actieve betrokkenheid onder bewoners en lokale partijen bij het ontwerp, de aanleg en het beheer van natuurlijke speelplaatsen in wijken en buurten. Ook bestaande vrijwilligersgroepen worden betrokken bij de aanleg en het onderhoud van de natuurlijke speelplekken. Op de langere termijn kan dit nieuwe aanwas van het vrijwilligersbestand betekenen.

Betrokken partijen

De gezamenlijke partners Landschapsbeheer, Buitenkans, participatieve groenprojecten en stichting Oase voeren het project uit. Landschapsbeheer is expert op het gebied van natuur en landschap. Buitenkans begeleidt het proces van participatie in dit project. Stichting Oase is deskundig op het gebied van natuurlijke speelplekken, verzorgt de ontsluiting van bestaande kennis en ziet toe op adequate kennisuitwisseling gedurende het project.

Zoals eerder vermeld worden bewoners betrokken bij het ontwerp, de aanleg en het beheer van de natuurlijke speelplek. Daarnaast participeren organisaties als gemeenten, woningbouwcoöperaties, welzijnsorganisaties, verenigingen, etc. actief in het proces. Bijvoorbeeld door directe ondersteuning in betrokkenheid en middelen, maar ook in het geven van randvoorwaarden, het beschikbaar stellen van het terrein of het begeleiden van het uiteindelijke beheer. Landschapsbeheer Nederland begeleidt het proces van participatie, met ondersteuning van Buitenkans, participatieve groenprojecten.

Meer informatie

Website: www.landschapsbeheer.nl

Contactpersoon: Mirjam Koedoot

Organisatie: Landschapsbeheer Nederland

Emailadres: m.koedoot@landschapsbeheer.nl

Ontmoeting in brede school

Woningcorporatie Vestia ontwikkelde de brede School in Rotterdam Zuidwijk vanuit de filosofie 'de allerbeste scholen in de meest kwetsbare wijken'. Twee basisscholen gingen hierin op. Schooldirecteur Peter van Bergen licht het toe: 'Het begon met de visie van een thuis voor ieder kind van 0 tot 12 jaar. Vanuit die visie ontstond een gebouw met diverse functies als onderwijs, dagbesteding van kinderen met een verstandelijke handicap, kinderopvang, welzijnswerk en buitenschoolse opvang. Het is een complete wereld waar kinderen leren, spelen en sporten. Maar ook koken en hoe met elkaar om te gaan. Je bent er welkom voordat de school is begonnen en nadat de school is afgelopen. Ook ouders kunnen elkaar ontmoeten. De centrale hal werkt als een dorpsplein.'

Activiteiten

De centrale hal werkt als ontmoetingsplaats. De kinderen worden er gebracht en gehaald. Er staan picknicktafels waaraan ouders met elkaar kunnen praten. En tussen de middag lunchen de kinderen hier met elkaar.

Vanuit de hal loop je zo de ouderkamer binnen. In de ouderkamer vindt twee keer per week een koffieochtend plaats voor ouders van beide basisscholen en de peuterspeelzaal. Verder worden hier themabijeenkomsten georganiseerd. Bijvoorbeeld over mondhygiëne, gezonde voeding en brandveiligheid. Ouderconsulenten begeleiden de koffieochtenden en themabijeenkomsten.

Doelgroep en bereik

De centrale hal en de ouderkamer zijn toegankelijk voor alle ouders en opvoeders van leerlingen. Het aantal deelnemers aan de koffieochtenden varieert, maar er wordt geschat dat er gemiddeld per ochtend 15 ouders binnenlopen.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Gezien het korte bestaan van 'De Wereld op Zuid' bestaan er nog geen concrete resultaten van de centrale hal en de bijeenkomsten in de ouderkamer. Vanuit de literatuur zijn er wel aanwijzingen voor de effectiviteit van dergelijke initiatieven. "Basisscholen zijn natuurlijke ontmoetingsplaatsen voor ouders. Ze komen er iedere dag om hun kinderen te halen of te brengen. Ze spreken andere ouders bij het wachten op het schoolplein, bij het regelen van de afspraken die de kinderen onderling hebben gemaakt of tijdens het doen van het altijd ruim aanwezige vrijwilligerswerk in en rond de klas. Voor wie informele netwerken tussen ouders wil stimuleren, zijn basisscholen hele logische plekken, omdat alle (soorten) ouders er te vinden zijn (SEO, 2007)." Ingeborg Wegter van brede school De Wereld op Zuid geeft aan dat het belangrijk is dat er op veel niveaus aandacht voor gemeenschappelijkheid is. Bijvoorbeeld op het niveau van kinderen, ouders, leraren en het management. Daarnaast stelt ze voor zowel de centrale hal als de ouderkamer een aantal randvoorwaarden. Een centrale hal moet een fijne ruimte zijn met picknickbanken en een goede akoestiek. Voor de ouderkamer is het van belang dat het een sfeervolle ruimte is.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Binnen de Wereld op Zuid organiseren en begeleiden de ouderconsulenten de koffieochtenden en themabijeenkomsten. Als er in een stad geen ouderconsulenten zijn kunnen vrijwillige ouders de bijeenkomsten uiteraard ook organiseren. Zo mogelijk met ondersteuning van de school of het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Betrokken partijen

Binnen brede school 'De Wereld op Zuid' werken de volgende partners met elkaar samen: twee basisscholen, een welzijnsorganisatie, een organisatie voor kinderopvang en een stichting voor gehandicaptenzorg. Ouderconsulenten begeleiden de koffieochtenden en themabijeenkomsten in Rotterdam. In steden waar geen ouderconsulenten zijn, kunnen ook medewerkers van het CJG hier een (ondersteunende) rol in bieden.

Meer informatie

Website: www.dewereldopzuid.nl

Contactpersoon: Ingeborg Wegter

Organisatie: Brede School De Wereld op Zuid

Emailadres: info@dewereldopzuid.nl

Opvoeddebat - Harderwijk

Op woensdagmiddag 18 november 2009 is er in Harderwijk een opvoeddebat georganiseerd. Het doel van het opvoeddebat in Harderwijk was alle betrokkenen in deze regio met elkaar te laten praten over opvoeden. Ouders, leraren, verzorgers, opvoedondersteuners, bestuurders en andere betrokkenen wisselden niet alleen kennis en ervaring uit, maar bespraken ook wat ze gezamenlijk delen op het gebied van opvoeden. Met begrip en respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid. Daarnaast was het doel om een gezamenlijk opgestelde opvoedvisie uit te dragen. Deze visie dient als uitgangspunt voor de CJG's die in 2010 worden opgericht in de regio Noord-Veluwe. Bovendien is de visie een eerste stap in de implementatie van Triple P. Het debat was daarom een goede voorbereiding voor de instanties die betrokken zijn bij de nieuwe CJG's: onder meer Thuiszorg Icare, GGD, Jeugdzorg en MD Veluwe. Tijdens het debat waren zo'n tachtig deelnemers aanwezig. De professionals waren in de meerderheid. Micha de Winter, hoogleraar maatschappelijke opvoedingsvraagstukken, drukte hen dan ook op het hart: "Denk als ouder!" Wethouder Esther Verhagen voegde daar aan toe: "We (professionals en bestuurders) moeten als ouders naar kinderen kijken. Zo komen we op nieuwe en innovatieve ideeën."

Activiteiten

De middag startte met een opdracht voor alle deelnemers: maak de zin 'Praten over opvoeden.....' af en geef deze op een kaartje door aan een onbekende buurman of -vrouw. Zo kwamen er direct gesprekken op gang. Ook de sketch die daarna volgde, zorgde voor herkenning én reacties. Op het podium speelden een mannelijke en vrouwelijke wethouder een vader en moeder die 's ochtends aan de ontbijttafel discussieerden met hun tienerdochter. Mag Jaimee-Lee wel of niet zonder ontbijt naar school? En mag ze haar zakgeld daar uitgeven in de kantine?

Na een inleiding door Micha de Winter werden de deelnemers opgedeeld in vijf groepen voor de workshops. Elke groep onder begeleiding van twee workshopleiders en met een eigen onderwerp: alcohol, seksualiteit, de buurt, overgewicht of echtscheiding. In de workshop die verderging op het onderwerp 'Buurt en opvoeding' werd bijvoorbeeld gediscussieerd over wat je doet als je constateert dat de zoon van de buuren illegaal op een scooter rijdt? In theorie vinden veel ouders en professionals dat je in zo'n situatie de buuren moet inlichten. In de praktijk gebeurt dit lang niet altijd. Want willen de buuren wel dat je je ermee bemoeit? Is de opvoeding niet hún zaak?

Uit de workshops werden twintig stellingen geformuleerd. Daar bleken behoorlijk wat open deuren tussen te zitten, zoals 'Opvoeden is... niet altijd even gemakkelijk.' en 'Opvoeden is... over grenzen gaan.' Toch zijn de stellingen bruikbaar voor het vervoltraject. Ze worden in cartoonvorm uitgewerkt en dienen zo ter inspiratie voor de ontwikkeling van de nieuwe CJG's en opvoedingsondersteuning.

Doelgroep en bereik

De organisatie nodigde professionals, bestuurders, belangenorganisaties én ouders uit om in discussie te gaan over vragen als: wat is goed (genoeg) opvoeden eigenlijk? En wat is goede opvoedondersteuning? Tijdens het debat waren ongeveer tachtig deelnemers aanwezig.

Randvoorwaarden

- Denk van te voren goed na over de samenstelling van je doelgroep/ de deelnemers.
- Zorg voor informele onderdelen in je programma.
- Denk goed na over het 'secretariële aspect' van de organisatie, zoals het maken van draaiboeken, het afhandelen van telefoontjes, het maken van bloemetjes en het organiseren van presentjes voor sprekers.

Meer informatie

Website www.CJG.groningen.nl

Contactpersoon: John Prein

Organisatie: Regio Noord-Veluwe

Emailadres: jprein@regionoordveluwe.nl

Opvoedebatten - Lelystad

De gemeente Lelystad wil gesprekken tussen ouders over opvoeden stimuleren. Praten over opvoeden moet weer gewoon worden. Om praten over opvoeden een podium te geven, is op 20 januari 2010 het Opvoeddebat Lelystad georganiseerd. Voorafgaand aan het Opvoeddebat zijn in januari op zeven locaties micro-opvoedebatten georganiseerd:

- het Jonge Moeder Punt;
- het Ouderplatform passend onderwijs;
- peuterspeelzaal SKL;
- de inloop koffieochtend van HomeStart/Icare;
- de buurtvaders;
- stichting VVNL (Voor Vluchtelingen en Nieuwkomers Lelystad);
- en P.C. Basisschool Ichthus.

Tijdens het afsluitende Opvoeddebat op 20 januari werden de ervaringen en opbrengsten uit de micro-opvoedebatten gepresenteerd. De ervaringen en opbrengsten zijn ook gebundeld in een boekje: Opvoeddebat Lelystad.

Activiteiten

De micro-opvoedebatten zijn gesprekken tussen ouders die plaats vinden in een vertrouwde omgeving. Op een locatie waar deze ouders vaker komen of met een aantal ouders die elkaar vaker spreken. Daarvoor heeft de gemeente gebruik gemaakt van bestaande netwerken, die zelf hebben gezorgd voor deelnemers aan de debatten. De gemeente regelde een gespreksleider en iemand die het verslag maakte. In de gesprekken staat de inbreng en mening van de ouders centraal. De ouders wisselen ervaringen uit over verschillende alledaagse opvoedsituaties. Tekeningen die situaties laten zien waarin opvoeders en kinderen terecht kunnen komen zijn daarbij een hulpmiddel. Uit die tekeningen kiezen de ouders een herkenbare situatie. Zo komen de gesprekken op gang en komen vragen aan de orde als: Wat zijn moeilijk keuzes bij het opvoeden? Wie zou je bij de opvoeding willen betrekken en stel je hulp op prijs? Welke tips kun je geven aan andere ouders, instellingen of overheid?

Doelgroep en bereik

Met de micro-opvoedebatten worden ouders bereikt die betrokken zijn bij één van de locaties waar een debat plaatsvindt, bijvoorbeeld tienermoeders, moeders die deelnemen aan Home Start en buurtvaders. Het opvoeddebat is bestemd voor alle ouders en hulpverleners die met opvoeden te maken hebben.

Betrokken partijen

Er zijn verschillende actoren betrokken bij de organisatie van de opvoedebatten: de gemeente, het Centrum voor Jeugd en Gezin, het JongeMoederPunt, een ouderplatform, een peuterspeelzaal, Home Start, de wijkverpleegkundige, Buurtvaders, een migrantenorganisatie en een basisschool.

Meer informatie

Websites: www.cjglellystad.nl

Contactpersoon: D.L. Huilmand

Organisatie: gemeente Lelystad

Emailadres: dl.huilmand@lelystad.nl

Opvoeden Samen Aanpakken

Stichting Yasmin, Unit MCI (onderdeel van stichting MOOI), VluchtelingenWerk Den Haag, de Bibliotheek Den Haag en een actieve fotografe ontwikkelden in 2007 een idee. Ze bedachten dat zij ouders in gemengde Haagse wijken dichter bij elkaar wilden brengen, om met elkaar te praten over het thema opvoeding van kinderen. Daartoe is een fototentoonstelling samengesteld over opvoeden in verschillende culturen. Hiervoor gebruikten ze een laagdrempelige mobiele (roll-up banner systeem) tentoonstelling die bestaat uit één algemeen paneel en twaalf persoonlijke portretten van gezinnen: opvoedsituaties, waarbij zowel moeders als vaders in beeld komen. De opvoeders zijn van diverse culturele herkomst (o.a. Nederland, Marokko, Turkije, Suriname, Afghanistan, Ghana en Sri Lanka). Het doel was om een serie multiculturele gesprekken over opvoeding op gang te brengen en eens echt te luisteren naar wat ouders zelf bezig houdt rond opvoeding. Er is al genoeg gesproken over hen, maar wat vinden ze zelf belangrijk? Waar is behoefte aan? En kunnen ze elkaar helpen met tips?

Activiteiten

De bedoeling is om bij elke plaatsing van de tentoonstelling minimaal één activiteit voor dialoog of uitwisseling over het thema Opvoeden te organiseren. Om Hagenaars van alle culturen van onderop te stimuleren om elkaar te vinden rond dit thema, en behoeften en ideeën voor verbetering uit te wisselen.

Instellingen kunnen dit zelf organiseren in hun wijk. Bijvoorbeeld door een thema-koffie-ochtend of avond te organiseren met rondleiding langs de tentoonstelling voor een bestaande groep. Of door in overleg met de organisatie van het project een gespreksleider in te zetten.

Een andere insteek is een hele week over opvoeding organiseren. De instelling verzorgt de werving van deelnemers en de pr. Hiervoor zijn middelen zoals uitnodigingen en A-3-posters beschikbaar. Indien voorradig wordt een stapel gratis themakranten over opvoeding meegeleverd.

Tot slot is ook een taalles NT2 te leen, zodat ook groepen taalcursisten en inburgeraars met het thema opvoeding kunnen werken (tussen niveau 1 en 2).

Doelgroep en bereik

Opvoeden Samen Aanpakken richt zich op wijkbewoners van multiculturele wijken in Den Haag, die betrokken zijn bij de opvoeding van kinderen. Vaders, moeders, opa's, oma's, familie, docenten, jeugdwerkers, vrijwilligers, bureaus, enzovoort. Door de opzet van de tentoonstelling (tekst op diverse niveaus, veel beeld) is de tentoonstelling ook toegankelijk voor mensen die de Nederlandse taal nog niet helemaal beheersen. De tentoonstelling rouleerde in 2008 en 2009 al met veel succes door diverse Haagse wijken bij in totaal 27 instellingen. Er zijn 47 dialoogbijeenkomsten georganiseerd met meer dan 1.000 bezoekers. Het project is inmiddels verlengd in 2010.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Het uitgangspunt van Opvoeden Samen Aanpakken was in eerste instantie om te gaan luisteren naar wat ouders bezighoudt in de Haagse gemengde wijken. Met als doel dit dan aan de politiek en professionals voor te leggen. Uit de dialoog met ouders bleek echter al snel, dat zij vooral veel behoefte hebben aan verder praten met elkaar op deze wijze. Intermediairs gaven aan dit op meer plekken voor meer groepen ook in huis te willen halen. Daarom is de methodiek en aanpak als middel om ouders vaker bijeen te brengen gaandeweg meer centraal komen te staan in het project.

Opvoeden Samen Aanpakken heeft een aantal sterke punten:

- Allereerst is de werkwijze bottom-up en is er sprake van een gelijkwaardige discussie waarin ouders onderling tips kunnen uitwisselen.
- Daarnaast bereikt het een zeer multicultureel publiek en stralen de vrijwilligers zelf ook diversiteit uit.
- Tot slot werkt men samen met vier maatschappelijke organisaties en veel lokale partijen in de wijk, zoals vader- en moedercentra, buurthuizen, verenigingen, ROC's en Centra voor Jeugd en Gezin.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Het deelproject Vluchtelingen zorgde er voor dat tijdens de looptijd van Opvoeden Samen Aanpakken veel vluchtelingen actief werden ingeschakeld bij het project als ambassadeurs en vrijwilligers. Werken met vrijwilligers is van grote meerwaarde gebleken, zowel in het deelproject Vluchtelingen als in het algemeen. Van stagiaires tot gespreksleiders: zonder hen was het project niet mogelijk geweest!

Betrokken partijen

Opvoeden Samen Aanpakken werkt samen met heel veel organisaties in Den Haag die bereid zijn om de tentoonstelling een plekje te geven en er een activiteit bij te organiseren. De gemeente Den Haag streeft naar structurele inbedding van de werkwijze bij welzijnsinstellingen en CJG's na 2010.

Meer informatie

Website: www.opvoedensamenaanpakken.nl

Contactpersoon: Lidia Albada

Organisatie: Unit MCI, stichting MOOI

Emailadres: l.albada@stichtingmooi.nl

Ouder in Actie

Sommige ouders hebben opvoedingsvragen en behoefte aan gesprek met andere ouders, maar weten niet waar ze naar toe kunnen om ondersteuning te vragen. In het project Ouder in Actie van Stichting de Meeuw organiseren gecertificeerde ouders, op vrijwillige basis, bijeenkomsten voor kleine groepen ouders in zelforganisaties. De deelnemende ouders worden geworven in het eigen netwerk van de vrijwilligster. Tijdens die bijeenkomsten worden diverse opvoedthema's besproken. De bijeenkomsten die gegeven worden door de 'Ouders in Actie' beogen te bereiken dat ouders met zelfvertrouwen hun kinderen opvoeden. Ouders die zich competent voelen en een eigen netwerk hebben, hebben minder opvoedingsspanning en het gaat beter met de kinderen.

Activiteiten

Professionals van Stichting de Meeuw werven actieve ouders (die betrokken zijn bij zelforganisaties) en bepalen aan de hand van criteria of deze ouders in aanmerking komen voor het traject. Deze ouders volgen de training Ouder in Actie bij Stichting de Meeuw en ontvangen het certificaat Ouder in Actie. Ze noemen zichzelf Ouder in Actie. De Ouder in Actie maakt gebruik van de bestaande opvoedingsthema's van De Meeuw en organiseert bijeenkomsten (in zelforganisaties). De deelnemende ouders worden geworven in het eigen netwerk van de vrijwilligster. Op de bijeenkomsten praten ouders, onder begeleiding van de Ouder in Actie, over de opvoeding van hun kinderen (0-18 jaar). De Ouder in Actie kan een sleutelpositie in gaan nemen in de wijk en bijvoorbeeld ook opvoedparty's gaan begeleiden.

Doelgroep en bereik

Ouder in Actie richt zich op ouders met kinderen van 0 tot 18 jaar. De ouders worden geworven in het netwerk van de vrijwilligers en hoeven dus niet per definitie betrokken te zijn bij een zelforganisatie. De deelnemende ouders nemen vaak niet deel aan de reguliere bijeenkomsten voor opvoedingsondersteuning. In 2009 hebben dertien Ouders in Actie hun certificaat gehaald en zijn er ongeveer 78 bijeenkomsten georganiseerd waar gemiddeld 10 ouders aan deel hebben genomen. In totaal zijn er dus ongeveer 780 ouders bereikt.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Het succes van het project ligt in het feit dat er met minimale kosten (vrijwilligers vergoeding en onkosten ten behoeve van de bijeenkomsten) een relatief groot aantal ouders wordt bereikt. Daarnaast praten ouders met ouders, waarbij uitgegaan wordt van de kracht van de ouders zelf. Ouders kunnen ervaringen uitwisselen en elkaar steunen in de opvoeding. Er worden door Stichting de Meeuw een aantal randvoorwaarden voor Ouder in Actie genoemd. Allereerst moet er een ruimte zijn met stoelen, een flap-over en stiften. Ouders moeten er kunnen praten zonder te worden gestoord. Als er kinderopvang is geregeld, bijvoorbeeld in de ruimte ernaast, kan dit bijdragen aan het succes van Ouder in Actie. De bijeenkomsten worden meestal georganiseerd bij de zelforganisatie en gegeven in de eigen taal.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

De bijeenkomsten worden georganiseerd door de vrijwillige Ouders in Actie. Ze gaan 'naast de ouders staan' en zoeken aansluiting bij manieren en wensen van ouders. De Ouders in Actie hebben een training gevolgd en worden tijdens de training gecoacht door een consultant van Stichting de

Meeuw. De Ouder in Actie kan een voorbeeld zijn en andere ouders enthousiast maken om ook Ouder in Actie te worden of om andere initiatieven te nemen om de kansen voor kinderen en een gemeente te verbeteren.

Betrokken partijen

Belangrijke partners van Ouder in Actie zijn professionals uit de wijk, zoals de wijkpedagoog, Centra voor Jeugd en Gezin, het sociaal cultureel werk en zelforganisaties. Het doel van deze samenwerking is dat Ouder in Actie wordt geïmplementeerd in het bestaande aanbod voor opvoedingsondersteuning.

Meer informatie

Websites: www.stichtingdemeeuw.nl

Contactpersoon: Nicoline Hoos, Mustafa Talib, Sansal Livatyali

Organisatie: Stichting de Meeuw

Emailadres: stichting@de-meeuw.nl

Parent Link Centres - Canada

Sinds 2004 is er door de provinciale overheid in Alberta (Canada) gewerkt aan de implementatie van zogenaamde Parent Link Centres. Deze centra zijn gericht op de ondersteuning van ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen en op de voorbereiding van kinderen op school. Ouders kunnen bij deze centra terecht voor informatie over andere activiteiten binnen de gemeente, voor het ontmoeten van andere ouders en gezinnen en voor het, samen met hun kinderen, deelnemen aan leerzame activiteiten. De Parent Link Centres richten zich primair op het ondersteunen van ouders en andere opvoeders in hun rol, het versterken van opvoedvaardigheden en het voorkomen en signaleren van problemen. Daarnaast richten de centra zich ook op netwerkbevordering van informele steun tussen ouders en het bevorderen van een 'sense of belonging'.

Activiteiten

De activiteiten van de Parent Link Centres hebben een grote diversiteit. Ze zijn te clusteren binnen de volgende thema's: opvoedcursussen en bijeenkomsten, ontwikkelingsstimulering voor jonge kinderen, gezinsondersteuning en informatie & verwijzing. Hieronder een greep uit de activiteiten van één van de Parent Link Centres.

Opvoedcursussen en bijeenkomsten

- Een Triple P cursus met een avondmaaltijd en kinderopvang;
- een workshop voor vaders over de eerste vijf levensjaren van hun kind waarbij ze de gelegenheid hebben om andere vaders te ontmoeten;
- een workshop over seksuele ontwikkeling in de kleuterleeftijd.

Ontwikkelingsstimulering voor jonge kinderen

- Ouder-kind speelochtenden onder aanwezigheid van een deskundige die de interactie tussen ouder en kind begeleidt, vragen kan beantwoorden en ouders kan doorverwijzen;
- muziek- en beweging voor ouders en kinderen;
- een gezamenlijke moestuin in de wijk;
- groepen voor ouders en baby's met gastsprekers over opvoedthema's, maar ook spel met de baby's en ruimte voor ontmoeting.

Gezinsondersteuning

- Een telefonische hulplijn;
- de mogelijkheid tot een gesprek thuis bij opvoedvragen;
- interactieve groepen van ouders die ervaringen uitwisselen en opvoedthema's bespreken onder leiding van een medewerker van het centrum en met wisselende gastsprekers. De kinderen spelen ondertussen in een andere ruimte. De laatste dertig minuten wordt er gezamenlijk met de kinderen iets gegeten en gedronken en worden liedjes gezongen en verhaaltjes verteld.

En verder...

- pyjamaparty met film en pizza;
- een bibliotheek met materialen en informatie;
- deelname aan de regionale burendag.

Doelgroep en bereik

Parent Link Centres richten zich op alle opvoeders en verzorgers die behoefte hebben aan steun, informatie, training en/of opvoedingsondersteuning. Zoals ouders, grootouders en adoptie-, pleeg- en stiefouders uit alle etnische en culturele groepen. Specifieke aandacht is er voor de deelname van Aboriginals (Indianen en Inuit). De meeste bezoekers aan de Parent Link Centres zijn gezinnen met kinderen onder de zes jaar. Afhankelijk van de lokale situatie maken ook activiteiten en programma's voor tieners en ouders van oudere kinderen deel uit van het aanbod. De meeste diensten van de Parent Link Centres zijn gratis. Als er toch kosten aan verbonden zijn, hoeven deze niet betaald te worden door gezinnen die hier niet toe in staat zijn.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Door het netwerk van Parent Link Centra hebben ouders in Alberta toegang tot een uitgebreid aanbod aan informatie en steun: gebaseerd op de lokale situatie en gekenmerkt door kwaliteit en vrijwillige inzet. De manier waarop het Parent Link Centre de activiteiten presenteert, is uitnodigend en leuk. Het accent ligt op gezelligheid en plezier. Dit maakt de activiteiten laagdrempelig en bevordert het leggen van onderlinge contacten. De volgende randvoorwaarden zijn onder andere verantwoordelijk voor het succes van de Parent Link Centres:

- De oprichting van de Parent Link Centres vindt plaats in samenwerking met lokale partners.
- De Parent Link Centres ontwikkelen en stimuleren informele sociale netwerken.
- De professionals van het Parent Link Centre zijn goed geïnformeerd over bestaande initiatieven en programma's.
- Parent Link Centres betrekken ouders bij de invulling en evaluatie van de activiteiten.
- Er is structureel aandacht voor vrijwillige inzet door ouders.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

De Parent Link Centres erkennen de krachten en talenten van de ouders. Zij worden dan ook actief betrokken bij de activiteiten. Ouders zijn niet

alleen ontvangers van de voorzieningen, maar ook adviseur, vrijwilliger én aanbieder.

Betrokken partijen

De centra kunnen op lokaal niveau van elkaar verschillen in de samenwerking met andere voorzieningen. Voorbeelden van samenwerkingspartners zijn: een gezondheidscentrum, een welzijnsinstelling, een sportvereniging en de plaatselijke bibliotheek.

Meer informatie

Website: www.parentlinkalberta.ca

Speelkamer - Leiderdorp

Sinds 1983 bestaat Stichting de Kinderkring te Leiderdorp, voorheen spel- en opvoedhuis De Kringloop. De stichting is ontstaan om vereenzaming van vrouwen met jonge kinderen tegen te gaan. Ze konden hun ervaringen met de opvoeding delen met andere moeders. Ook werd hen de gelegenheid geboden om hun problemen voor te leggen aan ervaringsdeskundige vrijwilligers. De eerste jaren is de nadruk vooral gelegd op het geven van advies over opvoedkundige zaken. Nu wordt er meer belang gehecht aan het spelen van de kinderen, samen met en naast leeftijdsgenootjes. De volwassenen hebben de mogelijkheid om elkaar op ongedwongen, informele wijze te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. Zij kunnen informatie verkrijgen over het ouderschap, opvoeding, spelen en speelgoed.

Activiteiten

Stichting de Kinderkring heeft een Speelkamer, die centraal staat in deze beschrijving, en een tweede hands speelgoedwinkeltje: 't Winkeltje. Twee keer in de week is er een open ochtend van de Speelkamer. De volwassen bezoekers kunnen koffie of thee drinken, een informatief boek of tijdschrift lezen of een gesprek voeren met medebezoekers of een vrijwilliger, terwijl hun kinderen spelen met het speelgoed. Of samen met hun kind een boekje kijken of spelen. De Speelkamer is een open inloop, kent geen lidmaatschap, contributie of toegangskosten, om de activiteit zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden. De bezoekers kunnen de hele open ochtend aanwezig zijn of al na een half uurtje iets anders gaan doen. Ze zijn vrij om te komen of gaan wanneer het hen uitkomt. Sommige ouders komen elke open ochtend en anderen één keer per maand. Naast de open inloop organiseren de vrijwilligers één keer per maand bepaalde activiteiten rond themadagen en de feestdagen. Voorbeelden hiervan zijn de Voorleesdagen, Sinterklaasfeest of paasknutselen. Deelname aan deze activiteiten door de volwassen bezoekers met hun (klein)kinderen wordt gestimuleerd, maar is niet verplicht.

Doelgroep

De doelgroep bestaat uit ouders, grootouders en oppasmoeders met kinderen van 0 tot 4 jaar. Het aantal bezoekers is zeer wisselend en afhankelijk van diverse factoren. Eén van die factoren is de grootte van de ruimte. In de huidige ruimte van De Speelkamer is een maximum van tien ouders en dertien kinderen. Zijn er meer bezoekers dan wordt het te druk en gaan mensen eerder weg dan ze van plan waren. De samenstelling van de bezoekers wisselt sterk, de ene periode zijn er veel erg jonge kinderen, de andere periode meer grote peuters. Ook de etnische afkomst en de leeftijd van de volwassen bezoekers varieert. De stichting ervaart dat er de laatste tijd meer vaders en opa's van De Speelkamer gebruik maken.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

De ouders komen in eerste instantie naar De Speelkamer omdat ze vinden dat hun kind in contact moet komen met andere kinderen. Bijvoorbeeld omdat ze geen kleine kinderen in de familie of buurt hebben of om de taal te leren spreken. De kinderen zijn dan vaak nog te jong voor de peuterspeelzaal of de peuterspeelzaal is te duur. Sommige ouders komen daarnaast om mensen te ontmoeten die open staan voor een gesprek over kinderen en de opvoeding ervan. Anderen komen om nieuwe sociale contacten op te doen, bijvoorbeeld na een verhuizing of om zelf meer Nederlands te leren spreken. Ook kunnen ouders bij de vrijwilligers terecht met vragen over kinderen en opvoeding. Een vrijwilligster van Stichting De Kinderkring benoemt de volgende randvoorwaarden: "Zorg er voor dat de activiteit onderdeel uitmaakt van een groter geheel dat organisatorisch door professionals wordt gerund, zoals een wijkcentrum of een Centrum voor Jeugd en Gezin. Hierdoor is het voortbestaan en de continuïteit van de inloop beter gegarandeerd. Daarbij ervaren we dat het steeds moeilijker wordt om vrijwillige en dus onbetaalde bestuursleden te vinden, terwijl er vaak op professioneel niveau onderhandeld moet worden met de gemeente voor de te huren ruimte en subsidies. Dit is vrijwel niet te verlangen van de vrijwilligers die affiniteit hebben met het draaien van de open ochtenden."

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

De inhoud van het vrijwilligerswerk in De Speelkamer is met name faciliterend, uitnodigend en informerend. De vrijwilligers proberen een gezellige, huiselijke sfeer te creëren, waarin de bezoekers zich op hun gemak voelen. Ze zetten het nodige materiaal voor de open ochtend klaar, schenken koffie, thee en limonade. Ze verschaffen de bezoekers zo nodig informatie en ervaringsdeskundig advies. Verder verwijzen ze door naar andere, meestal professionele instanties. Ze maken een praatje met de bezoekers en proberen sommige bezoekers met elkaar in contact te brengen.

Betrokken partijen

De Speelkamer heeft onderdak in een van de multifunctionele ruimten in een sociaal cultureel centrum. Dat betekent dat ze makkelijk in contact komen met de medegebruikers ervan, wat het organiseren van gezamenlijke activiteiten bevordert. In het geval van Stichting de Kinderkring zijn dat de bibliotheek, het milieu-educatief centrum en de muziekschool. Verder hebben ze incidenteel contact met het baby-peuterbureau, de schoolarts en het opvoedbureau. Uiteraard kan ook een CJG onderdak bieden aan een initiatief zoals De Speelkamer.

Meer informatie

Website: www.freewebs.com/kinderkring

Contactpersoon: Yolande van Maarle

Organisatie: Stichting De Kinderkring Leiderdorp

Emailadres: y.m.van.maarle@orange.nl

Sportclub De Piramide - Alkmaar

Om een gezonde en actieve levensstijl te bevorderen moeten leerlingen weer vertrouwd raken met bewegen en een gezonde leefstijl. Dit is belangrijk, met name ter voorkoming van chronische ziekten. Stichting MEE Noordwest-Holland werkt daartoe samen met SBO De Piramide, de ouders en de leerlingen. Ouders worden betrokken bij het project, maar krijgen bijvoorbeeld ook informatie over gezonde voeding.

Activiteiten

Binnen het project worden verschillende activiteiten ondernomen:

- twee keer in de week is er na schooltijd een beweeg/vrijtijdsclub met bewegen, spelen en sporten;
- kinderen en ouders krijgen informatie over gezonde voeding en worden drie keer gewogen;

- de kinderen krijgen een cursus sociale weerbaarheidstraining om weerbaarder te worden in de contacten met anderen;
- de schoolartsenteams doen vooraf een gezondheidscheck;
- één keer per maand gaan de ouders op school met elkaar koken en wordt er aansluitend met elkaar gegeten;
- bij het begin, halverwege en aan het einde vullen ouders en kinderen vragenlijsten in om mogelijke veranderingen in kennis en inzicht te kunnen registreren.

De activiteiten vinden plaats op school, in de wijk Overdie, bij sportverenigingen in de wijk Overdie en bij bestaand aangepast sportaanbod.

Doelgroep en bereik

Het project richt zich op kinderen van 9 tot 11 jaar van SBO De Piramide. De deelnemersgroep van het project wordt verder samengesteld op basis van woonbuurt (Overdie), overgewicht (BMI > 25) en Sociaaleconomische Status. Ook de ouders van deze kinderen behoren tot de doelgroep. Er hebben tien kinderen aan het project deelgenomen, samen met hun ouders en eventueel broers en zussen. Daarnaast namen de kinderen uit hun klas deel aan een voedingsproject van een week verzorgd door diëtistes van de jeugdgezondheidszorg. De hele school werd geïnformeerd over gezonde voeding. Zo zijn in totaal ruim honderd kinderen bereikt.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Een ouder: "Door de aandacht voor bewegen en sociale weerbaarheid durft mijn kind weer te fietsen en deel te nemen aan het verkeer." Gezamenlijke activiteiten zoals samen koken zorgt voor informatie-uitwisseling tussen ouders. Ze praten over de deelname aan Club de Piramide en de reacties en ontwikkelingen bij hun kinderen. En ze wisselen kennis en tips uit over voeding. Bij deelname aan de maaltijd komen zaken aan de orde als de keuze van eten, aan tafel eten en de houding aan tafel. De belangrijkste randvoorwaarden voor succes zijn:

- Motivatie van ouders en kinderen, leerkrachten/school en professionals (sportbegeleiders en diëtisten);
- Medewerking van kader/sportverenigingen, met name waar al aangepast sporten aangeboden wordt;
- Financiën van gemeente en fondsen.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Met deze doelgroep op deze wijze werken kan in principe niet op vrijwillige basis, omdat het hoge eisen stelt aan kennis, methodiek en omgangsvormen. De enige vrijwilligers die werden ingezet tijdens het project waren de chauffeurs van de busjes, die de kinderen naar de sportvereniging reden en weer terug naar school brachten. De sportbegeleider zat dan tussen de kinderen in de bus.

De ouders waren vanaf het begin betrokken bij het project. Zij tekenden een overeenkomst, waarin ze zich verplichtten deel te nemen aan het koken, akkoord gingen met het rijden in busjes met hun kind en toestemming gaven voor het gebruik van foto en filmmateriaal ten behoeve van p.r. en fondswerving van het project.

Betrokken partijen

In het project werkt MEE Noordwest-Holland, regio Noord-Kennemerland samen met diverse organisaties: de gemeente, een thuiszorgorganisatie, een welzijnsorganisatie, een sportbureau, scholen voor speciaal onderwijs, een hogeschool, sportverenigingen, een professionele voetbalclub en Sportservice Noord-Holland/ Jeugdsportfonds. Het project werkt volgens de methode Communities in Beweging samen met het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging.

Meer informatie

Website: www.meenwh.nl
 Contactpersoon: Niko Lieshout, consultant Projecten
 Organisatie: MEE Noordwest-Holland
 Emailadres: nlieshout@meenwh.nl

Thuis Op Straat

Thuis Op Straat (TOS) is een initiatief dat al 13 jaar bestaat. De grootste uitdaging van TOS is de straat en de wijk teruggeven aan iedereen die daar recht op heeft. Jong en oud. Om dit te bereiken werkt TOS in de wijk aan veiligheid, aanspreekbaarheid op gedrag en een positief, vriendelijk en fatsoenlijk leef- en speelklimaat. Een ontspannen sfeer waar positief gedrag wordt beloond en negatief gedrag wordt aangepakt. Het motto van Thuis Op Straat is 'Liefde en aandacht en respect is toch voordeliger'. TOS wil door het organiseren van activiteiten – sport en spel, maar ook culturele activiteiten – de leefbaarheid en veiligheid in de buurt waar kinderen en jongeren opgroeien verbeteren. Het middel (spel) is in de aanpak van TOS ondergeschikt aan het doel dat kinderen samen leren delen en spelen. Daarnaast wil TOS door het geven van veel positieve aandacht aan de kinderen én door het stellen van grenzen positieve invloed uitoefenen op het gedrag van kinderen. Belangrijk voor Thuis Op Straat is dat ook de volwassen buurtbewoners elkaar weer kennen en de oren en ogen van de buurt zijn.

Activiteiten

Binnen Thuis Op Straat worden er activiteiten georganiseerd op het gebied van sport, spel en culturele activiteiten. De activiteiten vinden dagelijks plaats op vaste tijden op straten en pleinen in meer dan vijftig stadswijken, verspreid over de steden Schiedam, Leiden, Bergen op Zoom, Breda, Rotterdam en Amsterdam. Daarnaast zijn er bijzondere activiteiten, zoals kleine evenementen, vakantieactiviteiten en feesten. De inzet van kinderen en jongeren in de buurt gebeurt op verschillende manieren. Jongere kinderen helpen bijvoorbeeld bij het opknappen van de buurt in ruil voor een uitstapje. Als ze ouder worden komen ze in aanmerking voor een zakgeldbaantje waarbij ze af en toe als assistent meehelpen bij bijvoorbeeld een buurtfeest. Tot slot wordt een aantal van hen gevraagd om tegen betaling bij Thuis Op Straat te komen werken: de 'jongerenbijbaantjes'.

Doelgroep en bereik

TOS is actief in meer dan vijftig stadswijken, verspreid over de steden Schiedam, Leiden, Bergen op Zoom, Breda, Rotterdam en Amsterdam. De TOS-activiteiten richten zich op verschillende leeftijdsgroepen, van kinderen van zes tot en met twaalf jaar tot op straat rondhangende 'flanerende of schofferende' jongeren. De culturele achtergrond van de jongeren is zeer divers. De meeste jongeren volgden een opleiding toen ze bij Thuis Op Straat gingen werken. Verder gaat het om jongeren die behoorlijk presteren op school, gemotiveerd zijn om iets te bereiken en bereid zijn hierin te investeren. Samengevat kunnen de TOS-jongeren worden beschreven als jongeren die gemotiveerd zijn en over agogische kwaliteiten beschikken, maar die tegelijkertijd de straat, straattaal en straatregels van nabij kennen en beheersen.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

Het werken met 'jongeren van de straat' levert op zijn minst op drie niveaus voordelen op (Boonstra en Van Wonderen, 2009):

- Ten eerste levert het voordelen op voor Thuis Op Straat. TOS is beter in staat om de doelgroep te bereiken, vraaggericht te werken en de teams een afspiegeling van de wijk te laten zijn.
- Ook zijn er voordelen voor de buurt, omdat de jongeren rolmodellen zijn en zich inzetten voor het leefbaarder, kindvriendelijker, veiliger en vooral ook socialer maken van de publieke ruimte. De jongeren zijn een voorbeeld voor andere jongeren in de wijk.
- Tot slot levert het voordelen op voor de jongeren zelf, omdat ze door het werken bij TOS hun kansen op het afmaken van hun opleiding en het vinden van werk vergroten. De medewerkers van Thuis Op Straat stimuleren ook andere kinderen en jongeren om vooral ook zelf activiteiten op de pleinen te leiden en zo een voorbeeld te worden voor anderen. Hierdoor leren kinderen en jongeren spelenderwijs 'on the job' vaardigheden en competenties. Zoals beleefd zijn, geduldig zijn en op tijd komen.

Volgens ondervraagde jongeren uit het onderzoek van Boonstra en Van Wonderen (2009) kan een TOS-team het beste bestaan uit een combinatie van jongeren uit de buurt met kennis uit de buurt en afgestudeerde werkers. Jongeren uit de eigen buurt kennen de wijk beter dan professionals. Ze kennen de jongeren en weten wat ze willen. Aan de andere kant zeggen TOS-jongeren ook dat ze veel leren van professionals. Verder is het volgens jongeren ook noodzakelijk om vrouwelijke medewerkers te hebben om ook meiden te bereiken.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

TOS stimuleert ouders om mee te helpen met activiteiten en tot betrokkenheid bij de openbare ruimte waar hun kinderen spelen en opgroeien. De medewerkers van Thuis Op Straat stimuleren kinderen en jongeren om vooral ook zelf activiteiten op de pleinen te leiden en zo een voorbeeld te worden voor anderen.

Betrokken partijen

TOS werkt samen met verschillende organisaties waaronder scholen, speeltuinen, politie, jongerenwerk, bewonersorganisaties, gemeentelijke diensten en natuurlijk bewoners en de jongeren in de wijk. Ook het Centrum voor Jeugd en Gezin kan een partner van Thuis Op Straat zijn.

Meer informatie

Website: www.thuisopstraat.nl
 Contactpersoon: Marianne Martens
 |Organisatie: Thuis Op Straat
 Emailadres: info@thuisopstraat.nl

Vreedzame wijk

Het programma De Vreedzame Wijk is een vervolprogramma op het op basisscholen gerichte programma De Vreedzame School. De Vreedzame School is een integrale methode die het verbeteren van het sociale en emotionele klimaat in klas en school tot doel heeft. Een Vreedzame School is een gemeenschap waarin iedereen (leerlingen, personeel, ouders) zich betrokken en verantwoordelijk voelt en op een positieve manier met elkaar omgaat. Kinderen krijgen een stem en leveren een bijdrage aan de gemeenschap die de school is. Conflictoplossing wordt daarbij als een uitgangspunt gebruikt. Onder andere doordat kinderen mediator zijn en op die manier ruzies oplossen, die tussen kinderen plaatsvinden. Door middel van training van leraren, een serie lessen voor leerlingen en een implementatieprogramma voor de school leert iedereen op school beter met conflicten om te gaan.

Met het programma de Vreedzame Wijk worden de domeinen school en vrije tijd, en in de toekomst ook het thuisdomein, 'aan elkaar geknoopt'. Er ontstaat een consistente en zich herhalende benadering van kinderen binnen en buiten de schoolmuren zodat ze zich ook op andere domeinen zo gedragen als op school. Om die reden is al het personeel dat kinderwerk aanbiedt in de wijk Overvecht getraind in de Vreedzame aanpak en heeft onder andere Cumulus Welzijn aangegeven het Vreedzame gedachtegoed als leidraad te nemen voor hun organisatie. Er zijn een aantal doelen die het programma de Vreedzame Wijk wil bereiken:

1. Kinderen kunnen hun vaardigheid in het constructief omgaan met conflicten toepassen in andere contexten.
2. Kinderen betrekken bij hun omgeving zodat participatie en gemeenschapszin bevorderen.
3. Verminderen van opvoedingsverlegenheid bij de opvoeders (leerkrachten, andere professionals, vrijwilligers, ouders).
4. Er is een gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid bij verschillende opvoeders.
5. Het pedagogisch beleid van wijkinstellingen versterken (aan de hand van de Vreedzame School-methoden).
6. Toename van de veiligheidsbeleving in de leefomgeving van de kinderen die gebruik maken van de methoden van de Vreedzame Wijk.

Activiteiten

Diverse organisaties zoals een openbare basisschool, een welzijnsorganisatie, een kinderopvangorganisatie, een kunstcentrum voeren in het kader van de Vreedzame Wijk verschillende interventies uit: wijkmediatoren, wijkmanifest, cursus voor alle aanbieders van kinderwerk in de wijk, oudercursus Vreedzame school, ouderinloop op scholen, rugzakproject, Speelparadijs, speeltuinwerk, kinderwerk in clubs in de buurthuizen, maatjesproject, talentencarrousel in het kader van Brede School, Vreedzame Tussenschool, Vreedzame Stadsboerderij en Vreedzame Sportclubs.

Doelgroep en bereik

In de gemeente Utrecht werkt inmiddels meer dan de helft van de basisscholen met De Vreedzame School. De gemeente is samen met Eduniek in de wijk Overvecht een pilotproject De Vreedzame Wijk gestart, dat door onderzoek van de Universiteit Utrecht wordt gevolgd (onder leiding van Prof. dr. Micha de Winter). Het project richt zich op alle leerlingen van basisscholen, buurtbewoners en professionals. De bedoeling is om het vervolgens ook in andere wijken te introduceren. Ook in Amersfoort zijn initiatieven gestart om tot een 'vreedzame wijk' te komen, in de wijk Kruiskamp en Koppel en in de wijk Schuilenburg.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

In veel wijken in Nederland werkt inmiddels een groot aantal basisscholen met De Vreedzame School. Omdat op school het klimaat als gevolg van De Vreedzame School positiever en veiliger is geworden, en kinderen allerlei positieve vaardigheden en attitudes hebben verworven, zien we dat in veel wijken belangstelling ontstaat om het succes van De Vreedzame School door te trekken naar de wijk: De Vreedzame Wijk.

Inmiddels is er door de Universiteit Utrecht ook een eerste meting gedaan naar de resultaten van de Vreedzame Wijk. In het onderzoek is gevraagd naar de mate waarin ouders werden ondersteund en anderen ondersteuning gaven. Deze ondersteuning is meestal van praktische aard zoals elkaars kinderen van en naar school meenemen of incidenteel oppassen. Van de ouders geeft 21,8% aan vaak te worden ondersteund, 24,8% soms en 52,5% niet. Uit een volgende meting moet blijken of ouders inmiddels meer ondersteuning ervaren. De ondersteuning die men nu ontving was voor 74% van de gevallen door een niet-professional. Uit het onderzoek blijkt verder dat ouders niet overtuigd zijn van het delen van een opvoedingsverantwoordelijkheid. De meesten vinden dat de ouders alleen de verantwoordelijkheid hebben over hun kinderen. Een volgende meting moet uitwijzen of hierin vooruitgang is geboekt.

Wel vinden de meeste ouders dat mensen die met kinderen werken iets over het gedrag van hun kinderen mogen zeggen. Volgens een aantal geïnterviewde professionals is de kracht van de vreedzame wijk dat alle instanties die met kinderen werken met een eenduidig kader werken. Overal in de wijk worden de kinderen op eenzelfde manier benaderd en van alle professionals wordt hetzelfde gevraagd.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Net als de ouders worden ook vrijwilligers die in de wijk met kinderen werken getraind in de vreedzame aanpak. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vrijwilligers van kinderboerderijen en sportverenigingen.

Betrokken partijen

Diverse organisaties zoals een openbare basisschool, een welzijnsorganisatie, een kinderopvangorganisatie en een kunstcentrum voeren in het kader van de Vreedzame Wijk verschillende interventies uit. Ook is al het personeel dat kinderwerk aanbiedt in de wijk Overvecht getraind in de Vreedzame aanpak, zoals wijkwelzijnsorganisatie, bibliotheek, speeltuinen, stadsboerderijen, sportverenigingen en kinderopvang.

Meer informatie

Website: www.devreedzameschool.nl

Contactpersonen: Caroline Verhoeff

Organisatie: OBS Overvecht

Emailadres: c.verhoeff@obsovervecht.nl

Wij Moeders

'Wij Moeders' is een methodiek van Raster Welzijnsgroep in Deventer. Vanaf 1992 loopt de methodiek in de wijk Zandweerd. Sinds kort is het project ook gestart in de wijk Keizerslanden. Wij Moeders brengt moeders met jonge kinderen met elkaar in contact. Om met elkaar te praten over allerlei zaken rondom kinderen en opvoeden. Maar vooral ook om elkaar te helpen. Om ideeën en ervaringen uit te wisselen. Om informatie en advies te krijgen en te geven. Om samen op stap te gaan. Kortom, om sociale én zinvolle contacten op te doen. En bovenal om elkaar te ondersteunen.

Wij Moeders is een laagdrempelige, vraaggestuurde methodiek om moeders te activeren en het sociale netwerk rondom het jonge gezin te versterken door middel van sociale contacten en praktische opvoedingsondersteuning. De methodiek heeft een informatieve, adviserende, signalerende en activerende functie. Wij Moeders wil het sociale isolement van moeders/gezinnen met jonge kinderen voorkomen of verbreken.

Activiteiten

Via contacten in de wijk, het consultatiebureau en peuterspeelzaal worden moeders met jonge kinderen uitgenodigd om deel te nemen aan de huiskamerbijeenkomsten bij contactmoeders thuis (volgens het Tupperwareprincipe). Tijdens deze kleinschalig huiskamerbijeenkomsten met komen opvoeding, moederschap en vragen en behoeften van de deelnemende moeders aan bod. Daarnaast krijgen de moeders informatie over de voorzieningen in de buurt/wijk.

Verder worden de moeders uitgenodigd voor de ontmoetingsbijeenkomsten van Wij Moeders in het activiteitencentrum in de buurt en eventueel ook naar andere voorzieningen in de wijk. Tijdens de ontmoetingsbijeenkomsten worden de moeders geactiveerd om elkaar te ondersteunen en om een actieve bijdrage te leveren aan de inhoudelijke planning van de bijeenkomsten. Het programma bestaat afwisselend uit opvoedings-/voorlichtingsthema's en (re)creatieve ochtenden. Een voorbeeld daarvan zijn de multiculturele kookbijeenkomsten.

Doelgroep en bereik

Wij Moeders richt zich op moeders vanaf 18 jaar met een kind tussen 0 - 12 jaar. De focus ligt onder andere op moeders die weinig of geen gebruik maken van voorzieningen in de wijk rondom spel, ontwikkeling en opvoeding en die weinig steun ervaren van familie of buurt. Deze moeders gaan bijvoorbeeld niet naar de peuterspeelzaal of de speltheek. Alle moeders met kinderen in die leeftijd zijn welkom: geboren in Nederland of elders, huisvrouwen of moeders met een baan buiten de deur.

Resultaten en ervaringen uit de praktijk

In de beginjaren van het project heeft het Verwey-Jonker Instituut onderzoek gedaan naar Wij Moeders. Uit dit onderzoek is onder andere gebleken dat Wij Moeders een positieve bijdrage levert aan het versterken van het sociale netwerk rondom de deelnemers. Er zijn geen recentere onderzoeksgegevens beschikbaar.

Uit een gesprek met Corine van Casteren, werkzaam bij Raster Welzijnsgroep, blijkt dat er een aantal randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering van Wij Moeders zijn. Allereerst is het noodzakelijk dat de betrokken personen contacten kunnen leggen met mensen in de wijk, om hen toe te leiden naar Wij Moeders. Momenteel zijn er bijvoorbeeld een verpleegkundige en medewerkster van de opvoedingsondersteuning die al bekend zijn in de wijk en zo dus veel moeders bereiken. Daarnaast is het van belang om na te gaan wat de vragen en behoeften zijn van de moeders uit de wijk. Juist op die vragen moet worden ingespeeld.

Vrijwillige inzet en de rol van ouders

Zowel bij de werving als bij de begeleiding van de huiskamerbijeenkomsten werkt de contactmoeder nauw samen met één van de beroepskrachten verbonden aan de methodiek. De contactmoeders vormen een belangrijke schakel tussen beroepskrachten en moeders uit de wijk. Zij worden geworven, geschoold en ondersteund bij hun werkzaamheden door een buurtwerkster verbonden aan het sociaal-cultureel werken en door een okz-wijkverpleegkundige verbonden aan de thuiszorgorganisatie. Met name door de beroepsmatige ondersteuning is er een netwerk van actieve moeders ontstaan dat steun wil bieden aan andere moeders in de wijk. Het netwerk heeft zich gevormd tot een kadergroep die ideeën ontwikkelt en activiteiten initieert op het terrein van opvoedingsondersteuning. De moeders hebben ook een actieve rol in de wijk. Ze krijgen bijvoorbeeld regelmatig vragen om te koken bij belangrijke bijeenkomsten in de wijk.

Betrokken partijen

Wij Moeders werkt samen met de Jeugdgezondheidszorg, het consultatiebureau, de peuterspeelzaal en het onderwijs in de wijk. Daarnaast is er bijvoorbeeld ook contact met het ROC voor taalstages. Afhankelijk van de vragen en problematiek van de moeders is er ook contact met allerlei andere instanties, bijvoorbeeld ten behoeve van voorlichting of verwijzing. Er is binnen Wij Moeders geen directe link met het Centrum voor Jeugd en Gezin, maar de ondersteunende rol van de thuiszorg en/of het sociaal cultureel werk kunnen ook worden uitgevoerd door CJG partners.

Meer informatie

Website: www.rastergroep.nl

Contactpersoon: Corine van Casteren
Organisatie: Raster Groep
Emailadres: c.casteren@rastergroep.nl

Nederlands Jeugdinstituut, 2012.